

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'לים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שופטים תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

עירובין. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף ז עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמח רש"י

1 ורבי יהושע – בפרק "חזה" בבבא מציעא (טז.ב). ואיבעית אמיא – הרוצה לעשות
 2 דקתני – לאו בית שמאי ובית הלל דוקא נקט, על כרחך בבית הלל בעי לעמבער.
 3 אלא אפולנתא דשארי גתני בעלמא קאי, דפליגי בעלמא בשאר מילי, כגון אלו
 4 מחלוקת דבית שמאי ובית הלל. כלומר: כי היכי דפליגי בית שמאי ובית הלל דברבי
 5 מחלוקתן. מכל מוקא – ברייתא (לא)
 6 מתרצה. וקשיא להרדעו דעובד כבתי 1
 7 חומרי. הלכה – כהנהגה קמא. ואין מורין ב – 2
 8 אלא כהנהגה, ובעי דליתו. ודחתא אהודי – 3
 9 תרי תנאי דפליגי, מר מחמיר ומר מוקל,
 10 ועטמא דחומריה דמר בהאי הוי קולא 4
 11 דביתא אחריתי, ועטמא דקוליה דמר בהאי 5
 12 הוי חומרא דביתא אחריתי – מאן דעבד 6
 13 בתוך תרי דוכתי לחומרא מוקרי כסיל, דהא 7
 14 חד טעמא הוא דהבא הוי חומרא והבא הוי 8
 15 קולא. ואלו הווא עטמא כסירא ליה – 8
 16 לעביד כקוליה ובחומרה. כגון שרדה 9
 17 וגולגולת – של מת, דאיפליגי בה. דלבי 10
 18 שמאי לא הוי חסרון אלא בשתי חוליות, והא 11
 19 חסרה חוליא אחת – עדיין עטמא באהל, 12
 20 ונבי טריפה נמי לא הוי חסרון. ובשריה. והוי 13
 21 עטמא דבית שמאי וחומרא לגבי מת. ולבי 14
 22 הלל חסרה חוליא אחת – הוי חומרא לגבי 15
 23 טריפה ומאן דעביד כטריפה בבית הלל ובבית 16
 24 שמאי במת הוי כסיל, דהא סתק עובדי 17
 25 אהודי. דהבא הוי חסרון, והבא לא הוי 18
 26 חסרון. השרדה והגולגולת – גבי טומאת 19
 27 אהל במת קאי. גמח חסרון שרדה, והא 20
 28 מתרת שרדה יתרוק כמאן עבד עטמא 21
 29 שאינו עטמא באהל. כמלא מקדח – וכדי 22
 30 שישלט סן הדי וימות, מפרש ליה בכברות 23
 31 בפרק שליש. אבל הדיא לא סתק חומרי 24
 32 אהודי – כגון הבא. דפליגי בתרי מיל 25
 33 דהלין בתרי עטמא, מר מחמיר בהא עקום 26
 34 ומר מחמיר בהא מפולש, ולא סתק חומרי 27
 35 אהודי – עבדין. שילשית אתרוג – כמי 28
 36 האילן קרוי אתרוג. שני עישורין – שניה 29
 37 ויצאה ושלישית בנסתה, שני שנה שניה 30
 38 לשמיטה מעשר ראשון ושני, והשלישית 31
 39 מעשר ראשון ומעשר שני. אחד דברבי בני 32
 40 שמאי – דאמרי באחד בשבט ראש השנה 33
 41 לאילן, וכבר בנסתה שלישית. ואחד דברבי 34
 42 בית הלל – דאמרו עד חמשה עשר לו לא 35
 43 הוי ראש השנה, ועדיין שניה היא. גמריה 36
 44 אסתפק ליה – וכוליה בבית הלל עבד. 37
 45 מחלוקת – דמבואות המפולשין דהנה קמא 38
 46 ותני. טריטא ופלטא – שתרוק שות 39
 47 הריבם, כדאמרינן ביציאתא השבת" (שבת 40
 48 ו.א.) איהוה רשות הריבם – טריטא ופלטא.
 49 טריטא – דרך הירוק בני אדם. פלטאי – רחוב לשוקים. והיבא דשני ראשין מפולשין ברשות הריבם הוא דפליגי הנייה, ואמר בעי דלת. בקעה – כרמילת היא, ואיסורא
 50 דרבנן הוא. ומסיים בה – דא יוסף משמיה דרב יהודה תמא, ולא פירש לו רב יהודה לרב יוסף ממי קבל האי סיומ, דהא סוף המבוי הזה המפולש לרשות הריבם כלה
 51 לרובה, הוי חסרה והוי מבוי מפולש שמפריז בחול הרובה כשנגדו לרשות הריבם. רובה – חיצה חציה שאחורי בית קיר רובה, מוקפת ארבע מפרצות. אין צריך כלום
 52 לתקן אותה חסרה, אלא ראש המפולש לרשות הריבם צריך לזיז או קורה בחומר מבוי שותם. ועל כרחך דברפרע נמי רחבה בניי רחבה בניי רחבה בניי רחבה בניי רחבה בניי
 53 כשנגדו לרשות הריבם תאז לאשמועינן, ואמפולשין דלעיל קאי. דאי בררבה תומה לגומי – פשיטא, דהא סימיה מעלייתא היא. והא ליכא למימר דמשום בני רחבה
 54 איצטרך לאשמועינן ברקע ולא אסיר אבני מבוי, אפילו לא עירבו עמון – דהא נמי פשיטא דרחבה לא בעיא לערובי, דסתם רחבה אין כלל דירוקין לעזאזל ולבא. ואין השמישה
 55 תויר, כדאמרינן בפרק שני (עירובין כה.א.) מאן דשרי לטלטלין מן המבוי לתוכה – משום דלית בה דירוקין. והלכתא כוותיה. דקיטאן לין ככלל הותרה רב, והא לחומרא ורבינא
 56 לקולא, ולכתא כרבינא קוליא רב. ומצאנא. כיער. ומרוקין. רחבה לאו דוקא נקט. והוא הדין לחצר שני דירוקין ועיבא. אלא עובדא ברביתא היתה, אלא עובדא ברביתא היתה, כדאמרינן לקמן:
 57 עובדא הוה בורא דרעותא כר כל כניסה וציאה דבתים שבהתלמדן דרך החצר הוא. חצר לפני הבתים. הא דרבנן יצחק – הא דסימיה משמיה דרב יהודה ולא פירש לך
 58 מנא מגורה. כדמפרש ברישא דמיליתיה משמיה דרב – האי סימנא על כרחך כשמואל רביה גמדה.

בגון שרדה וגולגולת – משמע דוכן לטרפה אחריויהו קאי. ואם האמר: מאי קאמרי בית
 הלל בני שישלט מן הדי ומות. לבי שמאי נמי מייח בשיטרא דירדה ועוד: מאי קא
 משמע לן רב יהודה דאמר וכן לטרפה לעילן דאמרינן. כיון דמייח תו בשוה לומר: דהגילת
 הוא למות על ידי נטילה בחסרון מועט מעט עדי ריקבה חוליה. ואם האמר: וכל טרפה ושר
 (חולין גמב.) דפריך: דפריקא בסגרי רש
 שמתנתא, והמגין הוי חסרון שרדה. ואמאי
 הא פריך נמי מוגולגולת: ויש לומר: דחסרון
 גולגולת דטריפה – היינו משום דהקרום של
 מוח ליפסק, והוי ככלל שמונה עשרה טריפות.
 אבל שרדה לא הוי משום דחסרון ליפסק,
 דאפילו לעטמא מפרשות דליכא טריפה בפסיקת
 החוט, איירי.
 (תוספתא ישנים) וימורו כמה בני אדם שישלט
 הריבא מעצם גולגולתם ולא ניבך הקרום והוי.
 דכתיב לומר: דחסרון הגולגולת הוי עבד קרום
 העליון, ואף על גב דאיכא למאן דאמר דברבמה
 כהניי אינון נבוכים קרום העליון כרבה –
 כדאיני משום דסוף התחתון ליפסק, אבל סוף אין
 סוף ליפסק, לפי שהוא קשה חזק באדם יותר
 מנבוכיה, ולכן צריך חסרון העצם. אבל למאן
 דאמר עדי דאיניבך תהא – אדם ובמהו שוימ.
 דבין באדם בין בבהמה כי נפסק העצם עם הקרום
 – סוף התחתון ליפסק. (עא נדן תוספתא ישנים.)
 וזהו בו שני עישורים. מפרש בירושלמי
 עשירי על תנא, וחללה, ותנו לעניים.
בקעה מכאן ובקעה מכאן מביעא – ולא
 משמע ליה דאחא לאשמועינן דאפילו הכי עבד
 צורת הפתח, אלא אחי לאשמועינן דבני בערות
 הפתח. **אם** היה מבוי מלא לרובה אינו צריך
 בו. מפרש רש"י: דנפרעה רובה כנגדו איירי, דאם
 לא כן – מאי אשמועינן? דאשמועינן, דרובה
 רחבה אפילו לא המבוי – לא איצטרך הרובה
 לית בה דירוקין, כדאמרינן בפרק שני (כר.ג) גבי
 רחבה הוהה בפורי נתיא. מאן דשרי – משום
 דלית בה דירוקין, והלכתא כרבינא קוליא ועוד.
 דאין צריך כלום – משמע דקאי איסור פולש
 דאיירי ביה. לכך נראה דנפרעה כנגדו איירי.
 והא נתק רחבה ולא נקט חצר – משום דבני
 למינר אין צריך כלום. אפילו לא עירבו. אבל
 חצר דאית ביה דירוקין – אומר עד שיעיבו, דסבר
 רבא מחבוץ ושהו מבפנים אינו נידון משום לוד
 ופאתה, וכללה לאמועז רחבה איירי, ולא חשבי
 ליה כמפולש – משום דביציאתו מן המבוי יש
 מקום לנטות לכאן ולכאן, ולא אחי למישרי
 מפולש.
 דאי

עיוביו. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף ח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמט
 רש"י

1 ולמאי דסליק אדעתך מעיקרא דבין עירבו ובלא שולן עירבו פליגי – דאפילו בעירבו אסר רב. וטעמא משום מפולש. דוקא נפרצה חצרוו כנגדו קאמר. – הא לאו הכי לא
 2 מתסר מבוי משום בני חצר. והא דרב יהודה – דשמואל היא, ושירי בעירבו כגון רחבה דלא בעיא עירוב. ואף על גב דנפרצה רחבה כנגדו, ואסר בלא עירוב גבי חצר אפילו
 3 לא נפרצה. ומתקן רחבה ולא קטא חצר. בעירבו – דאיסורא משום פירצה שכנגדו היא. במאי פליגי – מאי טעמא דרב חשיבי ליה מפולש, ומאי טעמא דשמואל דלא קרי
 4 ליה עירוב? בשלא עירבו – כי לא נפרצה מאי טעמא דשמואל, דאמר בני חצר אסרי? ומאי טעמא דרב, דאמר לא אסרי? בנראה מבחוץ ושמו מבניםם – דפליגי ביה
 5 אמוראי למקל? מפריקין (ט.ט.) איכא כגאן

6 דאמר נון בנראה משני צדדי, ואיכא כגאן
 7 דאמר אינו נודק, ונודק גמי, חקר יפופי אדיא
 8 לחצר העתיפה על רשות פירצה המבוי רבאן
 9 מבחוץ לאותן העומדים בחצר, ולא מיחוץ
 10 כחל פרץ במלואו, ויותר מעשר גמי לא הוי.
 11 הלכך, אף על גב דנראה מבפנים, שהעומדין
 12 במבוי אין ואין אותו נראה להם כחל פרץ
 13 במלואו – אפילו הכי, לרב מנדי הני יפופי
 14 לשווה פתחא לגבי מבוי, כי היכי דאסרו ליה
 15 פתחא לגבי חצר. והא נהנו קטנה אסורה –
 16 מוקים ליה רב בנכנסין כותלי קטנה לגדולה,
 17 וליכא נראה מבחוץ והויא פירצה במלואו.
 18 אבל באב – פיתחא הוא אף למבוי, ולא
 19 אסרי בני חצר למבוי. ואף על גב דשאר
 20 הציתות התחלת למבוי פתח הנון דהאי
 21 אסורה עליו, והואיל ואינה רגילה בו שחרי
 22 סתום היה מתחלה – אינה אסורה עליו,
 23 כדאמר בפרק ימי שהוציאוהו (עירובין)
 24 מ.ט.א: שאינה אסורה בו – מותר, ושמואל
 25 סבר: אף נהנו משום שיר למבוי, ופירצה
 26 היא, הידורי חצר אסורין עליו אם לא עירבו.
 27 ובשעירבו – דאיסורא משום פירצה שכנגדו
 28 הוא, פליגי דרבב יוסף דאמר לא אשע שכנגדו
 29 צריך כלום אלא שכלה מבוי למבוי רחבה,
 30 כיון דרחבה של רחבה עודף על המבוי לכל
 31 צד – נראה שמבוי לחובה כלה, ואינו
 32 מושך על רשות הרבים שכנגדו, ולא אתי
 33 למישרי מפולש. ורב סבר אפילו הכי, כיון
 34 הדימוי במבוי רואה לעשר ראשי רשות
 35 הרבים, ובקעי רבים מרשות הרבים זו לרשות
 36 הרבים זו דרך מבוי ורחבה – אסור. אבל
 37 כלה לצדי רחבה – שכותל אורך המבוי
 38 שוה לאחד מכותלי אורך הרחבה אסור –
 39 במבוי אורך, ומושך על רשות הרבים שכנגדו
 40 – מיהו כמפולש. ואסור. אבל זה כנגד זה –
 41 פרצת חצר כנגד המבוי אסור. והאי "כנגדו"
 42 דקאמר רב, ואוקמונא טעמא דאיסור מבוי
 43 בשלא עירבו הא עירבו מותר, האי "כנגדו"
 44 לאו דוקא, אלא כל כותל שכנגדו קרי ביה

45 ובצד הרחבה, אפילו זה שלא כנגד זה – אסור, משום דכותל רחבה מאריך המבוי, והוי כמבוי אורך על כותל רחבה שכנגדו, ואסור, מיהו דהוא אמבוי עקום שיש יותר מעשר
 46 בעקמומיותו, לדכולי עלמא אסור, ואף על פי שאין פתחו מנותק. והא נמי, משנכנס לרחבה הרי כל רוחב הרחבה הוי עקמומיות גדולה ורחבה רחבה. דמי מבוי המפולש
 47 דרך עקמומיותו, ובני לה בתים – ברחבה, ברחוב העודף על המבוי, ומשיר כותלי אורכה לכותל אורך הרחבה. צידו אחוץ יש וצידו אחוץ אשפה – והאש אחד סתום כשאר
 48 מבוי, וראשו אחר לרשות הרבים מותקן בלדו וקורה. אשפה – גבוהה עשרה (ויש) שפתו גבוה עשרה. והמה היא שרטון – של חול ואבנים אצל שפתו, כי כן דרכו, ומתקצר
 49 רוחב היה ונכנסה קרקע ברחוב פתח או יותר. ומי ותישניו בו – דהתלמו הוא דגמרש מלתיה דימנא תימרא? ואולי. וזרקן לה בשבת – ולא הישנין שמת תחמטת אשפה
 50 מעשרה, ונמצא וזרקן לרשות הרבים. לאשפה יחיד – וההיא אשפה רבי – אשפה יחידו הוא. ורבנן – שהיו בדורו של רבי, מאי הוה אמרי ביה כההוא מבוי. פסקי ליה
 51 לטורא אבולו – לאי תימן לטורא מאחריה, וראש המבואות מפותלים. ויהי מרומי עושה רשותו וממכורו לכל המבואות, לאו רצה לסמוך על חצתה. והיה
 52 אמר שני עיהו חסדן – ומטעלי נמי במבואות מעיקרא, פסקי – מפסקי בינה לבין דום במחיצת אבולו. מוצלחל ביה בעקמומיותה – בני דראש
 53 אחר עשו לחי לפתח והמוחצלה לעקמומיותה, ובני ראשו אחר לא עשו לפתח לחי. והני מילי לחי מעליא – כשיש לחיים משני ראשין, וללשון מורי צריך עקמומיות לחי, לרב
 54 מנותק בשני ראשיו, סיכתא = "קבליי"א בלעז. נגפא אמר רבי יימיה בו – ואוקמה בשלא עירבו. ואיסורא דגבוי – משום דאסרי עליה בני החצר הוא. לאו משנתנו היא
 55 – היתר חצר גנינא, ואיסור מבוי תנינא. חצר קטנה שנפרצה – במלואה גדולה – גדולה מותרת, ולא אסרי בני קטנה עליוה, ולגבי גדולה פתח הוא דיש לה שיר מנאן
 56 ומנאן, וזהו חשתי חצירות ופתח אתו ביינין, דלא אסין אחרדי. ולקמן מניק לה בשאין קטנה רחבה יותר מעשר, דאי יותר מעשר לא הוי פתח חצר גדולה. וקטנה אסורה –
 57 ולדידה לאו פתח הוא אלא פירצה. וענישת רשותן של בני גדולה, שהיו מתערבה נעמן. אמר ליה – רב הורח חצר אשמענין, ואף על גב דנפרצה כותל השני, דרדיסי רביס
 58 מרשות הרבים זו לרשות הרבים זו דרך חצר מבוי, דאי מוחצת. דאי אמנינא: משום דלא דסי רביס דהא גדולה לא נפרצה כותל השני. רשות הרבים לטומאה – וספיקא
 59 טוהרה, דהא ספק טומא משהו נגרינן. ובטטה בבי האי חצר – לאו מקום ייחוד וסוהרה הוא.

1 **ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא, בין שעירובי ובין שלא**
 2 **עירובו פליגי, בעירובי כמאי פליגי, בשלא עירובי כמאי**
 3 **פליגי? בשלא עירובי פליגי ב"ר ירמיה מבחוץ וישוה**
 4 **מבפנים". בעירבו – קמייפלי כדרב יוסף, דאימר רב יוסף:**
 5 **לא שנו אלא אשפה לאמצע רחבה. אבל פלה לצדי**
 6 **רחבה – אסור. אמר רבה: הא דאמרת "לאמצע רחבה**
 7 **מותר", לא אמרן אלא זה שלא כנגד זה, ואכל זה כנגד**
 8 **זה – אסור. אמר רבי משרשיא: אלא דאמרת "זה שלא**
 9 **כנגד זה מותר", לא אמרן רחבה דרביס, אבל**
 10 **רחבה יחידו – ויזנין דמימלך עליה ובני לה בתים, והוי**
 11 **לה כמבוי שפלה לה לצדי רחבה – ואסור. ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרביס לרחבה**
 12 **יחידו – דאימר רבין בר רב אדאי, אמר רבי ירמיה: מעשה בכמבוי אחוץ שצידו אחד פלה לים**
 13 **וצידו אחד פלה לאשפה, וכא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור. איסור לא**
 14 **אמר בה – דהיא קיימי מחיצות, היתר לא אמר בה – הישנין: שמוא תינצל אשפה, ויעלה תים**
 15 **שרטון. ומי הישנין שמוא תינצל אשפה? והתנין: אשפה ברשות הרבים גבוה עשרה מפתחים,**
 16 **חלוץ שעל גבה וזרקן לה בשבת, לאמני: שני בני אשפה דרביס לאשפה יחידו. הכא נמי שני**
 17 **בין רחבה דרביס לרחבה יחידו. ורבנן מאי? אמר רב יוסף בר אבדימי, תנא: ותקמי אסורין**
 18 **אמר רב נחמן: הלכה כדרבי חכמים. איכא דאמרי, אמר רב יוסף בר אבדימי, תנא: ותקמי**
 19 **מיתוין. אמר רב נחמן: אין הלכה כדרבי חכמים. מרמר פסקי לה לטורא באבול, אמר: הישנין**
 20 **שמוא יעלה תים שרטון. והוא מבוי עקום דהות כסורא, פרוך בודיא, אוהיבו ביה בעקמומיותה.**
 21 **אמר רב חסדא: הא לא כרבי ולא כשמואל. לרב דאימר "תורתו כמפולש" – צורת הפתח כעני,**
 22 **לשמואל דאימר "תורתו כסתום" – הני מילי לחי מעליא, אבל האי פיון דמישבי ביה זיקא ושדו**
 23 **ליה – לא כיום הוא. ואי נעייז ביה סיכתא ותבריה – תבריה. נגפא, אמר רב ירמיה בר אבא,**
 24 **אמר רב: כמבוי שנפרץ במלואו לחצו, ונפרצה חצו כנגדו – חצו מותרת, וכמבוי אסור. אמר**
 25 **ליה רבה בר עולאי לרב יבבי בר אבוי: רבי, לא משנתנו היא וזי? "חצר קטנה שנפרצה לגדולה**
 26 **גדולה מותרת וקטנה אסורה, מפני שהיא שפחה של גדולה". אמר ליה: אי מהתם הוה**
 27 **אמינא: הני מילי – היכא דלא קא דרביס, אבל היכא דקא דרביס בה רביס – אימינא**
 28 **אפילו חצר נמי. והא נמי תנינא: חצר שהרבים נכנסין לה בזה ויצאין לה בזה – רשות הרבים**
 29 **לטומאה, ורשות היחיד לשבת. אי מהתם הוה אמינא: הני מילי – זה שלא כנגד זה,**
 30 **אבל**

1 **מבוי** העשו כגדל - פירש רבנו יונה שבמאות קטנים פתוחים למבוי גדול משני צדדין.
 2 ואינו זה כגדל זה, דאם כן הוה מופלשין. וכענין זה הם כרגלי הגדל שיש לו שתי
 3 שורות של רגלים מימין ומשמאל, והם זה שלא כגדל זה.
 4 **והא** תהא מבוי עקום הוה בהנדרתא רומא עליה דחומיה דרב - ממאי דחשו נמי
 5 להשמואל אל פריך ויגרוך ולתנו

6 דחד דחשו משום דנדרתא אחריה דשמואל 1
 7 הוה, אבל משום דלרוב בארתייה דשמואל פריך 2
 8 שפיר. **מנחה** את הקורה באלכסון - פירש 3
 9 הקונטרס: משתמש כאן בארובה ובאן בקצהה.
 10 הדין עמו פירש כן דאי לא תימא הכי - 4
 11 אמאי מניה את הקורה באלכסון דהא בעינו קורה 5
 12 לכל הפחות דבוקה במבוי, כדאמרי בסמוך רבי 6
 13 שתי יתירות בשני כותלים כי לרבי המדיר 7
 14 אסור. ואף על פי שאם מנח ראשו האחד. ר 8
 15 גבי המבוי - איך סבאל חלק, ואם רבינו, והכי 9
 16 שרי להשתמש נגד הארץ? הא אין כאן אלא 10
 17 רשות המחיצה ויש לומר: ראיית ליה קורה משום 11
 18 מחיצה, ומאי דאתא ליה משום מחיצה הוי אפילו 12
 19 דאורייתא, כדמוכח בפירקין. אי נמי: כיון דרצו 13
 20 האחי ארץ, משתמא לא בעי גבי רביה, ולא 14
 21 גזרו ביה רבנן, והואיל ובטל לגבי מבוי דהא גבי 15
 22 ראיית ביה ארבע על ארבע. **הכל** מודים בין 16
 23 לחיים ראשון - טעמא משום דלתי הוי אפילו 17
 24 משוה, ואתי לאפוקי. אבל בקורה דרובהא ספח - 18
 25 לכא: למיחש. אבל אין לפרש דטעמא דרב 19
 26 חסדא משום דסבר קורה משום היבר, ולוד 20
 27 שבו משום מחיצה, והשתמש היבר. ובין לחיים אסור 21
 28 ואינו יכול להשתמש אלא מן המחיצה שלפני 22
 29 - דהא אייתא ליה אית ליה עליו (הא). וכן הנהגה 23
 30 ומשתיים אבל למעטו לחד לשנא קורה משום 24
 31 מחיצה, וכל שכן לוד. וקא אמר בסמוך: משתברא 25
 32 מלתיה דרבי יוחנן תחת הקורה. אבל בין לחיים 26
 33 - אסור. ורבא נמי אית לה בפירקין דהריהוי 27
 34 משום היברא, ובסמוך מודה רבא דאסור 28
 35 להשתמש בין לחיים היבא דרבה ארבינא. 29
 36 שאן

37 **הכל** אינו מניח אלא בגג הקצרה. איבעיא להו: מהו להשתמש תחת הקורה? רב רבי ורבי תיא 26
 38 ורבי יוחנן אמרו: מותר להשתמש תחת הקורה. שמואל ורבי שמעון בר רבי ורבי שמעון 27
 39 כן לקיש אמרו: אסור להשתמש תחת הקורה. לויא בהא קמפילגי, דמור סבר: קורה משום 28
 40 היבר, ומר סבר קורה משום מחיצה. לא, דכולי עלמא - קורה משום היבר, והבא בהא 29
 41 קמפילגי, דמור סבר: היבויא מלגו, ומר סבר: היבויא מלבר. ואיבעיא ליה: דכולי עלמא 30
 42 "משום מחיצה" והבא בהא קמפילגי: דמור סבר: חודו הפנימי יורד וסותם, ומר סבר: חודו 31
 43 החיצוני יורד וסותם. אמר רב הסקא: הכל מודים בבין לתוים שאסור. בעא מיניה רמי בר 32
 44 קמא מרב הסקא: נינן שתי יתירות בשני כותלי מבוי, והיניח קורה על גביהן מהו? 33
 45 אמר ליה: לדברי תמורה - אסור, לדברי האוסר - מותר. רבא אמר: לדברי האוסר, נמו 34
 46 אסור. בעינן קורה על גבי מבוי, ולויא. אייתיביה רב אריא בר מתנה לרבא: היתה קורה 35
 47 משכח

1 אבל זה כגדל זה - לא הויה לא חצר רשות היחיד לשבת. והשתא אשמעינן כדגדו, 1
 2 ואפילו הכי מותרת. ולרבה - דאמר לעיל: אבל זה כגדל זה - הוי מבוי מופלש 2
 3 ואסור (אפילו חצר), דהא דרב במאי מוקם לה בזה שלא כגדל זה. ועל כרחיך "כגדל" 3
 4 דקאמר רב לאו דווקא, דהא אוקימנא טעמיה דרב בשלא בעלמא, אבל עירבו - 4
 5 אפילו מבוי מותר. חזרו לנו רבי, דהא תנא

6 לה: חצר שדרכים בניסוק לה בו בר ומלתיה 5
 7 דרב במתרייה חצר מינה, משתמא ואפילו 6
 8 זה כגדל זה, וכל שכן בזה שלא כגדל זה. 7
 9 ואיסור מבוי - מאידך מתנינן דחצר קטנה 8
 10 שמעין, אי מתתם - מחצר שדרכים בניסוק 9
 11 לה בו דקתינן "רשות היחיד לשבת". הוה 10
 12 אמנא - האי דקרי ליה רשות היחיד. לרוך 11
 13 כלומר: מאורייתא רשות היחיד הוא, 12
 14 הוורוק מרשות הרבים הלכו חיבי. אבל 13
 15 לטלטל - משהו אימא לא - משתריא. 14
 16 ומרבנן דליגורו רבנן עליה. קא משמע לן - 15
 17 מותרת: דל - שרץ שיש לו רגלים 16
 18 הרבה. כדתנא בתורת כהנים (פרשת 17
 19 שמני): "מרבה רגלים" זה נרל. מבוי העשו 18
 20 כגדל - שפתחו לו מבוואת הרבה. 19
 21 וראשיהן פתוחין לרשות הרבים, וראשו פתח 20
 22 לרשות הרבים אורי. עושה צורת פתח לגדול 21
 23 - כאחד משני ראשין, והאחרים קטנים 22
 24 משתרו בלוד קורה בראשיהן על פני רשות 23
 25 הרבים. כגדל כשמואל - דאמרי מבוי עקום 24
 26 ותרותו כסותם. דהא כל מבוואת קטנים הללו 25
 27 מבוואת עקומות הן. נבס ברך זה ויצא 26
 28 בדרך זה. וקאמרתו לא בדרך זה חיקון 27
 29 לעקומותיה, כשמואל: הכי גרסינן. למה לי 28
 30 צורת פתח - אמאי אצרכת צורת פתח 29
 31 גדול? דהא איתו נמי אי פלישו מכונין. 30
 32 ועוד אתי הודא מבוי - דהוה בארתי 31
 33 דשמואל בהנדרתא חשו ליה לררב, כדאמר 32
 34 לעיל רמו עליה דחומיה דרב ודחומיה 33
 35 דשמואל. עושה צורת פתח לבלתי - 34
 36 הקטנים. מדך גיסא - בעקמומיתו לצד מבוי 35
 37 גדול. ואידך גיסא - לרשות הרבים מישורי 36
 38 בלוד או קורה. עידו אחד ארץ - ונמשך 37
 39 כותלי לרשות הרבים יותר מכותל השני כוה. 38
 40 אם פתח מנארבע אמות - ערוף זה על הכרוי 39
 41 מניח קורה באלכסון, וישתמש כאן בארובה 40
 42 בעיה בקצהה. ארבע אמות אינו מניח קורה - 41
 43 על ראש כותל הארץ, אלא כונס לפנים 42
 44 מארש כגדל ראש כותל הקצר ומניחה. 43
 45 ובאלכסון לא הוי איתיה - שדראה בני 44
 46 מבוי מנשפין ומשתשפין בירושא הרביב, חוץ 45
 47 ממגדל כותל הקצר אומרי מותר להשתמש 46
 48 ברשות הרבים לפי שאן אותו העודך דומה 47
 49 שיהא לו דמיו. שאן באלכסונו יותר מעשר 48
 50 - שהמבוי קצר לרחבו הרבה, ואין ברחבו, 49
 51 ובארבע אמות הנמשכין להתקף, יותר 50
 52 משהו

53 מנשא. אבל יש באלכסונו יותר מעשר - מנצא פתחו רחבו מעשר. שריר כל תחת הקורה הוי פתח. מהו להשתמש תחת הקורה - 51
 54 וחודו הפנימי יורד וסותם. הלכך אסור, דמן המחיצה ולפנים בעי אשתמישו. מר סבר היכרא - להנך מגוואי בעינן, וגד הפנימי הוי לוח היבר, ואסור להשתמש מן היכבר 52
 55 ולחוץ. מלבר - לבני רשות הרבים, דהיינו צד החיצון. מר סבר חודו הפנימי יורד וסותם - מנצא תחת הקורה מן המחיצה ולחוץ ואסור. הכל מודים - במבוי שאן בו קורה. 53
 54 והכשירו בלתי - שאסור להשתמש בין לחיים, כלומר: כגדל והוא הלוי דנקט בין לחיים - אמבואת טובא קא. נינן שתי יתירות - "קבייליש עונות כותול בעובי שלצד 54
 55 רשות הרבים, ומנצא קורה שעליהן בולטת ונמשכת לחוץ יותר מן הכותלים. חודו הפנימי דבוק וסמוך לכותל כוה. לרבי האוסר - להשתמש תחת כותול כוה במבוואת. 55
 56 דטעמא משום חודו הפנימי יורד וסותם. מותר - כאן להשתמש במבוי הזה אגב דך קורה שאינה על גבי פתח, דכיון דחודו הפנימי סותם - מנצא תחתית הקורה דבוקה 56
 57 לכתלים, וסתימה מעלייתא. ולרבי המדיר - להשתמש תחת הקורה, אלמא: חיצון יורד וסותם, אסור כל המבוי הזה עד שיביאו קורה אחרת. דאין הסתימה מחוברת 57
 58 לכתלים, ויש אורי בנינים. והבא לאו מחיצה ממש הוא להכשירי הפסק ארי משכאן ומכאן על ידי לבדו. 58
 59

עירובין. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף ט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

1 **שא"ן** בנבוכו שלשה – ואם תאמר: הוא אמר בסוף פרק הישן (סוכה כבא.) דבי שי
 2 ברבוא טפא אמר תבוי ומי אפילו ביתו נמי. וקורה ודרכה פתח נימא נמי תבוי
 3 ורמי אפילו גבוה משלשה ובלאו הכי קשה אמאי לא שריא אפילו ביתו משלשה, כיון
 4 דקורה תוך עשרים וש' למה: דכאב קורה עד גבי מבוי. ובימי משלשה לא חזי הדבר.
 5 תרע. דבא פתח מבוכו, מבלתי פתח מבוי. ובלתי פתח מבוי. ובלתי פתח מבוי. ובלתי פתח מבוי.

6 **משוכה** או תלויה; פחות משלשה – אין צורך להביא
 7 קורה אחרת, שלשה – צורך להביא קורה אחרת. רבן
 8 שמעון בן גמליאל אומר: פחות מארבעה – אין צורך
 9 להביא קורה אחרת, ארבעה – צורך להביא קורה
 10 אחרת. מאי לאו – משוכה במבוי, ותלויה במבוי;
 11 לא, אדי ואדי ומבנים; משוכה – מרוח אתה, ותלויה
 12 – משתי רוחות. מהו דתימא: מרוח אחת אמרינן לבד,
 13 משתי רוחות לא אמרינן לבד, קא משמע לן, רב
 14 אשי אמר: משוכה והיא תלויה. והיכי מבוי, סגון
 15 שגנעין שתי יתירות נקמות על שני בחלי מבוי, שאין
 16 בנבוכו שלשה, ואין בעקמומיתו שלשה. מהו דתימא:
 17 או "לבד" אמרינן או "חבוס" אמרינן, לבדו חבוס לא
 18 אמרינן, קא משמע לן. תני רבי ובאי קמיה דרבי יוחנן:
 19 בין לחיים ותחת הקורה – נידון ככרמלית. אמר ליה:
 20 פוק תני לברא. אמר אביי: מסתברא מילתיה דרבי יוחנן
 21 תחת הקורה, אבל בין לחיין – אסור. ורבא אמר: בין
 22 לחיים נמי מותר. אמר רבא: מינא אמנא ליה – דבי
 23 אהא רב דימי, אמר רבי יוחנן: מקום שאין בו ארבעה
 24 על ארבעה – מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות
 25 היתד לבתף עליו, ובלבד שלא יחלפו. ואביי – התם
 26 בגובה שלשה. אמר אביי: מינא אמנא ליה – דאמר
 27 רב קהא בר גוריא, אמר רב: תוך הפתח צריך לחי
 28 אחר לתתו. וכי תימא דאית ביה ארבעה על ארבעה.
 29 והאמר רב תינן בר רבא אמר רב: תוך הפתח, אף
 30 על פי שאין בו ארבעה על ארבעה – צורך לחי אחר
 31 לתתו. ורבא – התם הפתח לכרמלית, אבל לרשות
 32 הרבים מאי – שרי? יצוא בארעא וניזרא בשמי שמאי!
 33 אין מצא מין את מין וניעור. אמר ליה רב הונא פריה
 34 דרב והשע' לרבא: ואת לא מסתברא דבין לחיין אסור?
 35 והאמר רבה בר רב הנה, אמר רבי יוחנן: מבוי שרצפו
 36 למחלוקת רבן שמעון בן גמליאל ורבנן. לרבן שמעון בן גמליאל דאמר אמרינן לבדו – משתמש
 37 עד חודו הפנימי של לחי הפנימי, לרבן דאמרי לא אמרינן לבדו – משתמש עד חודו הפנימי
 38 של חיזון. אבל בין לחיין – דכילוי עלמא אסור! ורבא – התם נמי הפתח לכרמלית, אבל
 39 לרשות הרבים מאי – שרי? יצוא בארעא וניזרא בשמי שמאי! אין מצא מין את מין וניעור.
 40 רב

1 **משוכה** – משוכה: רוחות הוא מן הבתלים. או תלויה – שאין ארשיה מנוחים על
 2 גבי הבתלים, אלא תלויה באויר – שקורה משתי רוחותיה. ובגון שנעץ קנה כל
 3 שהוא באמצע פתח המבוי, ותוך לגבו את הקורה, כזה רבן שמעון סבירא ליה ככל
 4 דרבא פתח מבוי מטריבא לכזה דמי. משוכה במבוי – שנמשכה לתוך רשות הרבים,
 5 כגון באי גבי עילוי השתי יתירות. תלויה
 6 **מבנים** – שקורה משתי רוחות, ואינה
 7 מנעת לבתלים אלא תלויה באויר. ואמרינן
 8 לבדו להקורה אחרת. אדי ואדי ומבנים –
 9 ותריותיהן באויר קמה עסקין. משוכה מרוח
 10 אחת – ראשה אחד על הבתל. וראשה
 11 הניצני אינו מיעיל לכתל שכנגדו. רבא אמר
 12 – משום שתי רוחות לא יצא שריא ליה,
 13 דכיון דתנא משוכה מרוח אחת – הוא הדין
 14 משתי רוחות. אלא היא קנה: משוכה היא
 15 תלויה, שקורה היא מהניע לבתלים. ותד:
 16 שתלויה היא למעלה מגובה בתלי המבוי.
 17 והיכי דבי כגון שנעץ שתי יתירות קמיות על
 18 גבי שני בחלי מבוי – תעקמומיתו נוטות זו
 19 כלפי זו להוות סגון להארץ הקורה משני
 20 צדיה כשתנן עליהם, והם עצמם אינם
 21 אריות להבשר קורה שאין בהן רוח טפא
 22 בשעור הבשר קורה דבמתני. ואין
 23 בעקמומיתו שלשה – ואיכא למימר לבדו
 24 מראש הקורה ולבתלים, ואין גבוןן של
 25 יתירות מנעול לבתלים שלשה טפחים. דאי
 26 הוא גבוןן שלשה טפחים – למה מפסלא.
 27 דקורה על גבי בתלים בענין. אבל השוא
 28 בפחות משלשה אמרינן חבוס – זה השפל,
 29 כאילו מנחה על הבתל. לבדו – לשון טוף
 30 להארץ, ובלעז אפשיק. נידון ככרמלית –
 31 ואסור להשתמש עמו. מסתברא מילתיה דרב
 32 יוחנן – דאמר ספ. ספ. תני לרבא. אמר רבי
 33 הוא אתחת קורה קאמי ליה. דקאמר: חודו
 34 החיצון יתר וסומו. אבל בין לחיים – במבוי
 35 שאין שם קורה – מודה דאסור. מקום שאין
 36 בו ארבעה על ארבעה – עומד בין רשות
 37 הרבים לרשות היחיד, הואיל וליכא מקום
 38 חשוב – לאו רשות באנפי נפשיה הוא. ובטל
 39 להבא ולהבא. והיינו מקום פתח. לבתף עליו
 40 – משאות. ובלבד שלא יחלפו – דלא
 41 לימרו דקא מעייל מרשות הרבים לרשות
 42 היחיד, ואיתי למשירי הוראה בשבת. באי
 43 לחיים נמי, אפילו חשבת ליה מקום מבני
 44 עומד – בטל להבא ולהבא. ושרי. בגובה
 45 שלשה – דמיכרא אבל בין לחיים הוא –
 46 ממיכרא ודבנא. אי שרית לטלטל דתם –
 47 אתי להחליף ולאפקי לרשות הרבים. תוך
 48 הפתח – כגון מבוי שיש צפימון רחבים
 49 לפתחו כמאן ומאן, והן דן לחיים שלו –
 50 צריך להעמיד ליה אתר במבוי, אף ירצה

51 משתמש בין הצפימון. דאית ביה ארבע – ברוחם הצפימון במשך המבוי, דכל ארבע רשות באנפי נפשיה היא. ובכרמלית הוא ומדרבנן אסורה. לכרמלית – לבקעה. השיך
 52 ומצטרף למינו שחוצה לו. יצוא – אורחי. מצא – כרמלית שבין לחיים, שלא היה בו שייעור כרמלית. את מינו – שחוצה לו. וניעור – נתחוק על ידי מינו, וניעור משנת
 53 שהיה בתחלה בטל אצל שאינו מינו. ודוגמתו בכרמלית (בבא). ומומחה שנטלה חודו וניעורו. אבל פתח לרשות הרבים – שלא לא מינו ולא ובלבא וכאן כנטלה.
 54 ואת לא מסתברא דבין לחיים – לרבי יוחנן אסור. והאמר רבי יוחנן מבוי שרצפו בלחיים – במשך המבוי מראשו לצד סופו בשתיים שלש אמות. בפחות מארבעה – שאין
 55 על פיה לחי אחר משלשה. באנו למחלוקת רבן שמעון ורבנן – דאפילו לעיל במשלשה ועד ארבעה א' אמרינן לבדו לא. אמותו מחלוקת ואם למיזין
 56 שאף בהבשר מבוי זה שחלוקת ביניהן. ורבי יוחנן לא נפרש מילתיה. והשואר קא מפרש בר הונא בריה דרב יוחנן דעל ברחין את דקאמר רבי יוחנן דאמרינן למלואא מלואא
 57 דרבן שמעון ורבנן הוא – בלא משכחת ליה אלא בתל משתמש שכנגד הלחיים. דלרבן שמעון חזו כולוהו כחד לוח ואין משתמש במבוי אלא עד חודו הפנימי של לחי הפנימי, אבל
 58 משם וחוצו – היה בין לחיים ואסור. ולרבן לא היה חזו לחי. ובלחזו החיצון משתר מבוי ומותר להשתמש בכל המבוי עד חודו הפנימי של חיזון. דכנגד חיזון החודיה חזו
 59 בין לחיים. אלמא: לרבי יוחנן בין לחיים אסור. דאי בין לחיים לרבי יוחנן, מותר. ממיא שייכא מלוגמיהו דרבן שמעון ורבנן להבא: בין הוא כולוהו כחד, בין לאו כולוהו כחד

51 המשוכה בין הצפימון. דאית ביה ארבע – ברוחם הצפימון במשך המבוי, דכל ארבע רשות באנפי נפשיה היא. ובכרמלית הוא ומדרבנן אסורה. לכרמלית – לבקעה. השיך
 52 ומצטרף למינו שחוצה לו. יצוא – אורחי. מצא – כרמלית שבין לחיים, שלא היה בו שייעור כרמלית. את מינו – שחוצה לו. וניעור – נתחוק על ידי מינו, וניעור משנת
 53 שהיה בתחלה בטל אצל שאינו מינו. ודוגמתו בכרמלית (בבא). ומומחה שנטלה חודו וניעורו. אבל פתח לרשות הרבים – שלא לא מינו ולא ובלבא וכאן כנטלה.
 54 ואת לא מסתברא דבין לחיים – לרבי יוחנן אסור. והאמר רבי יוחנן מבוי שרצפו בלחיים – במשך המבוי מראשו לצד סופו בשתיים שלש אמות. בפחות מארבעה – שאין
 55 על פיה לחי אחר משלשה. באנו למחלוקת רבן שמעון ורבנן – דאפילו לעיל במשלשה ועד ארבעה א' אמרינן לבדו לא. אמותו מחלוקת ואם למיזין
 56 שאף בהבשר מבוי זה שחלוקת ביניהן. ורבי יוחנן לא נפרש מילתיה. והשואר קא מפרש בר הונא בריה דרב יוחנן דעל ברחין את דקאמר רבי יוחנן דאמרינן למלואא מלואא
 57 דרבן שמעון ורבנן הוא – בלא משכחת ליה אלא בתל משתמש שכנגד הלחיים. דלרבן שמעון חזו כולוהו כחד לוח ואין משתמש במבוי אלא עד חודו הפנימי של לחי הפנימי, אבל
 58 משם וחוצו – היה בין לחיים ואסור. ולרבן לא היה חזו לחי. ובלחזו החיצון משתר מבוי ומותר להשתמש בכל המבוי עד חודו הפנימי של חיזון. דכנגד חיזון החודיה חזו
 59 בין לחיים. אלמא: לרבי יוחנן בין לחיים אסור. דאי בין לחיים לרבי יוחנן, מותר. ממיא שייכא מלוגמיהו דרבן שמעון ורבנן להבא: בין הוא כולוהו כחד, בין לאו כולוהו כחד
 60 כנגד כולם הוא משתמש.

61 המשוכה בין הצפימון. דאית ביה ארבע – ברוחם הצפימון במשך המבוי, דכל ארבע רשות באנפי נפשיה היא. ובכרמלית הוא ומדרבנן אסורה. לכרמלית – לבקעה. השיך
 62 ומצטרף למינו שחוצה לו. יצוא – אורחי. מצא – כרמלית שבין לחיים, שלא היה בו שייעור כרמלית. את מינו – שחוצה לו. וניעור – נתחוק על ידי מינו, וניעור משנת
 63 שהיה בתחלה בטל אצל שאינו מינו. ודוגמתו בכרמלית (בבא). ומומחה שנטלה חודו וניעורו. אבל פתח לרשות הרבים – שלא לא מינו ולא ובלבא וכאן כנטלה.
 64 ואת לא מסתברא דבין לחיים – לרבי יוחנן אסור. והאמר רבי יוחנן מבוי שרצפו בלחיים – במשך המבוי מראשו לצד סופו בשתיים שלש אמות. בפחות מארבעה – שאין
 65 על פיה לחי אחר משלשה. באנו למחלוקת רבן שמעון ורבנן – דאפילו לעיל במשלשה ועד ארבעה א' אמרינן לבדו לא. אמותו מחלוקת ואם למיזין
 66 שאף בהבשר מבוי זה שחלוקת ביניהן. ורבי יוחנן לא נפרש מילתיה. והשואר קא מפרש בר הונא בריה דרב יוחנן דעל ברחין את דקאמר רבי יוחנן דאמרינן למלואא מלואא
 67 דרבן שמעון ורבנן הוא – בלא משכחת ליה אלא בתל משתמש שכנגד הלחיים. דלרבן שמעון חזו כולוהו כחד לוח ואין משתמש במבוי אלא עד חודו הפנימי של לחי הפנימי, אבל
 68 משם וחוצו – היה בין לחיים ואסור. ולרבן לא היה חזו לחי. ובלחזו החיצון משתר מבוי ומותר להשתמש בכל המבוי עד חודו הפנימי של חיזון. דכנגד חיזון החודיה חזו
 69 בין לחיים. אלמא: לרבי יוחנן בין לחיים אסור. דאי בין לחיים לרבי יוחנן, מותר. ממיא שייכא מלוגמיהו דרבן שמעון ורבנן להבא: בין הוא כולוהו כחד, בין לאו כולוהו כחד
 70 כנגד כולם הוא משתמש.

עירובין. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף י עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קלארשי

1 רבי היא דאמר בעינן – שני שירוק לחצר על עשר הנפרצת במלואה. חצי נירית כפס אחד – אם נפרצה לרשות הימים, ושתיים בה מצד אחד – מותרת. ובשאן הפירצה
2 יותר מעשר עסקין; דאי יותר מעשר, לא מהני ליה מודיעה לדהי חצר. ואי כתיב אי אמרת בשלמא – מתניתין כדוהה שמעינן לה מעיקרא במכונות קטנה כנגד אמצעייתה
3 של גדולה, ומאמנה היתירה נשארו שלשה לכאן ושלושה לכאן. ושל לומר: נראה מבחוץ ושהו מבפנים משני רוחות – ואפילו הכי קטנה אסורה, דנראה מבחוץ ושהו מבפנים
4 לא מהני. ורבי בשני פסין דחצר כרבי יוסי סבר לה, דאמר במתניתין אין ליה פחות מרחוב שלשה, וכל שכן פסין דחצר דבעי רוחב כרבי יוסי רבי בלוי. ודריבנא – דאוקמא
5 במופלגין וכל בנינים ומהו

6 ליתא, דאם כן לא הוה משתריא גדולה דפס
7 שני שפוחים לא מהני. ובין ליתא דריבנא
8 – ליתא נמי גרדכי וירא, דאוקמא בנבנסין.
9 דכיון דמכונות שלשה מכאן ושלושה מכאן –
10 נהייתא מאי מנהיא? הא כי נבנסין נמי איבא
11 למשרייה בנראה מבחוץ ושהו מבפנים משתי
12 רוחות, ולא שרינן לה. ומתקמין ליה בנראה
13 מבחוץ ושהו מבפנים אינו נידון משום לחי –
14 משום היבוי יחייב תנא שיעור לערעור של
15 גדולה שתחת יתירה על הקטנה מאי, כי
16 הכי נדוהו לה לגדולה שלשה מכאן
17 ושלושה מכאן – משום דרבי שני שפוחי בעי
18 ורחבם שלשה רבוי יוסי, ומשום דהוה
19 גדולה נקט לה. אלא אי אמרת נראה מבחוץ
20 – מהני וקטנה דאסירא היינו טעמא משום
21 דאינא דרבי וירא בנבנסין, ולדריבנא
22 במופלגין וליבא לבד משני רוחות, ואפילו
23 הכי גדולה משתריא בניפוחי הנשארו לה
24 מאחוריהו הבנינות, ואף על פי שרחוב הארוב
25 אינו אלא שני שפוחים, ולא סבר לה לרבי
26 יוסי. גדולה באחת עשרה – ודיחב תנא
27 שיעורא לערעור אמה למה לי. אי לשיטתיה
28 לגדולה – לדיחוי לה שיר משני צדדין
29 אקתי. כגיש ושיני שפוחים בני – דהא רב לא
30 סבר לה כרבי יוסי. ואי לשיטתיה לקטנה אקתי
31 – כדי שירחקו כותלי אורך הגדולה
32 מנכנסתה של קטנה ארבעה שפוחים מצד
33 האחד, ולא לימצי למימר לבוד למשרייה,
34 ולאנמריה דאי לא הכי הוה שרינן לה
35 בקטנה בנראה מבחוץ על ידי לבוד.
36 לישמעלין – גדולה רחבה הרבה, ומיפליג
37 טובא, דהוי מילתא דפסיקא. דהא לא
38 מילתא דפסיקא היא. הואיל ומופלג מכולל
39 שו בשלושה ומכותל זה בשלושה. ואי הגדולה
40 רחבה הרבה יותר תני, הוה נגרמין מינה טפי
41 דמשום מפלגה מיחסרא. דהא לבי למימר
42 דדק תנא בשירוקן לאשמעלין דרביהו הוא
43 דמיחסרא, ובבעיר מחבי לא דהא בעשרה
44 וארבעה שפוחים נמי מיחסרא ובגן דמולמת
45 בחצי טפח מילתא וביפוחי חצי מכאן,
46 ומשתיריא אורחא ובגופה משוה מכאן וביפוחי חצי מכאן, ודריבנא נראה מבחוץ על עשר הנפרצת במלואה. חצי נירית כפס אחד – אם נפרצה לרשות הימים, ושתיים בה מצד אחד – מותרת. ובשאן הפירצה
47 למשרייה לגדולה נקט לה. ואפילו הכי קטנה אסורה, דנראה מבחוץ על עשר הנפרצת במלואה. חצי נירית כפס אחד – אם נפרצה לרשות הימים, ושתיים בה מצד אחד – מותרת. ובשאן הפירצה
48 נידון משום לחי. לחי המושך עם דופנו של מבוי – פחות מארבע אמות – נידון משום לחי
49 מבחוץ וליבא לבד משני רוחות, ואפילו הכי קטנה אסורה, דנראה מבחוץ ושהו מבפנים משני רוחות – ואפילו הכי קטנה אסורה, דנראה מבחוץ ושהו מבפנים
50 אסור – מדקאמר ער חדרו הפנימי, ושפע מינה נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי – מדקאמר נידון משום לחי. תיובתא והלכתא – דהא אותביניה מחצר קטנה
51 שנפרצה לגדולה, דהי כתיב חייא בותיה – כותל שצדו אחד בנס בו. קוד כחש – דהא רבא יתא עריך למעט לרבי יוחנן, פסי ביראות שותרתיה בתן – כתיב שלש עשרה
52 אמה לגדולה, דתנן בפרק שני (עירובין י"ב). עושין פסין לביראות שבתות הרבים, והן עומקן שיעורא ואוסר למלאות מתן להחניט על שפתן מוציאי מרשות היחיד לרשות
53 הימים, ותיורו בינעם לביטול איבער דומדמן לארבע פאות, ולשווייהו בין הפסין רשות היחיד ומותר למלאות ושיר רבי יוחנן הירחיחן זה מזה מלא שני ביקות של ארבעה
54 ארבעה קב, ועוביה של פרה אמה ושני שלשי אמה, דהוה לחו שלש עשרה אמה ושלש לשמותה קב, והיא הנתנת – מדה זו שאנתה נביא בה איסור ליהרר משלש עשרה
55 אמה ושלש למבוי, משום טעמא דלא חרתה בו פרוץ מרובה על העומד – היא הנתנת טעם לחזיר, ודהתם הוא דאיכא עומד מוטע – משום הכי לא חרתה בו יותר
56 משלש עשרה אמה ושלש, אבל מבוי דרובו חסות שני ביה טפי. אי נמי ליריך גיבא – דלא תהייל ליה מפסי ביראות, דאינו תהם חזא דהקלת בה קולא, ומבשרת ליה
57 בפרוץ מרובה על העומד – אקיל נמי קולא אחיריא, ולדחי חסות פתח על שלש עשרה אמה ושלש, ככל כלל לא – טפי מעשר לא. אין הלכה באותה פשנה – דאתי
58 ארירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה לקנה.

1 רבי היא דאמר בעינן שני שפוחים שני פסין דחצי רבי –
2 ממעט לרבנן אפילו בחצר מרובעת טפי
3 כפס משוה, דבמרבועת פליגי, כמו שאפרש
4 לקמן.
5 ושני שפוחים טפי – דאי שני שפוחים לא דוקא,
6 דהא אמרנן (עירובין י"ב) בשתי רוחות
7 משוה לכאן ומשדו לכאן, ואין סברא לומר
8 דמשדו לאו דוקא, כדאמרנן פרק "החוק"
9 (עירובין פ"א) בני שתיפוי מנאות ותרין להבניה
10 כל שהוא, ובמהלל שהוא – טפח, דאם כן הוה
11 ליה לפרושי כי הותם, אי נמי כפס גמור טפי בעי
12 משהיין, אבל כותל עצמא לא חשיב פס לא
13 ברחות טפח, דאין הוכר כל כך בכותל פס כפס
14 גמור.
15 ערשה
16 והא שמעתתא. אמר ליה אביי: את אקרת ניהלן, והא אקרת ניהלן, דאמר רבי בר אבא,
17 אמר רב הונא: לחי המושך עם דפנו של מבוי, פחות מארבע אמות – נידון משום לחי
18 ומשפתיה עם חדרו הפנימי, ארבע אמות – נידון משום מבוי, ואסור להשתמש בכבולו.
19 ואת אמרת לן קתה: שפע מינה הלת; ושפע מינה: בין לתרוין אסור, והשפע מינה: משך
20 מבוי. בארבעה ושפע מינה: נראה מבחוץ ושהו מבפנים – נידון משום לחי. והלכתא: נראה
21 מבחוץ ושהו מבפנים – נידון משום לחי. תיובתא והלכתא? אין, משום דתני רבי הירא
22 פותיה: "הרחב מעשר ומעט". אמר אביי, תנא: הרחב מעשר ומעט, רבי יהודה אומר:
23 אינו צריך למעט, ועד פמה? סבר רב אחי קמיה דרב יוסף למימר: עד שלש עשרה אמה
24 ושליש, וקל וחומר מפסי ביראות, ומה פסי ביראות שהתרתה בתן פרוץ מרובה על העומד
25 – לא התרתה בתן יותר משלש עשרה אמה ושליש, מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה
26 על העומד – אינו דין שלא תתיר בו יותר משלש עשרה אמה ושליש? והיא הנתנת,
27 פסי ביראות שהתרתה בתן פרוץ מרובה על העומד – לא תתיר בתן יותר משלש עשרה
28 אמה ושליש, מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד – תתיר בו יותר משלש
29 עשרה אמות ושליש, אי נמי לארדף גיבא: פסי ביראות דאקילת בהו חד קולא – אקיל
30 בהו קולא ארירא, מבוי כלל כלל לא. תני לוי: מבוי שהוא רחב עשרים אמה, ונעץ תני
31 במציעו, ודן. הוא תני לה והוא אמר לה: דאין תלכה פאתיה משנתה. איבא דאמר, אמר
32 שמואל משמיה דלוי: אין תלכה פאתיה משנתה. אלא הכי עבדי? אמר שמואל משמיה דלוי:
33 עשה

1 רבי היא דאמר בעינן שני שפוחים שני פסין דחצי רבי –
2 ממעט לרבנן אפילו בחצר מרובעת טפי
3 כפס משוה, דבמרבועת פליגי, כמו שאפרש
4 לקמן.
5 ושני שפוחים טפי – דאי שני שפוחים לא דוקא,
6 דהא אמרנן (עירובין י"ב) בשתי רוחות
7 משוה לכאן ומשדו לכאן, ואין סברא לומר
8 דמשדו לאו דוקא, כדאמרנן פרק "החוק"
9 (עירובין פ"א) בני שתיפוי מנאות ותרין להבניה
10 כל שהוא, ובמהלל שהוא – טפח, דאם כן הוה
11 ליה לפרושי כי הותם, אי נמי כפס גמור טפי בעי
12 משהיין, אבל כותל עצמא לא חשיב פס לא
13 ברחות טפח, דאין הוכר כל כך בכותל פס כפס
14 גמור.
15 ערשה
16 והא שמעתתא. אמר ליה אביי: את אקרת ניהלן, והא אקרת ניהלן, דאמר רבי בר אבא,
17 אמר רב הונא: לחי המושך עם דפנו של מבוי, פחות מארבע אמות – נידון משום לחי
18 ומשפתיה עם חדרו הפנימי, ארבע אמות – נידון משום מבוי, ואסור להשתמש בכבולו.
19 ואת אמרת לן קתה: שפע מינה הלת; ושפע מינה: בין לתרוין אסור, והשפע מינה: משך
20 מבוי. בארבעה ושפע מינה: נראה מבחוץ ושהו מבפנים – נידון משום לחי. והלכתא: נראה
21 מבחוץ ושהו מבפנים – נידון משום לחי. תיובתא והלכתא? אין, משום דתני רבי הירא
22 פותיה: "הרחב מעשר ומעט". אמר אביי, תנא: הרחב מעשר ומעט, רבי יהודה אומר:
23 אינו צריך למעט, ועד פמה? סבר רב אחי קמיה דרב יוסף למימר: עד שלש עשרה אמה
24 ושליש, וקל וחומר מפסי ביראות, ומה פסי ביראות שהתרתה בתן פרוץ מרובה על העומד
25 – לא התרתה בתן יותר משלש עשרה אמה ושליש, מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה
26 על העומד – אינו דין שלא תתיר בו יותר משלש עשרה אמה ושליש? והיא הנתנת,
27 פסי ביראות שהתרתה בתן פרוץ מרובה על העומד – לא תתיר בתן יותר משלש עשרה
28 אמה ושליש, מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד – תתיר בו יותר משלש
29 עשרה אמות ושליש, אי נמי לארדף גיבא: פסי ביראות דאקילת בהו חד קולא – אקיל
30 בהו קולא ארירא, מבוי כלל כלל לא. תני לוי: מבוי שהוא רחב עשרים אמה, ונעץ תני
31 במציעו, ודן. הוא תני לה והוא אמר לה: דאין תלכה פאתיה משנתה. איבא דאמר, אמר
32 שמואל משמיה דלוי: אין תלכה פאתיה משנתה. אלא הכי עבדי? אמר שמואל משמיה דלוי:
33 עשה

קלב
עירובין. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף י עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
הוספות

1 **עושה** ע גבוה עשרה במשך ארבע אמות – א' איבא מראש הפס של צד פנים עד
2 הכולל באמצע של מבוי רחב מעשר – שרץ למבוי זה צורת הפתח. דרוי כמבוי
3 עוקם. ואף על גב דאיבא דשמאל קיימין, בדפרישותא לעיל א' ביתר מעשר כהא לימא
4 שזמל מותרו סתומו – דאפריחתא עקוממת קאי. ורבינו יצחק בן אברהם פירש: דרבא
5 אפילו ביתר מותר לא ומיקרי מופשל, דכיון דבני
6 הפתחים לרשות הרבים אתו, חתומה פתחו זה
7 לא יסבב לבא סביב והפסו לפתח אתו. אבל
8 מבוי עוקם יש רשעו ראשון בכל צד שרוע
9 דרביה, ודילתו לילך לרד מבוי מצד זה לצד
10 אתר – משום הכי דהו מופשל. ומבוי עוקם
11 דאריכותא דלתות דרוי כמו לא הוי פתח בשני
12 פתחים לרשות הרבים אתו, או יפרש שרוע
13 מופשל מלשון חרותה, ובאמצע עוקם, כפודש
14 רבינו יצחק.
15 **ועושה** עפ שלש אמות – ותרץ לחי אתר. ח
16 דהאי עפ לא חתמי הויאל ומופלג פתח
17 הכולל שלש, דאמר לקמן דלא הוי לחי. ומושם
18 הכי פריך מדרבי אמר מדרביא אסי, שהיה לו
19 להתבטל לאותו חתום.
20 **ואמאי** יעשה עפ אמה ודחיי. פירש רש"י:
21 דאמאי אצריכה עפ שלש אמות חיה.
22 משמע שהקושקע בא לחלק עליו. ולא משמע
23 הכי, מדמיניה לקימין כולי האי לא אסרוהו רבנן.
24 משמע שהקושקע להחמיר עליו. ובכעני זה
25 משמע שהיו כל הקושרות. לכן נראה דרבש
26 ועושה עפ אמה ומתחא, ודכיו עדיף טפי דברשי
27 גיפיה לצד זה ולצד זה, נראה יותר פתח.
28 **עור** העוטלאל וחלל שלש מעטרפס – הינו
29 כשהעוטלאל והכלי תחת העור, כדאמרין
30 בפרק גמא סוטה (נ"א: ארובה בביית הבו פתח
31 סטא, וטמאה כביית – מה שנגבד ארובה סוטה,
32 טמאה נגד ארובה – כל דביית כולו טהור. ומכל
33 מקום, מעטרפס האריר כמו אריר סוכה דרמטרפסין.
34 ואין ישנים תחתיו. ואין לחשוב האריר כסתום.
35 משמע לבד – דהכלי חללה גמירי להי רבי טמאה
36 ולא אמרין קמייהו. ולתבין שני קאמר בסעוד
37 אצבעיים אמר כו, ר' אמיאל לביד רב כהן
38 מנאן ומשחו מנאן.
39 **ואצבעיים** ושני שלשים רוח באמצע – לא
40 שרץ בעור העוטלאל שהוא כלי
41 אתי ארירא דהאי גיסא וארירא דעלמא ומבטל
42 ליה – אלא מבחיתוהו קמשינה, דרבינו יצחק בן
43 אברהם מפרש: דארירא דעלמא לא אמר דאתי
44 ומבטל ליה, אלא באריר שאני עושה כסתום.
45 כהאי דלעיל דחשיב האריר של עשר כסתום.
46 ובמקומן בתלמי ארירא דלמעלה מעשר חשבו
47 כסתום. אלא האריר שאנינו בן התמחה – אינו
48 מבטל. וכן משמע (לעיל ה"ג) דקאמר רבי אמי
49 ורבי אסי: שני עפ ארבע – מתחיל פריצה ע'
50 עשה, ולא אמרין אתי ארירא דהאי גיסא
51 דעלמא ומבטל ליה, אם לא שנהלק בין תחילת
52 מבוי לטוף מבוי.
53 איפכא

ועושה עפ גבוה עשרה במשך ארבע אמות, ומבוי
לארובה של מבוי. או נמי כדרב יוחנן, דאמר רב יוחנן:
מבוי שהוא רחב חמש עשרה אמה – מרחיק שתי
אמות ועושה עפ שלש אמות. ואמאי? יעושה עפ אמה
ומחצה, ורחיק שתי אמות, ועושה עפ אמה ומחצה.
שמע מינה: עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות –
לא הוי עומד! לעולם אימא לך "הוי עומד", ושאיני
הכא – דהתי ארירא דהאי גיסא וארירא דהאי גיסא
ומבטל ליה. ועושה עפ אמה, ורחיק אמה, ועושה עפ
אמה ורחיק אמה ועושה עפ אמה, שמע מינה: עומד
מבוי – אסור! לעולם אימא לך "מותרי", ושאיני הכא
דאיתא ארירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל ליה.
ורחיק אמה, ועושה עפ אמה ומחצה ורחיק אמה
ועושה עפ אמה ומחצה! אין הכי נמי, וכולי האי לא
אסרוהו רבנן. וליהושל דלמא שביק פתחא רבה, ועייל
בפתחא וזמאן אמר רב אדיא בר מנחמ: חוקה, אין
אדם מניה פתח גדול וינגבס בפתח קטן. וכאי שניא
מדרבי אמי ודרבי אסי? – תהם קא מיעטע בהילוכא,
לא קא מיעטע בהילוכא. הנין תהם: עור העטלא
והלל שלו – מעטרפס מנפח. ואי "עור העטלא" – אמר
רבה רב חנה, אמר רבי יוחנן: עור פישוי של ית
הכפא. וכמה? בי אתא רבי דמי, אמר: אצבעיים מנאן
ואצבעיים מנאן, ואצבעיים רוח באמצע. בי אתא רבין,
אמר: אצבע ומחצה מנאן, ואצבע ומחצה מנאן, ואצבע
רוח באמצע אמר ליה אבוי לרב דימי: מו פליגינן?
אמר ליה: לא, הא – בברכתא, הא – במומתא, ולא
פליגינן. אמר ליה: לאיי, פליגינן, ובעומד מרובה על
הפרוץ משתי רוחות פליגינן; לרדיך – הוי עומד, משתי רוחות –
רוחות, לרבין, מרובה אחת – הוי עומד, משתי רוחות –
לא הוי עומד. דאי סלקא דעתך לא פליגינן, לרבין
הכי איבעי עיהי למיטר: אצבע ושליש מנאן, ואצבע
ושליש מנאן, ואצבע ושליש רוח באמצע, ואלא מאי
פליגינן, לרדיי הכי איבעי לי למיטר: אצבע ושני
שלישים מנאן, ואצבע ושני שלישים מנאן, ואצבעיים
ושני שלישים רוח באמצע! אלא אי איכא למיטר
דפליגינן – פרוץ בעומד פליגינן, אם ש לו צורת הפתח
אף על פי שרחב מעשר אינו צריך למעט". אשפתן
צורת הפתח דמהניא ברחבו, ואמלתרא דמהניא בגובהו.
איפכא

ומעמידו לארובה של מבוי – באמצע הפתח דכיון דאיבא הכשר מבוי באורכו של
עפ פס לוח כשתי מבואות, ועשה הפתח האחד למבוי זה והפתח השני למבוי השני.
מרחיק שתי אמות – מן הכולל, ומתחיל לעשות שם עפ, ועושה משלש אמות
לסתום הפתח, ומנצא חמש אמות אלו סתומה, שפירש שתי האמות נותרת בעומד
מרובה עליהן. והכא דרוי רוח עשיריים
יעושה עפ אף לצד השני, ואי עשה עפ שש
אמות ורחיק ארבע אמות, ויתר צידו אחד
בעומד מרובה על הפרוץ, ואמאי – ערבת
לית לסתום שלש האמות כאחד. יעשה עפ
אמה ומחצה – לפיכא אצל הכולל, ורחיק
שתי אמות ועושה עפ אמה ומחצה אצל פתח
גדול, וכיון דלא שרית ליה בהכי, משום
דפרוץ מרובה על העומד שמכאן על העומד
שמכאן אלא אם כן הערפס היה, לית
שניהן רבין עליו – משום מינה מדרלא
מעטרפס לוח עומד מרובה על הפרוץ בן
שתי רוחות כשתערפס – לא הוי עומד
מרובה, אלא על לביג כל חד דחד ומנצא
פרוץ רובה עליו ומבטל, ומנצא פתח אחד
מעשר. לעולם אימא לך – בעלמא, אי לא
הוה קאי עומד זה בין שני פרעס – מעטרפס
העומדן לבטל פרוץ ודחיי. אבל הכא –
אתי ארירא דהאי גיסא ואתי ארירא דהאי
דפתח הגדול – ומבטלי ליה לפס אמה
ומחצה שבתיקן. טעם טינה פרוץ כבימי
אמאי – ולמנאן דרב פפא רב הונא רבי
דרב יהושע היא בשילוי פירוקן, ושענת
מנאן דרב יודנה רבי הונא כבידא ליה.
ולפיכך לא אמת פרוץ אסרת עומד
שאצלת, ומנצא שאין כאן חסומה. דהאי
גיבא – פתח גדול, ודהאי גיסא – אמה
הפרוץ, ומבטל ליה לאמה העומד שאצל
הפתח. ורחיק אמה בן התואל ועשה עפ
אמה ומחצה כו' – דדשהתא לא מצטרף אריר
אמה עפ אריר הפתח לבטל אמה ומחצה.
אמה מבל ליה אריר דוטר גמיה. והכי שני
שפיר טפי, שלא תהא פריצה שתי אמות
כאחת: אין הכי נמי – דרבי שפיר טפי, וכלי
האי לא אסרוהו. דלמא שביק פתחא רבה
ובטל תורת פתח מניה, ובטל ליה
המתוקן בו, ומנצא מבוי זה בלא תיקון. מאי
שני מירביי אמר רבי אבי – דאמר ללעיל
(עירובין א') אבוחו שנפרץ מצידו כלפי
ראשו שלש אינו מתיר, ואף על גב דאין
פריצה פתחה מעשר אמות אסרת מבוי –
קאסרי ליה איניהו, משום דלמא עיילי ובפקי
בהתיא פריצה שלשה, ובטל קאמא פפתח
ובטל תיקונו. תהם – איבא למיחד להכי,
משום דהתיא פריצה קטנה מצידו של מבוי
הוי ומבטל בהילוכא. אלא הכא – בראש
המבוי הוא, ולא מועטי בהילוכא. עור
הכפאל – כדמפרש: עור העושה לבית אמה
של שריש. חלל הגב שבן העושה לית
עומד טפה שלם, ואם ית תחתיו בית מת.
וכלום מטמאים אהול, ובפחות מטפס אף
אדל, דתנן (אדלות פרק שלשים משנה ז) טפח על טפח ברום טפה מבאי את הוטמאה. וכמה –
אמרין: טפח דארירתיא ארביב בגודל, חמש באצבע, שתי בוטרתי. ברביבא – בגודל. בוטרתי – באצבע עטנה. לרדיך הוי קטני – דהא אין אבוחו מן העומדן לבטל
חלל, עד שטרפו שניו לבטלו. לרבין – דנקט החלל פתח מן אתר העומדן. לרדיי הוי מביעי לי למיטר כו' – ולמענק חלל
יותר על כל אחד העומדן, ואפילו הכי ליצטרף לרובת עליו ולמעלה. אבל השתא משום דפרוץ כעומד הוא כלל חד וחד. אלא א' פליגינן בפרוץ עקומד פליגינן – ולרבין
דנקט אצבע ומחצה מנאן, ואצבע רוח באמצע ומבטל ליה לערוץ מעומר שבע אדח לא הוי עומד. אלא אם כן כל אחד ואחד מרובה על הפרוץ. דמהניא בריבא –
לדכשיר רחב מעשר. ואמלתרא דמהניא בנובחה – לדכשיר גבוה מעשירים.

עירובין. פרק ראשון – מביי שהוא גבוה דף יא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קלה

תוספות

1 **איפכא** מאי – כלומר מי מתייא צורת הפתח גבוהה. וקשיא לרבינו תמו: דהא צורת
2 הפתח הוי קנה מנאן וקנה מנאן וקנה לע. דל קנה דרעל גבוהין. דל קנה דרעל גבוהין. דל קנה דרעל גבוהין.
3 בקנה דרמכאן ומכאן, דהוי כלזי משדוהי לרמי. דמביעאי היה הויא דלא מרני לזי, כמו
4 במפולש אל ברוח מעשר, דבעי צורת הפתח. ואן לרבי יוסי, דבעי לזי רוחו שלשה. ובהכי
5 מיתקמאן, כמו ברייתא דרמי: **הצצר** שרובה

6 פתחים וחלונות – ובפחות מעשר. דאי ביתר
7 מעשר – אפילו בעיטמ מרובה. דהא אמתיה רב
8 צריך למעט. ובארבע דפתוחה איירי, דמשני
9 צורך מודה רב דרמיה צורת הפתח. דאמרינן
10 לעילי הלכה כותא קמא. וקשיא: דמהאי בנן אב,
11 אפילו מצינה רביעית יש ללמוד דלא מרני
12 צורת הפתח, כי דהכי רלמ דלא מרני ביתר מעשר
13 אפילו במצינה אחת ויש לומר. דאין ללמוד
14 אלא על ארבע מצינות, דמהינה אחת ביתר
15 מעשר הוי כמו פרץ מרובה בארבע מצינות.
16 גמיה דרמיה ביתר מעשר – משום לא איתיה
17 פתח. ולא מרני לזי צורת הפתח – גם לפרץ
18 מרובה מארבע רוחות אל ויעיל צורת הפתח.
19 דפתח מארבע רוחות אל עובי אינשי. אבל
20 אמתיהה אחת דרבידי פתח – פשיטא דרמיה
21 צורת הפתח ועל זה אין שייך ללמוד. **מה** יתי
22 גמיה האוסר מבניו – ואן לחקשות: למה מרני
23 שכן פרעוה בארבע – דיתר מעשר נמי אסר
24 בחצר, ולא נקט מביי אלא משום דרב איירי ביה.
25 **פתחי** שימאי – פירש רבינו הגאון. פתח
26 ארץ ישראל, שהוא ארץ בני גמי.
27 **אולימא** בעשר ברא ליתא דכי יוחנן בשבת
28 לא – אן לחקשות דמאי פריך, דילמא סבר
29 דמיתקמאן דרמיא דרמיא דרמיא דרמיא דרמיא
30 דיתר מעשר שמואל נמי מודה דהוי במפולש.
31 דכאן איירי בקבעה שהיא כרמלית, ליתא סאן
32 פלגא שני יעיל צורת הפתח. כדאמרין לעיל
33 (א.ו.י.) ארץ קטנה דהא רב עובי אפילו
34 בעשה, הוואל פרוץ מרובה. ואפילו בכלה
35 בקבעה איירי, דומיא דרמיא דרמיא דרמיא
36 לבלקע. ומשמיה מעשר ביתר דתני דרמיא
37 בקבעה, אם כן, מה פריך ברא: ליתא רבי יוחנן,
38 כיון דרב יוסף סבר דהכי ויש לומר. דאין לחוש
39 לרבי רב יוסף. הוואל ונודח. ואם תאמר, הוואל
40 ומרני צורת הפתח מכל ארבע רוחות, אם כן גבי
41 פסי ביראות למה הוריעבו לארבעה דומדין, ולא
42 שרי אלא לבדמה. כך לרבי מאיר וכן לרבי
43 יודיה היה לרם לעשות ארבע קונטיין מותר
44 וכן גבוה – לרב בעשה, ולמתניתין ביתר מעשהו
45 ונבי שירא נמי, אמאי צריך שלשה בחלים או
46 למעלה חוה או קנים פחות ממשלתי. עשה
47 צורת הפתח מדר רוחות ואומר רבי יצחק. לפי
48 שלא היה מתקיים כל כך, משום דאתא לאי
49 מצוה, לפי שדו צוויי רוחות פחות ממשלתי. עשה
50 דבכנסים שם לשחות. וכן בשיראי. ועד
51 בשיראי אן לחתוי כמו בחצר שמוקף לדיוה.
52 ורבינו יצחק מן אברהם מנפשי. דרמיה לא איילי
53 בארבע דפות, והכי פירשה: כך התייר לעצן
54 שבת במפולש. דהיינו שתי מצינות. דשתי

1 **אמתיה** חצירה – אפילו יש לו צורת פתח. **סרידי** רכינו – רב. דאמר צורת
2 פתח לא מתניא. **שרובת** פתחים – בארבע דפתוחיה. **אינה** נותרת בצורת פתח –
3 ואפילו פתחים קטנים מעשר. כי הדין דלא מהניא צורת פתח לשורה יותר מעשר
4 פתחא – לא מרני נמי לפרוץ מרובה על העומד במפתחי קטנים. מה לויתר מעשר
5 דן הוא שלא יעיל צורת פתח בו – שכן

6 חמור אסורו, שלא חותר בשום מקום בשבת.
7 ואפילו בפסי ביראות, ואלכא דרבי מאיר,
8 דאמר בפרק שני (עירובין ז.ב.) וביניהן כמלא
9 שתי רבקות של שלשה שלשה בקר. דהיינו
10 עשר אמות, דכל פרה אמה ושני שליש
11 אמה. **תאמר** פתחים סריבה על העומד –
12 בפרט על עשר אמות, פתוח. שרירי הותר בפסי
13 ביראות. ואפילו לרבי מאיר דמתמר בהו
14 ואסר ביתר מעשר – מיהו פרץ מרובה
15 מוד דשרי. וכל שכן לרבי יהודה דגמיה
16 בשלש עשרה אמה ושלש. **לימא** כסיעי ליה
17 – למאן דאמר לא מהניא צורת הפתח
18 בעומד פתוח מן הפרוץ. שריבן סלקא דיעק
19 – בין דרובן פתחים וחלונות. דהא ליה פרוץ
20 מרובה, והדין מצינו למתני ובלבד שיחא
21 עומד מרובה. **אלא** שריבה ביה – שעשה
22 ביה פרץ פתחים, וחלונות כסביב –
23 מותר, ובלבד שיהא בין פתח לפתח יותר
24 מכדי פתח. אלא: עומד מרובה על הפרוץ
25 בעינן, ואף על גב דאיכא צורת פתח בכלולה.
26 **פתחי שימאי** – פתוח שמוקף. אמר
27 ארמיא: פתחים מוקלקלין שבחורטין תיקו.
28 מהו וכן אשמאי חסר מותר. **שימאי** –
29 ממוות שנתלבו אמורים מכאן ומכאן. אבן
30 יוצאת ואבן נכנסת, ואין זו צורת פתח. התיקד
31 – שאין כלום בניה למעלה מן הפתח. אלא
32 כל הבתול הוקפ כמאן דראשו. כהו ורעה
33 פתח שאמרו – עומד פתוח וקנה נכנס
34 על גבוה, סבי ליה האה דרב – דלא מהני
35 צורת פתח לויתר מעשר במבוי. בית חירות
36 – שם מקום. **פלגי** – ריש לקיש לית ליה
37 לזה, כעין צורת פתח. לעיני כלאים – שאם
38 יש גפינה בין הקונטיין – מותר לזרוע
39 סמוך לזה חוץ למצינה. בדחנה. היה גדר
40 ביתנים – היה סמוך לגדר מכאן, וזה סמוך
41 לגדר מכאן. **לענין** שבת – לטלטל בתוכו. מן
42 הצד – משתחא מרובה לזה באמצעיתו.
43 ולא על ראשו. אלא עשה כלום – לענין
44 שבת, אמאי היתיר לו. **בשבת** לא – דהא
45 בעשר – לכולי עלמא פתחא הוא. ובדב
46 **הסדא** **פלגי** – ריש לקיש לית ליה דרב
47 חסדא, ורבי יוחנן אית ליה דרב חסדא.
48 וקסבה רב אמר רב חסדא – לשבת, אבל
49 כלאים – אפילו מן הסדא הוי צורת פתח
50 דשבת חמור מכלאים.

51 **מעשרו** לא, **לעולם** **בעשר** **ומן** **הצר**, **וכדרב** **הסדא** **קא** **מפלגי**. **ורמי** **דרבי** **ובי** **אדרבי**
52 **יוחנן**, **ורמי** **דריש** **לקיש** **אדריש** **לקיש**. **דאמר** **ריש** **לקיש** **משום** **רבי** **יהודה** **הבבלי** **הניא**:
53 פיהא

מחצות לעצן שנת הוא בארבע מחצות לעצן כלאים. ובכלאין אין חילוק בין שתיים לארבע. והשוא פריך שפיר: ברא לימאר רבי יוחנן בשבת לא: בדרמיא מצינתא את חילוצא אם פרוץ מרובה. והשרי קסביא מפירש. דהכי פירשהו: ברא לימאר רבי יוחנן בשבת לא – אי לית ליה דרב דאמר ביתר מעשר לא מהני צורת הפתח. דהא דאמר רב יוסף צורת הפתח לא מהני בפרוץ מרובה – היינו מרבי רב דאסר ביתר מעשר, אלא לאו ביתר מעשר סביא ליה לרבי יוחנן כרב רלמ דלא מהני צורת הפתח. ולכן אפילו בעשר קאמר רבי יוחנן בשבת דלא מהני צורת הפתח. משום דפרוץ מרובה לרב יוסף אסור אפילו על ידי צורת הפתח. דאית ליה בין אב

הבא בית מעשר - והשאת לא צריכי לשנויי לרש לקש הא ירידה הא דרביה.
כ"י פליגי בביש ברגליה שלשה וכוהה עשרה - והא דאמרין פריק קמא דשבת (ב"ב)
2 דק למעלה מעשרה והלכה ונהו בתור כל שהות - נבא למחזיקת רבי מאיר ורבנן
3 דפליגי בחוקקין להשלים. אומר רבינו יתחק. דמיירי בחורין שדרכין לעשות בשעת בנן,
4 שפולטין לרשות הרבים ולצר רשות היחיד
5 רחבין ארבעה על ארבעה, דבענין אחד לא היה 1
6 אמרין לרבי מאיר וחקוקן כדמשמע הכא. 2
7 בפסי

פ"א ה מותרת לענין פלאים, אכל לא לשבת. ורבי יוחנן
אמר: כמחיצות לשבת - דלא, כך מחיצות לפלאים -
3 דלא. בשלמא דריש לקיש אדרשי לקיש לא קפ"א, הא
4 - דיריה, הא - דרביה. אלא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן קפ"א? או אמרת בשלמא: דעל
5 גוף, הבא - מן הצד, שפיר. אלא אי אמרת אידי ואידי מן הצד, מאי איכא למימר? לעולם
6 אידי ואידי מן הצד, תתם - בעשר, תבא - ביותר מעשר. ומנא תימרא דשני לן בין עשר
7 ליותר מעשר - דאמר ליה רבי יוחנן לרש לקיש: לא כך היה המעשה שהלך רבי יהושע
8 אצל רבי יוחנן בן נורי ללמוד תורה, אף על פי שבין בהלכות פלאים, ומנא שישב בין
9 האילנות ומתח ומורה מאילן לאילן. ואמר לו: רבי, אי אנפנים פאן מהו לרועה פאן? אמר לו:
10 בעשר - מותר, ביותר מעשר - אסור. במאי עסקינן? אילמא על גבן - יותר מעשר אסור -
11 והתנאי: היו שם קנין הירקניו, ועשה לון פ"א למעלה, אפילו ביותר מעשר - מותר! אמר רב
12 לאו מן הצד, וקאמר ליה: בעשר - מותר, יותר מעשר - אסור. שמע מינה. נפא, אמר רב
13 חק"א: צורת הפתח שעשאה מן הצד - לא עשה ולא כלום. ואמר רב חק"א: צורת הפתח
14 שאמרו - צריכה שתהא גריאה כדי להעמיד בה דלת, ואפילו דלת של קשין. אמר ריש לקיש
15 משום רבי ינאי: צורת הפתח צריכה היבר ציר. מאי "היבר ציר"? אמר רב אריא: אבקתא.
16 אשפחניהו רב אחא בריה דרב אריא לתלמידו דרב אשי, אמר להו: אמר מר מרדי בצורת
17 הפתח? אמרו ליה: לא אמר ולא כלום. תנא: צורת הפתח שאמרו - קנה מקאן וקנה מקאן
18 וקנה על גביהן. צריכין ליגע או אין צריכין ליגע? רב נתנן אמר: אין צריכין ליגע. ורב ששת
19 אמר: צריכין ליגע. אול רב נתנן ועבד עובדא בי ריש גלותא פשמעתייהו, אמר ליה רב ששת
20 לשמעיה רב גדיא, זיל, שלח שריניהו. אול, שלח שריניהו. אשפחניהו דבי ריש גלותא, הבשוחו.
21 אול רב ששת קם אבקא, אמר ליה: גדיא, פוק תא! נפק ואתא. אשפחיה רב ששת לרבה
22 בר שמואל. אמר ליה: תני מר מרדי בצורת הפתח? אמר ליה: און, תינא; פיהה, רבי מאיר
23 מרביב במזוזה וחקמים פארין. ושון שפאא יש צורתה עשרה שהיא הייבא. אמר אביי: הכל
24 מרביב אם גבוהה עשרה ורביב שלשה, וא: נמי: יש ברגליה שלשה שהיא וכוהה עשרה
25 - ולא כלום. כי פליגי - פ"א ברגליה שלשה וגבוהה עשרה ואין רחבה ארבעה, ויש פה
26 לחוק להשלימה לארבעה. רבי מאיר סבר: חוקקין להשלים, ורבנן סברי: אין חוקקין להשלים.
27 אמר ליה: אי משבתת להו - לא תימא להו לבי ריש גלותא ולא מידי מהא מתניתא דבבבא.
28 משנתה הכשר מביי, בית שמאי אומרים: לחי וקורה, ובית הלל אומרים: או לחי או קורה.
29 רבי אליעזר אומר: לתון. משום רבי ישמעאל אמר תלמידו אחד לפני רבי עקיבא: לא תחלקו
30 בית שמאי ובית הלל על מביי שהוא פחות מארבע אמות שהוא ויתר או פתחי או בקורה,
31 על מה תחלקו - על רבב מארבע אמות ועד עשר, שבות שמאי אומרים לחי וקורה, ובית
32 הלל אומרים: או לחי או קורה. אמר רבי עקיבא: על זה ועל זה תחלקו. גמרא אמר: דלא
33 תחנניה ולא כתנא קמא! אמר רב יהודה, הכי קאמר: "הכשר מביי פתום ביצד? בית שמאי
34 אומרים: לחי וקורה, ובית הלל אומרים: או לחי או קורה." בית שמאי אומרים: לחי וקורה,
35 למימרא דקא סברי בית שמאי ארבע מחיצות דאורייתא? לא, לזרוק - משלש הוא דמתייבב,
36 למטל - עד דאיכא ארבע. בית הלל אומרים או לחי או קורה, לימא קא סברי בית הלל
37 שלש מחיצות דאורייתא? לא, לזרוק - משתים הוא דמתייבב, למטל - עד דאיכא שלש.
38 "רבי אליעזר אומר: לתון". איבעיא להו: רבי אליעזר לתון וקורה קאמר, או דילמא לתון
39 בלא קורה קאמר? תא שמע: מעשר ברבי אליעזר שהלך אצל רבי יוסי בן פרידא תלמידו
לאובלן

פ"א - קליעת הזמורה המתוחה מקונסד לחכרו. ודוגמתו פ"א ה בנבית במסכת
שבת (ס"ב). הא דרביה - דין בתרייתא משום דין חרובי דרבי יוחנן אמרה, וליה
לא סבירא ליה. אי אמרת בשלמא - מקיאת על גבן - משום דכל שרי לענין
כלאים, ויותר מעשר. דאי בעשר - לא מצי למימר אבל לא לשבת, ועל כרחיך
כרב סבירא ליה שפיר: ומנא תימרא דשני לן
בבלאים, בין עשר ליותר מעשר מן הצד.
אף על פי שבכ"י - רבי יוחנן מחדש בהלכות
כלאים, שאל ממנו רב זה. קנים הירקנין
- משופן בקרב? יתד תעוקן בקרקע. כרי
להעמיד בה דלת - כל שהוא, ואפילו כול
להעמיד בה דלת של קשין - דיה קשין של
שבלים. אבאקתא - חור שציר הדלת סובב
בה. ונא על פי שאנא צריכה דלתא, מיהו חוד
לדלת בעיקר. צריכין ליגע - קנה של גבן
לקנים שבצדן. או אפילו תלוייה למעלה
מן באויר. עובא כי ריש גלותא - שהקין
לדורה רחבה לטלטל בה. ועשה בון פתוח
הרבה יותר מעשר, ועשה לחן פ"א ה, ולא
נבעו לקנים של מטה ביבא - שער העשר
כפייה. והכמיס פ"א ה. מפני שלמעלה
בעיגול הוא מער, ואינו רחב ארבעה ואין
פתח פתוח מארבע רוחב. ושון שאם יש
ברגליה עשרה - גבוהה, קודם שתחיל לעגול.
חיבת - דהא יש בה עשרה גובה רוחב
ארבעה. ואפילו כל העיגול תחת - שנאר
יש שיעור פתח כשר. אלמא: אין צריכין
לעגול דהא הכשריה דפתח ברגליה היא.
העיגול מפקסי בין תקרה העליונה למזוזה,
וקנהו חיבתא אביי פרישוי פלוגתיהו תתא.
לישפח אריא: "זאמר אביי רישין ומפרש
דאבי ילפנן דאין צריכין ליגע. הכל מרביב
גבוהה עשרה ואין ברגליה שלשה דלא כלום
דכל בציר משלשה גובה - ארטא
סמיכתא היא. ואן שם פתחתו לא כלום שהיא
רוחב ארבעה. אי נמי יש ברגליה גובה
שלשה - ותתם רגליה רוחב ארבעה ואין
גבוהה עשרה. ולא כלום, דכל פתוח מעשרה
לא כלום, ולא פתח הוא. כי פליגי דיש
ברגליה שלשה - דנפק מתורת אריא
סמיכתא בבכשר פתח ארבעה רוחב, וגבוהה
עשרה על העיגול, ואינה רוחב ארבעה
מעגלה למעלה. ויש בה לחוק - ולסתור
העיגול להרחיבו לארבעה בלא נפילה ראש
העיגול העליון, שהנבין אריך לכאן ולכאן
ואין הבנין כלה מכאן ומכאן למדת השער.
החוק רוחב פתח - רואן שבעה העלונים
כאילו הן חוקוקן מפתים, ותרביב למדת
הרגלים משנתה על מביי שהוא פחות
מארבע אמות - רוחב פתחו. גמרא אמר
בית שמאי כ"י - דקא סלקא דעתיה דרבי
קאמר הכשר מביי מפולש, בית שמאי
אומרים כ"י. ארבע מחיצות דאורייתא -
הלכה למעשה משום דאין במחיצות, אבצרי
מארבע מחיצות לא היו רשות היחיד. משום
הכי בעי לזר וקורה, ודתייהו מחיצה
מעלייתא. לזרוק - מרשות הרבים לתונב, משלש הוא דמתייבב. דשלש מחיצות דאורייתא לשוויה רשות היחיד, אבל לטלטל בתוכו - גזור רבנן עד דאיכא ארבע
קלאובלן

מעלייתא. לזרוק - מרשות הרבים לתונב, משלש הוא דמתייבב. דשלש מחיצות דאורייתא לשוויה רשות היחיד, אבל לטלטל בתוכו - גזור רבנן עד דאיכא ארבע קלאובלן

עירובין. פרק ראשון – מביי שהוא גבוה דף יב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קלט רש"י

1 לאובלין – מקום. הכי קאמר אינו צריך לא ליה ולא קורה בו – והאי כלום דקאמר
2 – איתנן תוספת דמוספי בית שמואי ורבי אליעזר ארבות הלל קאי. ובכח – היא
3 פחות רוחבו מארבע אמות, ויהא צריך תיקון, עד איבעה – טפחים, אמילו אינו רוב
4 אלא אמה או זמשה או ארבעה טפחים – צריך ליה, אבל בפחות מארבעה – אינו
5 צריך כלום. **בפסי חצר** – אם נפרצה למקום

6 האסור לה, צריכה שיוור משני צדיה. **מאן**
7 **גורים** – דקאמר רבי ירמיה – רבי, ומאי
8 הלכתא דקאמר רב, נתמן, דמשמע מכלל
9 דפליגי אף בפסי חצר. **מאן פליג עליה רבנן** –
10 בני מהלכותו של רבי, ונדולה באחת עשרה
11 – דליבא אלא שלשה מבאן ושלשה מבאן,
12 וקמא 'גדולה מותרת'. **מיפ** – עלה מן היס.
13 **רבי היא וסבר לה כרבי יוסי** – דאמר: ליה
14 רוב שלשה טפחים בעי, ורבי יוחנן אליבא
15 דרבנן קאמר, דספ דקאמר רבנן – ארבעה
16 טפחים הוא, ובשני רוחות מי בשני משדוהין.
17 **לשון ים שנכנס לחצר הוה** – ופרשו הדופן
18 במלואו, ולא אצרכיה אלא פס אחד –
19 בראש הכותל, ומותר למלות או המים
20 לפניו ממקום המחיצה, ולא אמרינן: קא
21 הוה מברמילית לרשות היחיד. **שחילוקי**
22 **המטא במים** – למלאת חוק על ידי חוקן
23 כל שהוא. **כרבעא מיניה כל** – אלא: יש
24 להלק במים (מהו) שאין (בן) במקום אחד.
25 לחבי נקט חזרבה – דרדכה ליהוה שם
26 מחיצת תלויה. **אלא במים** – כגון גזרתא
27 שהיא למעלה מן היס, בכרך 'ביצה'
28 משתתפין (עירובין פ"ב). **מכל מקום** –
29 דשמואל אשמואל קשיא. **פירוש** –
30 לדשמואל האי דקאמר בפס אחד – היינו
31 ארבעה טפחים, והאי דקאמר שני פסים –
32 בעקטנס כל דהו. **בשלשה ופשהו** שני –
33 דאמימש מארבעה, ותו לא בעי מדי. **דמא**
34 **אמר רב אחאי** – לעיל, דפחות מארבעה
35 לא צריך כלום. **כאן בחצר** – חצר מרובה, או
36 רחבה יותר מארבו, אף על גב דאמימש
37 מארבעה – לא סגי כהכי. **מבי** – ארבו יותר
38 על רחבו. **דרב אחאי תנא** היא – לקמן
39 מפרש לה. **ולכא** למקום עלה מלחא.
40 הלכך בעינן רוב הדופן עומה. **שנכנס לחצר**
41 – דרך פירצה הכולל, וכשלא מפרץ במלואו
42 נסוקין, דממפליג בעשרה ליותר מעשרה.
43 **אלא אם כן** – עשו מחיצה לגזר פירצה
44 כותל החצר עד עשרה. **אבל עשרה אין צריך**
45 כלום – שדריש שיוור מבאן ומבאן. **מיפלא**
46 הוא ולא ממלאין – משום דמלולט
47 מברמילית לרשות היחיד. **הא ממלילי**
48 **ממלילין** – בחאי חצר. **במלואה** – לאו
49 דחוקא, אלא כל יותר מעשרה קרי ליה
50 מלואה.

1 **מרוח אחת** – בארבעה, משתי רוחות –
2 **לרב הננה** בר שילאי: את לא תעביד עובדיא אלא או ברוב דופן או בשני פסין. **למה** לי רוב דופן? **כפס** ארבעה סגי? **וכי** תימא מאי
3 **ברוב דופן** – ברופן שבעה, דבארבעה הוה ליה רוב דופן. **למה** לי ארבעה? **בשלשה** ופשהו סגי? **דמא** אמר רב אחאי, ואיתמא רב
4 **יחיאל**: **עד** ארבעה! **איבעית** אימא: **כאן** – בחצר, **כאן** ממבוי. **ואיבעית** אימא: **דרב אחאי** גופיה תנאי הוא. **הנו** רבנן: **לשון** ים הנכנס
5 **לחצר** – אין ממלאין הימנו בשבת אלא אם כן יש לו מחיצה גבוה עשרה טפחים. **במה** דברים אמורים – שפירצתו ביותר מעשרה,
6 **אבל עשרה** – אין צריך כלום. **ממלא** הוא ולא ממלאין, הא ממלילי – ממלילין. **והא** נפרצה חצר במלואה למקום האסור ליה?

1 **הבא** מבאי עסקין דאית ליה גידודי - מירש רשי' אבל הים כיסהו. וקשיא: ומכל מקום
2 מאי ענין לענין טלטול חשיבי מחצותו. ולענין מילי לא חשיבי' ויש לומר: דהכי
3 פירושה: מילי הוא ולא ממילין - פירוש שחצויהו לטלטל מבית לחצר. ונקט מילוי - משום
4 דעיקר חשבוש מחצר לבת הוא המילוי. אבל טלטוליהו הוא דמטלטלין בחצר. ואמאי -
5 חצר. וכתב: דאית ליה גידודי, ויברת דאית לבני

6 זבי, ולבני בית שחם רחוקים - מצינו לה. וכתב:
7 ועריבו מיא ומשום הכי אסור. וקשה: דברק
8 "כיצד משתתפין" (לקמן פ"א) משמע דאמי
9 שפיר דלא בעינן שיראו ראשי קנים, אי לאו
10 משום דרב יהודה קפיד אשוריבי מיא. והשתא, וך
11 ברייתא נמי סברה הכי ופי' לומר: דהוה מצי
12 לפימר ולטעמך. ורבינו יודיהו בן נתן מפרשי
13 ומריח' בחצר שפירצה מערב שבת. והמים באו
14 בשבת. וקאמר, הבא מבאי עסקין - דאית ליה
15 גידודי. ולהכי מטלטלין: דשבת הואיל והותרה
16 הותרה, אף על גב דהשתא אין המחצית ניכרת.
17 אבל למלאת מן המים שבאו בשבת - לא שייך
18 הויל והותרה הותרה. ורבינו שמואל בן שאר
19 ורבינו תם פירשה: דאית ליה גידודי. ונשי
20 גרדיסין) גבוהים עשרה לים בתוך החצר. ולכן
21 מטלטלין בחצר. אבל למלאת מן המים -
22 אסור. ודקום המים נפרץ במלואו לים. והים הוי
23 כרמליה. ואף על גב דהשתא נעלה ויש לטעון -
24 שגרדיסין גבוהים יותר, או שהם רחוקים משפת
25 הים בתוך הרבה. והוה מקום מפרשי. ורבי
26 פירשה מילי היא לרוב ממלין - לא דהוין
27 לטולטל, ונקט יורא - משום דרובינהו ברייתא
28 'אין ממלאים', אבל טלטוליהו מטלטלין - אם
29 הלכו בתוך המים, ואמאי וכו'. דאית ליה גידודי
30 ולבני שרי בשפתן המים, אבל בשום המים
31 ומחצה אנה ניכרת ועריבי מיא - אסור. ואם
32 תאמר, ואמאי אסור הוא למלאהו: דאף קמי'
33 בתוספתא: (פ"ט ש"ט) נוטראט שריא למלעלא מן
34 המים - אין ממלאים הימנה בשבת, אלא אם כן
35 כשיש מחצה גבוה עשרה לטמא מן המים. ואף
36 דעל פי שהמים צפין על גבה. לטמא: אם על גב
37 דאין מחצה גבוה ממילין. ורבינו יודיהו, ושם ש'
38 לומר: דהתם שהמחצית עשויות לשם מים -
39 ערפי מנידודי הדבא. ורבינו יצחק בן אברהם
40 פירש כרשי' דאית ליה גידודי, אבל הים כסוהו
41 ולבני לא ממלין דילמא אויל דלי לאידך גיסא
42 חזי לחצר. וטעמא דעריבי מיא - אין אסור
43 אלא משום דילמא אויל דלי לאידך גיסא, אויל
44 משום דאין המחצית ניכרת. ורבינו יודיהו פתח
45 - לא דהישתין, דאיבא דהורא. אבל טלטוליהו
46 מטלטלין אף על גב דאין מחצית ניכרת.
47 והשתא אתי שפיר ההיא דתוספתא.
48 **איתנייהו** יתר על כן - ואפילו רבנן לא
49 אסרי, אלא מדרבנן בלש שתי מחצית נמרות.
50 **בבוא** בתוכה בין אלא כפס ארבעה - את
51 דלא גריס 'ארבעה', משום דהשתא סלקא
52 דעתיה דרבי ויזא דטבי גמיה. ואין לחוש

1 דאית ליה גידודי - מה שנשאר מן הפרצה גבוהה עשרה אבל הים כיסהו. **הכשירו**
2 בלחי - תיקנו בלחי. הורוק לתוכו - מרשות הרבים. חייב - דקסבר: לחי משום
3 מחצה. **הכשירו** בקורה חוורין לתוכו **פסור** - דקורה משום היכר. וקסבר: ארבעה
4 מחציות דאורייתא. בין לקולא בין לחומרא. **הציות** של **רבים** - שמתרחין בתים
5 הרבה לחצר. ואוסרים בני הבתים זה על זה,
6 שאין יכולין להוציא מן הבתים לחצר בלא

7 עירוב - מפני שהבית רשות מיוחדת לו,
8 וחצר רשות חבירו מושל בה. ונמצא מוציא
9 מרשות לרשות. ורבנן גזור שלא להוציא
10 מרשות היחיד לרשות היחיד - מורה וילמא
11 אתי לאפקי מרשות היחיד לרשות הרבים.
12 אבל בחצר - מותר לטלטל בה, כדאמרין
13 במסכת שבת בפרק 'אליעזר אומר' אם
14 לא הביא כלי ב"י (ק"ל). **שאני ראי**
15 לשתוי - מפרש. לחי משום מחצה -
16 וקסבר: שלשה מחציות דאורייתא. **הורוק**
17 למבוי כו' - אלמא: לחי משום מחצה. **אי**
18 **צריך אלא לחי** - שאינו מפולש. **חייב** - ואף
19 על גב דלית ליה לחי, ודלש מחצית
20 דאורייתא. לחי ודבר אחר - עורת הפתח
21 בתורת מפולש. **הורוק** לתוכו **פסור** - ואף על
22 גב דרעב לחי. יתר על כן - לעיל מניה
23 אריה, גבוהה עלייה על גבי בני בתים בפרק
24 'כל גגות' (עירובין צ"א). לחי מכאן כו' -
25 אלמא: לחי משום מחצה. ואפילו רבנן לא
26 פליגי עליה אלא ברשות הרבים, אבל במבוי
27 מפולש - לא. **שתי מחציות** - של שני בתים
28 לכד הלחיים. והלחיים דקא מצריך רבי
29 יודיהו - משום היכר בעלמא: בלחי משוה -
30 אחרת כפס ארבעה. בחצר. **קורה** **שפת**
31 כשאר מבוי. ומר אמר חזא, ומר אמר חזא.
32 וכל פליגי: כפס מכונני - לטיעון הוא שא'
33 ובתים וצויות - ותי חציות פתוחות
34 לתוכו ובית פתוח לכל חצר שכן חזי
35 דריותיהן; לפני כל בית היה חצר; ענינה אל
36 בתמימה; משום דנגולה היה משתריא בלחי
37 משוה. ותי חזא ליה חצר - ובתים ספ'
38 הוא: מרובעת - לא למעטש עגולה אתא.
39 ויזא למעטש אריכה יתר על רחבה. **ובמה** -
40 אלא אורכה יתר, ודנקא ליה מדין חצר
41 ומשתריא בלחי משוה. **עד דאיכא פי שנים** -
42 הואיל וחצר היתה לא נפקא מרינא עד
43 דאיכא פי שנים. **הכיני** - רבי חיאי, שהוא
44 אחי אביו ואמו של רב.

1 **בבתים** והחצרות פתוחים לתוכו. ושתי החצרות לנבוי, ושתי בתים לכל חצר וחצר - והכי איתא בפרק ריבי אליעזר דמילי' (שבת ק"א). ואם תאמר: חצר שאינה מרובעת היכי משתרי
2 בלחי וקורה? הוא אין בתים והחצרות פתוחים לתוכהו ואין לומר דלחצר ויהי שיהי דירוחין לא בעי בתים והחצרות. אבל מבוי דרעוק מיוחדין, שחצר נפסקין בין הבתים לנבוי -
3 משום הכי בעינן דירוחין מרובין שתי החצרות ושתי בתים לכל חצר. דהא בפרק 'הרד' (עירובין ע"ג) אמר רבן קא מברית מילי חזי וקורה כו', ושמאיל אמר: אפילו בית אחד חוצר אתי,
4 ויפרש רשי' תתן בית אחד מבוי בלא חצר, וחצרו אתם עם הבתים. וכתיב דשעמיה דרב משום דירוחין - רב נמי מודה, בין דיאכא בית במבוי - אפילו ליכא שתי חצרות בלחי וקורה.
5 ובפירוש הקונטרס עריך לפרשי, דאין לפרש בית אחד וחצר אתם, היינו בין אחד בחצר, דהא קאמר רבי יוחנן הוה; אפילו חורבה. וקאמר בתר הכי: דלית חשיתן דלמא אתי לאפקי
6 מנא בתרים לחורבה. משמע: דלא בעי לגמור חורבה שבחצר. דאם כן - ליבא בתים. אלא חורבה בלא חצר קאמר. ורבי נמי לטמאלי: דאמר אפילו בית אחד חוצר אתה. ונראה לפרש
7 משום דמבוי קרוב לרשות הרבים יותר מחצר, בעי בתים והחצרות.

עיוובין. פרק ראשון – מבוי שהוא גבוה דף יג עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קמג רש"י

1 רבי עקיבא היינו תנא קמא – דתניי הכשר מבוי בית שמאי אומרין בו ולא מפליג
2 בין קצר לחרב. דרב אחאי – מבוי פחות מארבעה פחותו. חד מינייהו אית ליה
3 דבארבעה, ומארבעה ולמעלה פליגי, אבל פחות מארבעה – אין צריך כלום. ולא
4 פשיטי – די מינייהו אית ליה דרב אחאי, ודי מינייהו ליה ליה לדרב אחאי. היינו
5 דאמר ליעיל. דרב אחאי גופיה תנא היא. ואי

6 רבי ישמעאל אמר דבר זה – מחזוק בני בו
7 שהוא חכם, ומעולם לא אמר דבר זה. לא
8 אמרה רבי עקיבא – לאחי הלכה כאותו
9 תלמיד, אלא לחד את התלמידים שישמו
10 לכם לתורה ויאמרו מפלו מלבם, לפיכך
11 שיבחו מפרשים. נראין איתרפ – נראין דברי
12 אותו תלמיד: קביתום = אודימינט. אכתי
13 עלי – ולקמן מפרש. מחסר אות אחת – וזה
14 אלהים אמר? אם תחסר אף – הרי אתה
15 מחרב. "יודבר ה" – אם תוסף אות אחת
16 ותכתוב "יודבר" – נמצאת מחרב. דרבי
17 אחר שי לי – לקמן מפרש מאי מומדרי ליה.
18 כתב שכול לפחוק – וקבנתום רישומי ניכר
19 מנא: מאי קאמר ליה – רבי ישמעאל. ומאי
20 קא מהדר ליה – רבי מאיר אודי ליה על
21 חסר ותר, ומחדר ליה קבנתום של ישיבא
22 שימוש שמישום – וקאמר לעיל. קמה רבי
23 ישמעאל שישם תחילה, ודבא בני איפבא
24 רבי עקיבא היה חריף טובא. ולא מצא רבי
25 מאיר למוקס אליביה. וגמר נטריא – משניות
26 שקבל מרבותיו. והדר אמר לקביה דרבי
27 עקיבא – שהיה חריף לפלפל ולדקדק במה
28 שלמד, להשיב תשובות ומשניות זו על זו
29 ולתרוץ. חזין מפשיט סוטה – אפילו סופר

30 תורה דרסקרי: אם בא לחזוק לא מן התורה
31 ומחך, שבמקיש – מגילה של כל סוטה
32 וסוטה: אין מגילתה כשרה כל – סוטה
33 שנכתבה מליתה, ואמרה מנאח בני ופותרה
34 – אין מגילתה כשרה לסוטה אחרת. אלמא
35 כתיבה לשמה בעינן. והוא הדין נמי דאין
36 מחזקין לה מן התורה. ונפק

1 רבי עקיבא אומר: על זה ועל זה נחלקו בו. רבי עקיבא
2 היינו תנא קמא! איבא בינייהו דרב אחאי ואיתיקא רב
3 יחיאל, ולא מסיימו. תנאי, אמר רבי עקיבא: לא אמר
4 רבי ישמעאל דבר זה, אלא אותו תלמיד אמר דבר זה
5 - והלכה פאוהו תלמיד. הא גופה קשיא: אמרת "לא
6 אמר רבי ישמעאל דבר זה" - אלמא לית הלכתא
7 בנותיה, והדר אמרת "הלכה פאוהו תלמיד"! אמר רב
8 יהודה, אמר שמואל: לא אמרה רבי עקיבא אלא להדר
9 פה התלמידים. ורב נתנן בר יצחק אמר: נראין איתמר.
10 אמר רבי יהושע ען לוי: כל מקום שאתה מוצא משום
11 רבי ישמעאל אצל תלמיד אחר לפני רבי עקיבא - אינו
12 אלא רבי מאיר, ששימש את רבי ישמעאל ואת רבי
13 עקיבא. דתנאי, אמר רבי מאיר: פשהיתו אצל רבי
14 ישמעאל הייתי מטיל סקנתום לתוך הידיו ולא אמר לי
15 דבר. כשבאתי אצל רבי עקיבא, אסרה עלי. איני?
16 והאמר רב יהודה, אמר שמואל משום רבי מאיר:
17 פשהיתו לומד אצל רבי עקיבא הייתי מטיל סקנתום
18 לתוך הידיו ולא אמר לי דבר. וכשבאתי אצל רבי
19 ישמעאל, אמר לי: בני, מה מלאכתך? אמרתי לו: לכבד
20 אני אמר לי: בני, היו זהיר במלאכתך, ששמלאכתך
21 מלאכת שמים היא, שמא אתה מחסר אות אחת או
22 מיותר אות אחת - נמצאת מחרב את כל העולם כולו.
23 אמרתי לו: דבר אחר יש לי לקבנתום? שמו, שאני מטיל
24 לתוך הידיו. אמר לי: וכי מטילין קבנתום לתוך הידיו?
25 והלא אמרה תורה "וכתב" ו"מחר" - כתב שכול
26 לפחות. מאי קאמר ליה, ומאי קא מהדר ליה? הוב
27 קאמר ליה: לא מבעיא פחסרות וביירות (דלא טעינא) דבקי אנא, אלא אפילו מוחש לובב
28 נמו, ודילמא אחי ותיב אהגיה דר"ל ומוקח ליה ומשוי ליה ר"ש, דבר אחר יש לי לקבנתום
29 שמו שאני מטיל לתוך הידיו. קשיא שמוש אישמוש, קשיא אהרה אהרה בשל לקבנתום
30 שאמוש לא קשיא; ומעיקרא אתא לקביה דרבי עקיבא, ומדלא מצא למוקס אליביה - אתא
31 לקביה דרבי ישמעאל וגמר גמריא, והדר אתא לקביה דרבי עקיבא וסבר סברא. אלא אהרה
32 אהרה קשיא! קשיא. תנאי רבי יהודה אומר, רבי מאיר היה אומר: לכל מטילין קבנתום לתוך
33 הידיו, חזין מפרשת סוטה. ורבי יעקב אומר משמו: חזין מפרשת סוטה שבמקדש, מאי בינייהו?
34 אמר רב יהודה: למחוק לה מן התורה איבא בינייהו. והני תנאי כי הני תנאי: דתנאי: אן
35 מגילתה כשרה להשקות פה סוטה אחרת. רבי אחי בר אישא אמר: מגילתה כשרה להשקות
36 בה סוטה אחרת. אמר רב פפא: דילמא לא היא, עד פאן לא קאמר תנא קמא התם - אלא
37 כיון דאיתניק לשום חרל, תו לא הדרא מניתקא לשום לאה. אבל גבי תורה דסקתא מניתקא
38 - הכי נמי דמתקנינן. אמר רב נתנן בר יצחק: דילמא לא היא, עד פאן לא קאמר רבי אחי בר
39 אישא התם - אלא דאיכתיב מיתה לשום סוטה בעולם, אבל גבי תורה דלהתלמוד בתניא -
40 הכי נמי דמתקנינן. ולית ליה לרבי אחי בר אישא: הוה דתנן: כתב לגרש את אשתו,
41 ונפק

1 על זה ועל זה נחלקו – לא שייך למימר הבא טעמיה דבית שמאי ולא לקבנתום, דכיון
2 דאמר תנא קמא לא נחלקו – בין הוא שיש לו להשיב, ולומר נתקל, ולא מסיימי
3 – לא שייך כאן תנא כהרז לטפשי קאמי, כיון דאיבא תנא דאפסקיה. לחדר בו את
4 התלמידים – אין לפרש כמו בגמרא דהכתי: לית אף דיע להשיב על דבריה. דאמר שמו
5 שלא אמר רבי ישמעאל דבר זה מעולם – הו
6 יודעים שלא אמר כי לא לשבו.
7 קבנתום – פירש הקונטרס: "אדרמינט".
8 ורבי שמואל, כן מאיר פירש
9 דקבנתום הוא קרקע ירוקה, שזקוקין אותה
10 **דחירול, וכן בערך. ורבינו חם נני פוסק בן
11 בתיקון ספר תורה, דטורח לזר אודימינט לי לחון
12 הדין לספר תורה לכולי עלמא – ולא ליה
13 קבנתום. ואם תאמר דבמסכת נדה (ט"א) תנן
14 שזרז כהרז, ומפרש התם כהרז דאישכפי
15 בפקי פני גרסינן (ט"א) קאמר דקבנתום הוא
16 כהרז דאישכפי, אם כן משמע שזרז שזרז.
17 ואילו דחירול ירוקה היה ודומה לזוכית, ועל
18 שם זוכית נקראת ודחירול ולפירוש הקונטרס
19 נחא אדרמינט יתקח מפרש דאדרז שחתינס אותה
20 יפה לתת לתוך הידיו – או היא משחרת.
21 אן מיתר אות אחת – כמו "בראשית ברא" –
22 ברא. ורבינו מאיר קבל מרבותיו: כמו "וזה
23 על הוד" (ויקרא י) – שחיל יוד על האותיות,
24 חזין מפרשת סוטה – ורבי ישמעאל שהיה
25 אסור בכל התורה כולה – שמה היה
26 חרש גזרה שמה מוטטה. או כתיבה כתובה, או
27 גזרה שיה אחרת, או נמי מרבנן, אבל תורה
28 דסתמא כתובה היא בני מומדקי – משום אף
29 על גב טוטה בני כתיבה לשמה – מחזקין לה
30 מן התורה. ותימה לרעין גט פסילין פרק שני
31 גדישן (ש"ב) בני התנא דשקל ספר תורה
32 והיה כתיבתה, דאמר רב יוסף לנאי נישח
33 דבא לי משום ברייתא דאית בה – בעינן "וכתב
34 לה" – לשמה. וליכא ויש לומר: דרב יוסף תיל
35 לא אמר דרב פפא דהבא, אי נמי סבר לו
36 מנא קאמר אן מחזקין לה מן התורה, ואם
37 תאמר: והדיכי מכשר הבא רב פפא בספר תורה
38 אפילו למאן דבעי לשמה, הוא תנן בריש "כל
39 פלוני מנשר פלוני" – פסול לגרש בו. ומיקח
40 בגמרא: בספריים העשויין להתלמד, וספר תורה
41 נמי חשיב לה הבא כעשויין להתלמד. ומשמע
42 דלכולהו תנאי אית לזו ממתניהו דהתם, ומדפרקי:
43 ולית ליה לרבי אחי בר אישא הוה דתנן: וכו' –
44 ליה לומר: להתלמד דהתם – לא כתב כלל
45 להכשר דתנא, אבל ספר תורה – כותב בספר
46 לדעת כן שאם יצטרפו – ימחקו ממנה מפרשת
47 סוטה, ומיהו, קשיא: דלגבי נז אפילו בעינן זה
48 הפסול, ולא חשיב לשמה, דאא אפילו כתבו
49 לספר, לשמה בלא צווי הבעל – פסול למרש בו.
50 דא תניא בימי שאתור (שם ע"א). כתב סופר
51 לשמה, וחתמו ליה לשום ותנו לה – הרי היא
52 פסולה, עד שישמע קולו לשום לסופר כתוב
53 ולעדים חתמו. והתם פסול משום דלא חשיב
54 לשמה, ולא משום דבעינן שליחות בכתיבה.
55 דא סוף פרק שני גדישן (כ"ב). מכשרים
56 כתיבת חרש שוטה וקטן בגזול עומד על גביו.
57 על גב דלא בני שליחות ניהוה ויש לומר: דלעולם חשיב לשמה. ונבי סוטה לא שייך לפסול מרבנן, אי נמי: סוטה אן הבתן שעליה לכתוב מקפיד אם יכתוב
58 שום אדם לשמה שלא ברשותו. ומסתמא ניהו ליה. אבל בני גט – מסתמא לא ניהו ליה לבעל.
59

ונמלך – וחור בו מלגרש אותה. פסול – אלמא: "וחבל לה" משמעו לשמוה. הכי נמי: כתיב 'ועשה לה' – משמעו לשמוה. חתם כתיב לה – לזבי כתיבה. הכא – כתיב 'לה לזבי עשיה. עשיה – הינו מחוקה. פה עוף דריתו – לא יכלו לחבן באוה דבריו נכונים. ובאיה אין דבריו נכונים שיהיה נתון דעת מירשד ויהי פה אין הלכה כהלכה. דחיותיה לזבי מאורי –

1 נמלך – וחור בו מלגרש אותה. פסול – אלמא: "וחבל לה" משמעו לשמוה. הכי נמי: כתיב 'ועשה לה' – משמעו לשמוה. חתם כתיב לה – לזבי כתיבה. הכא – כתיב 'לה לזבי עשיה. עשיה – הינו מחוקה. פה עוף דריתו – לא יכלו לחבן באוה דבריו נכונים. ובאיה אין דבריו נכונים שיהיה נתון דעת מירשד ויהי פה אין הלכה כהלכה. דחיותיה לזבי מאורי –
2 כשלמדתי לפניו יטבתי בשורה של אחריו.
3 נחש שמפית – אדם הבהמה. ומבאי טומאה
4 בעולם. מהור – כשיטתו. דהא שמנה שריצים
5 כתיבי: דהי גרסינו: מעשה קוף בעלמא
6 קעבדי. עילובין – סבלנין; ושניין דבייתן
7 ודבי בית שמאי – כשהיו בית שמאי
8 מביאין ראה לדרבינו מן החרור, ובית הלל
9 מביאין ראה ממקרא אחר, והיו בית הלל
10 דוחין את המקרא של בית שמאי למה בא.
11 ולא היה להם ספק בעיניהם. כאהא ששנינו
12 במסכת ברכות (יב.) בית שמאי אומרים:
13 בערב כל אדם טיה קריא ובבקר יעמה.
14 שנאמר 'בשכבך ובקומך'. ובית הלל אומרים:
15 כל אדם קורא דרכיו, שנאמר 'ובלכתך
16 בדרך' אם כן למה נאמר 'בשכבך ובקומך' –
17 בשעה שדרכ בניך אדם שוכב ובשעה שדרכ
18 בשעה שדרכ עומדין. שפירייתו דבי בית שמאי
19 לדיבייתן – דקאמרו להו: מעשה שהלכו זקני
20 בית שמאי וחדו זקני בית הלל. הרוחק את
21 השעה – מתניע להעשיר ולהתגדל, וראה
22 ששנינו מצליח ואף על פי כן יחדו והולך
23 למרחקים, ומכניס עצמו לנבונה. שיק
24 קומדו לו – לאחד זמן עתידה לעמוד לו
25 שעת מצלחתו. יפשיב משניו – עשעה
26 כבר, ויבדוק עבירות שבידו, ויחודה וישוב.
27 יחשב בשפשיב – בנותן אם בא מצוה לידו
28 יחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ולא יתח
29 לעשותה בשביל החפסד, שדרי שכרה ועל
30 לכוא. ואם באת לידו בעירה – יחשב שכרו
31 שמשתכר בה עכשיו כנגד הפסדה העתיד
32 לפרשע ממנו. משננת רחבה כדי לקבל אחי
33 – שתדא דומה לקביעות לבנות עליה בנין.
34 ואיחי חצי לבנה של שלשה פסחים –
35 נמצא אריה טפח ומחצה חרוב. ידיה לקויה
36 ברוחב טפח כדי לקבל אריה זה ברחבו –
37 ובגמרא פריך: טפח ומחצה בעי. היתה של
38 כפי – רבי יהודה קאמר לה. עקומה –
39 שאין אריה יכול לעמוד עליה. עמולה – ואין
40 אריה יכול לעמוד עליה. אבל עבה היא.
41 שאם תחלק – היא רחבה טפח. רואין אותה
42 כאילו היא – (ב) מרובעת. נפסלת או
43 חלוקה, ואי זו היא מדה עולה להבשור. כל
44 שיש בחקיפה שלשה פסחים – שגריבה
45 חזק ארוך שלשה טפחים להקיפה סביב –
46 ביודע שיש בה רוחב טפח אם תחלק.
47 נמרא

אומרים: נוח לו לאדם שלא נברא, והללו אומרים: נוח לו לאדם שברא ויתר משלא נברא. ומנו וגמרו: נוח לו לאדם שלא נברא ויתר משברא, עקשלו שנברא – משמש במעשיו. ואמרו לה: משמש במעשיו. ובראייה אריה. ויתר חבנה על שלשה טפחים. ידיה לקויה רחבה טפח כדי לקבל אריה. ויתר חבנה על שלשה טפחים. רחבה אף על פי שאין בריאה. היתה של קש ושל קנים – רואין אותה כאילו היא של מוכת. עקומה – רואין אותה כאילו היא פשוטה, עגולה – רואין אותה כאילו היא מרובעת. כל שיש בחקיפה שלשה פסחים – יש בו רוחב טפח.

עשייה ירדה מחוקה היא – ואם אומר: אם כן למה אין מחוקק לן מן החרור? ואמר רבנו ירמיהו: משום דכתיב 'וחבל את האלות האלה' דבעינן שתהא כתיבה לשם אלה. שיוע לעוד את השרץ – תימה מאי חריפת הוא לעוד את השרץ שהתורה מטאווה בריאה ואומר רבינו: וליענין טומאת ביבולת איירי, שלא יטמא מותו במשא. דהא כתיב 'אי נבלתו הדין השרץ אף על

1 פי שרוחש – היי בכלל חיה, כמו נחש. דרדשיין
2 במתדריין בפרק 'ארכע מיתוח' (טג.) 'ובכל
3 חיה הרומשת' – זה נחש. וליף רבינא קל דחומר
4 מנחש, דינא מכלל נבלת חיה, ומנעט ליה
5 בתורת כהנים מטומאת ביבולת מניחל דהילך על –
6 וכן. ודי מסיק ולא היא. וסותר ליה דחומר –
7 מכל מכל שאין נחש מניחל מניחל את חיה
8 בכלל חיה – חיי נמי כל שריצים שרוחש לא
9 חוה בכלל חיה. ולא מצא רבינו יצחק בתורת
10 כהנים שנועט כהנים מוקש נחש מטומאת
11 ביבולת. ויהי קשיא לרבינו ירמיהו דבריה: מנעט
12 בתורת כהנים כל שריצים מטומאת ביבולת.
13 דקתינו חיה: היא מטמאה במשא ואין שריצים
14 מטמאים במשא. שיכול, ומה בתמה שלא עשה
15 הכתוב דמה כבשהו מטמאה במשא, שרץ
16 עששה רזמו כבשור – אינו דין שיטמא במשא
17 תלמוד לומר 'חיה' – ולא שרץ. ויחיד, ש
18 לומר אף על גב דאיכא מעשטה – עביד נמי קל
19 דחומר. אבל קשיא: היכי אתי רבינא לטעל חילק
20 דחומר שבתורת כהנים ואי לאו דאיכא מיעשט
21 בדיא. אדרבה, הנה עבידין קל דחומר תורת
22 כתיבנו ועוד: לעל קל דחומר דריבנא איכא
23 למפירי: מה נלחש – שכן טהור אפילו במוע
24 כבערשה. נחל לו לאדם שלא נברא – חיי
25 דאמרין בפרק קמא דעבודה זרה (הא.) באו
26 נחוקים טובה אבותינו, שאינמלי: חן לו חטאו
27 לא באנו לעולם. ואם הפרש הכא: אינא: כמי
28 שלא באנו לעולם. אי נמי הכא אריה כתיב חסם בני
29 אדם, אבל עדיק – אשירו ואשירי ודוי.
30 ובכל

אבא, אמר שמואל: שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, תללו אומרים הלכה כמותנו ותללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, ותלכה כפית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים, מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן – מפני שגזחין ועלובין היו לשונין ודבריהן אומרים בית שמאי. ולא עוד אלא שפירייתו דברי בית שמאי לדיבייתן. כאותה ששנו: "מי שיתה ראשו ורובו בפסוקה ושלחנו בתוך הבית בית שמאי פוסקין ובית הלל מכשירין. אמרו בית הלל לבית שמאי: לא כך היה מעשה שחלבו זקני בית שמאי וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן חנורין, ומצאוהו יושב ראשו ורובו בפסוקה ושלחנו בתוך הבית. אמרו בית שמאי: אי משם ראה? אף הן אמרו לו: אם קם היתה נוהג. וכל תקיפת מצות סופה מנימוך" לפירוך, שקל המשפיל עצמו – הקדוש ברוך הוא מביהו, וכל המביהו עצמו – הקדוש ברוך הוא משיביל. כל המתיר על הגדולה – גדולה בורת ממונ, וכל הבורח מן הגדולה – גדולה מחזרת אחריו. וכל הרוחק את השענה – שענה ודחקתו, וכל היתירה מפני שענה – שענה ועמדת לו. תנו רבנן: שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, תללו אומרים: נוח לו לאדם שלא נברא, והללו אומרים: נוח לו לאדם שברא ויתר משלא נברא. ומנו וגמרו: נוח לו לאדם שלא נברא ויתר משברא, עקשלו שנברא – משמש במעשיו. ואמרו לה: משמש במעשיו. ובראייה אריה. ויתר חבנה על שלשה טפחים. ידיה לקויה רחבה טפח כדי לקבל אריה. ויתר חבנה על שלשה טפחים. רחבה אף על פי שאין בריאה. היתה של קש ושל קנים – רואין אותה כאילו היא של מוכת. עקומה – רואין אותה כאילו היא פשוטה, עגולה – רואין אותה כאילו היא מרובעת. כל שיש בחקיפה שלשה פסחים – יש בו רוחב טפח.

מזיין שהוא מהוור בעשה? רבי לעזר בשם רבי סימיי (דברים כו) 'לא נתתי מפניו למת/ מה נן קיימין? אם להביא לו ארון ותכריכו, דבר שהוא מותר לחי, לחי הוא אסור, לא כל שבן למת! אי זהו דבר שהוא מותר לחי ואסור למת? הני אומר זו סיכה:

בנעילת סנדל: תני, כל אילו שאמרו אסורין בנעילת סנדל, יצא לדרך נועל, הגיע לדרך חולץ. וכן באבל וכן במנוחה. אית תני תני יוצאין באנפיליא ביום הכיפורים, אית תני תני אין יוצאין. אומר רב הסדא מאן דאמר יוצאין, באנפיליא של בגד. מאן דאמר אין יוצאין, באנפיליא של עור.

רבי יצחק בר נחמן סלק גבי רבי יהושע בן לוי בלילי צומא רבא, נפק לגביה לביש סוליסיה. אומר ליה מהו הכין? אומר ליה איסתנים אני.

ר' יהושע בר נחמן סלק גבי רבי יהושע בן לוי בלילי תעניתה, נפק לגביה לביש סוליסיה. אומר ליה מהו הכין? אומר ליה איסתנים אני.

רבי שמי, חמוניה נפק לביש סוליותיה בלילי תעניתה.

חד תלמיד מן דר' מנא הורי לחד מן קריבוי דנשייא למילבש סוליסיה. אומר ליה [אן] מן הדה? אומר ליה מן דרבי יהושע בן לוי הוא. אומר ליה, (דר') יהושע בן לוי (אמר) איסתנים הוה (אני):

בתשמיש המיטה: איתא חמי, ברהיצה אסור בתשמיש המיטה לא כל שבין? תיפתר במקום שאין מוכלין, או קודם עד שלא התקין עזרא מבילה לבעלי קריין.

ר' יעקב בר אחא רבי אימי בשם רבי יהושע בן לוי, אין קרי אלא מתשמיש המיטה. רב חונה אומר, אפילו ראה עצמו נאות בחלום. הוון בעי מימר ובלבד מאשה, ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין אפילו מדבר אהר.

תמן תנן, יום הכיפורים אסור באכילה ובשתיה, ברהיצה, בסיכה, בנעילת הסנדל ובתשמיש המיטה. ותני עלה בעלי קריין מוכלין בדרך בצינעה ביום הכיפורים.

[דף ז' ע"א]

לית תדא פליגא על ר' יהושע בן לוי? פתר לה כמי ששימש מיטתו מבעוד יום ושכח ולא טבל. והא תני מעשה בר' יוסי בן הלפתא שראו מוכל אותו בצינעה ביום הכיפורים, אית לך מימר על אותו הנוף הקדוש בשוכח?

ר' יודה בר פאי, ר' חנין בשם ר' שמואל בר רב יצחק, נח בכניסתו לתיבה נאסרה לו תשמיש המיטה. מה מעמא (בראשית ו) וזבאת אל התיבה אתה ובניד ואשתך ונשי בניד אתך. וביציאתו הותרה לו תשמיש המיטה. מה מעמא (שם ח) צא מן התיבה אתה ובניד ונשי בניד אתך.

אמר ר' הויה בר בא (שם) 'למשפחותיהם יצאו מן התיבה, על ידי ששימרו יחסיהן וכו' להינצל מן התיבה, תדע לך שהוא כן, דתנינן חס גלב ועורב קילקלו מעשיהן, חס יצא מפוחם, גלב יצא מפורסם בתשמישו, עורב יצא משונה מן הבריות.

אמר ר' אבון, פתיב (איוב ל) 'בחקר ובכפן גלמוד', בשעה שאת רואה הפרזן בא לעולם, עשה אשתך גלמודה.

אמר ר' לוי, פתיב (בראשית מא) 'וליוסף יולד שני בנים'. אימתו? בפרס תבוא שנת הרעב.

תני בשם ר' יהודה, תאיבי בנים משמשין מימותיהן. אמר ר' יוסי, ובלבד יום שטבלה:

הלכה ז מתני' עברו אילו ולא נענו, בית דין גזרין עוד שבע, שהן שלש עשרה תעניות, על הציבור. ומה אילו יתירות על הראשונות? שבאילו מתריעין ונועלין את התנויות, ובשני מטוין עם השיכה, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת:

גמרא ר' יודן בר רביה דרבי חמא דכפר תחמין, פבתוך ארבעים שעשה משה פהר. אמר ר' יוסה על שם שאין מותרין על הציבור יותר מדאי.

אמר ר' הויה בר בא, שאם היו שני דברים, בגון עצירת גשמים וגובי, מתריעין עליהן. ולמה באילין תרתין מיליאי? אמר ר' יוסי בי רבי בון באילין תרתין מיליאי שיערייה רביי:

ובשני מטוין עם השיכה; פותח אחד ונועל אחד:

ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת; מה? פותח אחד ונועל אחד, או פותח את שניהם:

הלכה ח מתני' עברו אילו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן, בבניין ובנטיעה, באירוסין ובנישואין, ובשאיילת שלום בין אדם לחבירו בבני אדם הנזופין למקום. היתידים חזרין ומתעניין עד שיצא ניסן. יצא ניסן וירדו גשמים, סימן קללה. שנאמר (שמואל א יב) 'הלא קציר הטים היום':

גמרא אמר ר' יהושע בן לוי, תדא דת אמר

[דף ז' ע"ב]

בבבבין של שמחה. אבל אם היה פתלו גוהה, סותרו ובניהו. שמואל אמר, פותלא דגנאי ביה.

רבי בא בר רבון אמר קומי רבי יסא, ר' אחא בשם ר' יעקב בר אידי, אמר לארס אשה בערב שבת. הדיא דאת אמר שלא לעשות סעודת אירוסין, הא לארס יארם. שמואל אמר אפילו בתשעה באב יארם, שלא יקדמנו אחר. מחלפה שימתייה דשמואלו תמן הוא אמר (תהלים סח) 'אלהים מושיב יחידים ביתה' (שם סב) 'במאזנים לעלות המה מהבל יחד', וכא הוא אמר הכין? אלא שלא יקדמנו אחר בתפילה, אפילו בן לא קנימה:

לא בן תני, אין שואלין בשלום חברים בתשעה באב אבל משיבין את ההדיומות בשפה רפה? לימים שבנתיים נצרכה:

יצא ניסן, הגשמים סימן קללה: אמר ר' יוסי בי רבי בון, ובלבד ניסן של תקופה. אמר ר' שמואל בר רב יצחק, הדיא דת אמר בשלא ירדו לקה גשמים מכבר, אבל אם ירדו לקה גשמים מכבר סימן ברכה הן:

הדרן עלה פרק מאימתי מזבירין

הלכה א מתני' סדר תעניות ביצד? מוציאין את התיבה לרחוקה של עיר, ונותנין אפר מקלה על גבי התיבה, ובראש הנשיא ובראש אב בית דין, וכל אחד ואחד נוטל ונותן בראשו. תזון שבתן אומר לפניהם דברי כיבושין, אחינו, לא נאמר באנשי נינוה (יונה ג) 'יירא אלהים את שקם ואת תעניתם'. אלא 'יירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרךם הרעה'. ובקבלה מהו אומר? (יואל ב) 'זקרו עו לביבכם ואל בגדיכם, ושובו אל ה' אלהיכם':

גמרא אמר ר' תייה בר בא, ולמה יוציאין לרחוקה של עיר? לומר השבינו באילו גולים לפניה. אמר ר' יהושע בן לוי, לפי שנתפלו בצניעה ולא נענו, לפיכך יצאו לחיזין ויתפרסמו.

אמר ר' תייה בר בא, ולמה מוציאין את התיבה לרחוקה של עיר? לומר, בלי אחד של המדה שהיה לנו, גרמו עונותינו שיתבה. ר' חונת רבה דציפורין אמר, אבותינו חיפו אותו וזה, ואנו חיפנו אותו אפר.

אמר ר' יעקב דרומיא,

[דף ח' ע"א]

ולמה תוקעין בקרנות? לומר חשבינו כאילו גועים בבמה לפניה.

אמר ר' לוי, ולמה יוצאין בין הקרנות? לומר חשבינו כאילו מתים לפניה. אמר ר' תנחומה וכוילקון בה. אם מיתה אנו חייבין, הרי מתים. אם גלות, הרי גולים. אם רעבון, הרי רעבים:

ונתנין אפר מקלה על גבי התיבה: על שם (תהלים צא) 'עמו אנכי בצרה'. אמר ר' זעורה, כל זמן דהוינא חמי לון עבדין גו, הנה גופי רעד.

ביומוי דר' אילא הוון שבקין ארונא ועללין לון. אמר ליה ר' זעורה, לא כן תני, לא היו מתחלפין עליה כל היום, אלא אחד הנה יושב ומשמרה כל היום!

רבי יודן בי רבי מנשה ור' שמואל בר נחמן, חד אמר כדי להזכיר זכותו של אברהם, וחזנה אמר כדי להזכיר זכותו של יצחק. מאן דאמר כדי להזכיר זכותו של אברהם, בין עפר, בין אפר, על שם (בראשית יח) 'אנכי עפר ואפר'. מאן דאמר כדי להזכיר זכותו של יצחק, ובלבד אפר, רואין אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח.

ר' יודה בר פזי, בד הנה נפק לתעניתא, הנה אמר קומיהון, אחינן, כל מאן דלא מטא שמשא לגביה, יפב עפר ויתן גו רישיה:

וכראש הנשיא: אמר ר' תחילפא קיסריא, כדי לפרסמו. לא דומה המתבזה מעצמו למתבזה מאחר.

פתיב (יואל ב) 'יצא חתן מחדרו וכלה מחופתה'. 'יצא חתן מחדרו', זה ארון. וכלה מחופתה, זה התורה. דבר אחר, 'יצא חתן מחדרו', זה הנשיא. וכלה מחופתה, אב בית דין.

ר' חלבו אמר לר' יודן נשייא, הוי עיפון וצערך עבר. אמר ר' יוסת, הדיא אמרה אילין תענייתא דאנן עבדין לית אינון תעניין. למה? דלית נשייא עמן.

כתוב אחד אומר (ויקרא ד) (אל פני הכפורת) 'את פני הפרוכת', וכתוב אחד אומר (שם) 'אל פני פרוכת הקודש'. ר' אחא אמר איתפלגון ר' אבהו ורבנן. חד אמר הטא הנשיא, הגדולה במקומה. הטא הציבור, אין הגדולה במקומה. וחזנה אמר לפי שחטאו הלמד ותמלמד.

לפיכה יצאו לחוין ופרסמו, על שם (שם) 'והוציא את הפר אל מחוץ למחנה'. תני חוקיה רמו, כל מקום שיש משיח יש ארון וכל מקום שאין משיח אין ארון. ואתניא כיי דמר ר' שמואל בר ינא בשם ר' אחא,

הַמְשֵׁה דְבָרִים הִיָּה הַמְקַדֵּשׁ הַאֲחֵרוֹן חֶסֶד מִן הֶרְאֵשׁוּן, וְאֵילּוּ הֵן. אֵשׁ, וְאָרוֹן, וְאֹרִיִּים וְתוֹמִיִּים, וְשִׁמּוֹן
הַמְשֵׁחָה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. עַל שֵׁם (הַגִּי א) וְאָרְצָה בּוֹ וְאֶפְכַּדְהָ. וְאֶפְכַּד כְּתִיב, חֶסֶד ה' אֵילּוּ הַמְשֵׁה
דְבָרִים שֶׁהִיָּה הַמְקַדֵּשׁ הַאֲחֵרוֹן חֶסֶד מִן הֶרְאֵשׁוֹן.

דְּלָמָא, ר' בַּא פֵּר וּבָדָא וְרַבִּי תַנְחֻם פֵּר עֵילָא וְר' יֵאִשֵׁיהַ נִפְקֵין לְתַעֲנִיתָא. דְּרֵשׁ ר' בַּא פֵּר וּבָדָא (אִיכָּה
ג) 'נְשָׂא לְבַבְיָנו אֵל פְּנִימַי'. וְאֵיפְשֵׁר בָּן? אֵית אֵית פֵּר נֵשׁ דְּנִסְב לִיבֵיה וְיִהִיב גּוּ וְיִדְהָ? אֵלָּא מַהוּ 'נִישָׂא'
[דף ה' ע"ב]

נִשְׂוֵי לִיבְיָנו לְכַף יְדֵינוּ, וְאַחֵר בָּהּ אֵל אֵל בְּשָׂמִימַי. בָּהּ, אִם יִהְיֶה הַשָּׁרִיץ בְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם, אֵפִילּוּ מִזְבֵּל בְּמִי
שִׁילּוֹחַ אוֹ בְּמִי בְּרֵאשִׁית אֵין לוֹ מְהַרְהָ עוֹלָמִית, הַשְּׁלִיכוּ מִיָּדוֹ. מִיָּד מְהַרְהָ.

דְּרֵשׁ ר' תַנְחֻם פֵּר עֵילָא (דְּבָרֵי הַיָּמִים כ יב) וְיִפְגְּעוּ שְׂרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַמְלִיךְ וַיֵּאמְרוּ צַדִּיק ה', וּבְרֵאוֹת
ה' פִּי נִבְגְּעוּ הִיָּה דְבַר ה' אֵל שְׂמִיעָה לֵאמֹר'. נַתְעַנּוּ אֵין כְּתִיב בַּא, אֵלָּא 'נִבְגְּעוּ לֹא אֲשִׁחִיתֵם'.

דְּרֵשׁ ר' יֵאִשֵׁיהַ (צַפְנִיָּה ב) 'הַתְּקוּשֵׁשׁ וְקוּשׁוֹ', נַתְקוּשֵׁשׁ גֶּרְמָן עַד דְּלֵא נְקוּשֵׁשׁ חוֹרְנִין. בְּגִין דְּאֵית חֶכְא
בְּנֵי נֵשׁ דְּאֵמְרִין עַלֵי לִישָׁן בִּישׁ גְּבִי ר' יוֹחָנָן, אֵלָּא כֹּל עֲמֹא לְדִינְהָ. אֵמְרִין, הִנְהוּ תַפְּסוּן ר' הִיָּה וְר' אִיסי
וְרַבִּי אִימִי וְקָמוּן וְאִזְלוּן לוֹן;

אָמַר ר' לְעוֹר, שְׁלֵשָׁה דְבָרִים מְכַפְלִין אֶת הַגְּזִירָה קִשָּׁה. וְאֵילּוּ הֵן, תַּפְּלִיָּה וְצַדְקָה וְתִשְׁבּוּבָה. וְשְׁלִשְׁתָּן
בְּפָסוּק אַחַד (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב ז) וְיִפְגְּעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא שְׂמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ, זֹה תַּפְּלִיָּה. וְיִבְקָשׁוּ בְּנֵי,
זֹה צַדְקָה, כִּמְה דְּאֵת אָמַר (תְּהִלִּים יז) 'אֲנִי בְּצַדִּק אֶחְוָה פְּנִיד'. (דְּבָרֵי הַיָּמִים שם) וְיִשׁוּבוּ מִדְּרָכֵיהֶם
הֶרְעִים, זֹה תִשְׁבּוּבָה. אִם עָשׂוּ בּוֹ, מַה כְּתִיב תַּפְּסוּן? (שם) 'אֲנִי אֲשַׁמַּע הַשָּׂמַיִם וְאֶסְלַח לְחַטְאֵתֵם וְאֶרְפָּא
אֶת אֲרָצֵם'. ר' חֲגַי דְּרֵשׁ הִדָּא דְר' לְעוֹר כֹּל שְׁעָה בְּתַעֲנִיתָא.

אָמַר ר' לְעוֹר, סוּף שֶׁתָּא בְּשִׁתָּא. מִן עַפְרָ קוּטָא לְסִיתוּא. נִפְחָ צַפּוּנְהָ, יִצַּף לְבָבְיָהּ.

כֹּל שְׁנָה שְׂאִין מַתְרִיעִין עֲלֵיהָ בְּרֵאשׁוּנְהָ, סוּף שְׂמַתְרִיעִין עֲלֵיהָ בְּסוּפָהּ. כֹּל שְׂאִינְהָ חֶסֶה עַל פִּירוֹת
חֲבִירָתֶיהָ, סוּף שֶׁהִיא מֵאַבְדָּת פִּירוֹתֶיהָ. אָמַר ר' אַחָא, וְרוּב הֵינן מִחֲמִין.

אֵית הִנְהוּ סְבִין בְּצִיפּוּרִין, כִּד הוּוֹת רְבִיעֵתָא קִדְמִיתָא, הִנְהוּ מְרִיחוּן בְּעַפְרָא, וְיִדְעִין מִימּוֹר מִימֵי שֶׁתָּא.

אָמַר ר' לְעוֹר (יִשְׁעִיָּה נח) 'הִכְזֶה יִהְיֶה צוּם אֲבִתְרָהוּ?! אֵלָּא יוּם עֲנוּת אָדָם נִפְשׁוֹ, אֵין זֶה צוּם שְׂאִינְיָ
הַפִּץ בּוֹ. וְאֵי זֶהוּ צוּם שְׂאִינְיָ הַפִּץ בּוֹ? (שם) 'הֵלֹא זֶה צוּם אֲבִתְרָהוּ, פִּתְחַ תְּרַצַּיְפוּת רִשְׁעִי, הַתֵּר אֲגוּדוֹת

מוטח' וגו'. 'הלא פרוש לרעב להקמך ועניים מרודים תביא בית'. מה כתיב בתריה? 'אז תקרא וי'יענה' וגו'.

אמר ר' שמעון בן לקיש, פתיב (בראשית ב) 'איד יעלה מן הארץ'. עלה שפר מלמטון, מיד הגשמים יורדין. אמר ר' פרכיה, פתיב (דברים ל) 'ערף פמטר לקחי', פפו עורפן לתשובה, מיד הגשמים יורדין.

רבי פרכיה עבד תלת עשרה תעניין ולא נחת מיטרא, ובסופה אתא גובי. עאל ואמר קומיהון, אחינו, המון מה דאנן עבדין. לא דא היא דנבייא מקנתר לן (מיכה ז) 'על הרע פנים להטיב', מריעין זה לזה בכפינו ומבקשין טובה? 'השר שואל', איכן הוא השוחד ליקח. 'השופט בשילום', שלם לי ואשלם לך. 'הגדול דובר הוות נפשו הוא ויעבתיה', עבדיה עביא, עבדיה קליעה דהובין, ומן פסק לה? 'טובם כחדק', טובא דבהון פאילין חדקיא. 'ישר ממסוכה', ישרא דבהון פאילין סוכיאי. 'יום מצפיד פקודתך באה', יום שציפינו לרווחה פא עלינו גובי. 'עתה תהיה מכובתם', מן גוא דאינון בייכן. ובכון ובכון ונחת מיטרא:

אמר ר' שמעון בן לקיש, תשובה של רמיות עשו אנשי נינה. מה עשו? רבי חנה בשם ר' שמעון בן חלפותא, העמידו עגלים מבפנים ואימותיהם מבחוץ, כיהים מבפנים ואימותיהם מבחוץ, והיון אילין געיי מן הכא ואילין געיי מן הכא. אמרין איז לית מתרחם עלינן, לינן מרחמין עליהון. הדא הוא דכתיב (יואל א) 'מה נאנחה בהמה, נבוכו עררי בקר' וגו'. אמר ר' אחא

[דף ט' ע"א]

בערביא עבדין בן.

(יונה ג) 'ויתפפו שקים האדם ותבהמה, ויקראו אל אלהים בחזקה'. מהו 'בחזקה', אמר ר' שמעון בן חלפותא, החיפא נצה לכשירא, כל שפן למותו של עולם. (שם) 'וישובו איש מדרך הרעה ומן החכם אשר בכפיהם'. אמר ר' יוחנן, מה שהיה בכף ידיהם החזירו, מה שהיה בשידה תיבה ומגדל לא החזירו.

פתיב (יואל ב) 'יקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל ה' אלהיכם כי חנון ורחום הוא'. אמר ר' יהושע בן לוי, אם קרעתם לבכם בתשובה, אין אתם קורעין בגדיכם לא על בניכם ולא על בנותיכם, אלא על ה' אלהיכם. למה? (שם) 'כי חנון ורחום הוא ארף אפים ורב חסד וניחם על הרעה'.

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן, ארף אף אין פתיב פאן, אלא ארף אפום. מארף רוחו עם הצדיקים ומארף רוחו עם הרשעים.

ר' אחא ר' תנחום בי ר' חייא בשם ר' יוחנן, ארף אף אין פתיב פאן אלא ארף אפום. מארף רוחו עד שלא יגפה. התחיל לגבות, מארף רוחו ונגבה.

אמר רבי תנינא, מאן דאמר דרמנא ונתרן, יתוותרון בני מעוה, אלא מארף רוחיה ונגבי דידיה.

אמר רבי לוי, מהו ארף אפום? רחיק רגיו. למלך שהיו לו שני לינינות קשים. אמר המלך, אם דרים הן עימי במדינה, עכשיו בני המדינה מכעיסין אותי והן עומדין ומכלין אותן. אלא הרני משלחן לדרך רחוקה, שאם הכעיסו אותי בני המדינה, עד שאני משלח אתריהם, בני המדינה מפייסים אותי ואני מקבל פייסן. כך אמר הקדוש ברוך הוא, אף והמה מלאכי חבלה הן, הרי אני משלחן לדרך רחוקה. שאם מכעיסין אותי ישראל, עד שאני משלח אצלן ומביאן, ישראל עושין תשובה ואני מקבל תשובתן. הדיא הוא דכתיב (ישעיה יג) 'באים מארץ מרחק מקצה השמים' וגו'.

אמר ר' יצחק, ולא עוד אלא שנעל בפניהן, הדיא הוא דכתיב (ירמיה ב) 'פתח ה' את אוצרו ויצא את פלי ועמו'. עד דו פתה, עד דו (טרד) (טרק), רחמוי קריבין.

תני בשם רבי מאיר, (ישעיה כו) 'כי הנה ה' יוצא ממקומו', יוצא לו ממידה למידה. יוצא לו ממידת הדין ובה למידת רחמים על ישראל.

פתיב (במדבר כג) 'לא איש אל ויכזב', ר' שמואל בר נחמן ורבנן. רבי שמואל בר נחמן אמר, הקדוש ברוך הוא אומר לעשות טובה, לא איש אל ויכזב. אומר לעשות רעה, 'ההוא אומר ולא יעשה, ודבר ולא יקמנה'. ורבנן אמרי, לא איש הוא שעשה דבריו של אל באילו אינו, (שמות לב) 'למה יתרה אפך בעמך'. (במדבר כג) 'וכן אדם ויתנחם', לא כן עמך הוא שעשה לאל שיתנחם. (שמות לב) 'וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו'!

אמר רבי אבהו, אם יאמר לך אדם אל אני, מכזב הוא. כן אדם אני, סופו לתהות בו. שאני עולה לשמים, ההוא אומר ולא יקמנה:

רבי אחא בשם רב, אין תענית עכשיו. אמר רבי יוסה, הדיא אמרה אילין תעניתא דאנן עבדין לית אילין? אמר ליה, כן אמר רב, כל תענית שאינה נעשית פתיקנה עליה הכתוב אומר (ירמיה יב) 'נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה':

הלכה ב מתני' עמדו בתפילה, מורידין לפני התיבה זמן ורגיל ויש לו בנים וביתו ריקן כדי שיהא לבו שלם בתפילה. ואומר לפניו עשרים וארבע ברכות. שמונה עשרה שבכל יום, ומוסיף עליהן עוד שש. ואילו הן, זכרונות ושופרות, (תהלים קכ) 'אל ה' בצרתה לי' (שם קכא) 'אשא עיני אל הקרים' (שם קל) 'ממעמקים קראתיה ה' ' (שם קכ) 'תפלה לעני כי יעטף':

גמרא תני, ושפל ברה, ונות תשחורת, ורגיל בהכמה ורגיל באגדה, ויש לו בית ושנה. תנינן וביתו ריקן ואת אמר הכין? [מעבירה]. יש לו בנים ובנות. אם אין להן, מעבירין כל מה שירצו:

ולמה שמונה עשרה? אמר ר' יהושע בן לוי, כנגד שמונה עשרה מזמורות שכתוב מראשו של תילים עד (תהלים כ) 'יענה ה' ביום צרה'. אם יאמר לה אדם תשעה עשר הן, אמור לו (שם כ) 'למה רגשו' לית היא מינון. מיכן אמרו המתפלל ואינו נענה צריך תענית. אמר ר' מנא

[דף ט' ע"ב]

רמז לתלמיד חכם הוא שאדם צריך לומר לרבו תישמע תפילתך.

ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי, כנגד שמונה עשרה הליות שבשורה, שבשעה שאדם עומד ומתפלל צריך לשוח בכוון. מה טעמא (תהלים לח) 'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך'.

ר' לוי אמר, כנגד שמונה עשר אופרות שכתוב (תהלים כט) 'בהבו לה' בני אלים'.

אמר ר' חונה, אם יאמר לה אדם שבעה עשר הן, אמור לו של מינים כבר קבעוה חכמים ביבנה. התיב ר' לעזר בי ר' יוסי קומי ר' יוסי, והא קתיב (שם) 'אל הכבוד הרעים?! אמר ליה והתני כולל של מינים ושל הושעים במכניע וידיים, של זקנים ושל גרים במבטח לצדיקים, של דוד ב'בונה ירושלים'. אית לה מספקה לכל תדא ותדא מינה?

ר' חנניה בשם ר' פינחס, כנגד שמונה עשר פעמים שאבות כתובין בתורה, אברהם יצחק ויעקב. אם יאמר לה אדם תשעה עשר הן, אמור לו (בראשית כח) 'והנה ה' נצב עליו ויאמר' לית הוא מינון. ואם יאמר לה אדם שבעה עשר הן, אמור (שם מח) 'ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק' מינון הוא.

ר' שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, כנגד שמונה עשר ציווין שכתוב בפרשת משפן שני. אמר ר' חייא בר אבא ובלחוד מן (שמות לח) 'אתא אהליאב בן אחיסמך למטה דן' עד סופיה דסיפרא.

שבע של שבת מניין? אמר ר' יצחק, בנגד שבועה קולות שפתיב (תהלים כט) ב'הבו לה' בני אלים'.
אמר ר' יודן ענתונדרין, בנגד שבע אנפרות שפתיב (שם צב) במזמור שיר ליום השבת.

תשע של ראש השנה מניין? אמר ר' בא קרתינגא, בנגד תשע אנפרות שפתיב בפירשת הנה. וכתוב
בסופה (שמואל א ב) 'וי ידין אפסי ארין'.

עשרים וארבע של תעניות מניין? ר' חלבו ורבי שמואל בר נחמן תריהון אמרו, בנגד עשרים
וארבעה פעמים שפתיב בפירשת שלמה, רינה, תפילה, תחינה.

ר' זעורה בשם ר' ירמיה, יהיד בתענית ציבור צריה להזכיר מעין המארע. והיכן הוא אמרה? בין
גואל ישראל לרופא חולים. ומה הוא אמר? ענינו ה' ענינו בעת וכעונה היאת פי בצרה גדולה אנחנו,
ואל תסתר פניך מפנינו ואל תתעלם מפתויננו, כי אתה ה' אל חנון ורחום, עונה בעת צרה, פודה
ומציל בכל עת צוקה – (תהלים קז) 'ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם ויציאם' ברוך אתה ה'
העונה בעת צרה.

ר' ינאי בי ר' ישמעאל בשם (רבי שמעון בן לקיש) בית רבי ינאי, אמרה בשומע תפילה.

ר' יונה בשם רב, אפילו יהיד שגזר על עצמו תענית, צריה להזכיר מעין המארע.

ואיכן הוא אמרה? ר' זעורה בשם רב הונה, אמרה

[דף י"ע"א]

כלילי שבת וכיומו.

אמר ר' מנא, ואנא דלא בדקיתה אין כהדא דרב ירמיה ואין כהדא דר' ינאי בי ר' ישמעאל. סלקית
לסדרא, ושמעית רב הונה בשם רב, אפילו יהיד שגזר על עצמו תענית צריה להזכיר מעין המארע.
התיב ר' יוסה והא מתניתא פליגא, בכל יום מתפלל אדם שמנה עשרה ובמוצאי שבת ובמוצאי יום
הכיפורים ובמוצאי תענית ציבור! מן מה דאמר ר' יוסה מתניתא פליגא, הווי איתתבת בין גואל
ישראל לרופא חולים.

ר' אחא בר יצחק בשם ר' הונה ריבה דציפורין, יהיד בתשעה באב צריה להזכיר מעין המארע. ומהו
אומר? רחם ה' אלהינו ברחמיך הרבים ובחסדיך הנאמנים עלינו ועל ישראל עמו ועל ירושלם עירך,
ועל ציון משפן כבודך, ועל העיר האבילה התרוסה השוממת, הנתונה ביד זרים, הרמוסה בכף

עריצים, וְיִבְלְעוּהָ לְגִזְזוֹת, וְיִחַלְלוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עִמָּךְ נִתְּתָה בְּאַהֲבָה לְנַחֲלָה, וְלִזְרַע יִשְׂרָאֵל וְרוּשָׁה הוֹרְשָׁתָה, כִּי בְּאֵשׁ הַתְּרַבְּתָה וּבְאֵשׁ אֲתָה עֵתִיד לְבַנְתָּהּ, בְּאִמּוֹר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם ה' הוֹמֵת אֵשׁ סָבִיב, וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

ר' אַבְדֻמָּא דְצִיפּוֹרִין בְּעָא קוּפִי רַבִּי מְנָא, אִיכֵן הוּא אֹמְרָה? אָמַר לִיה וְאֲדִין אַתְּ לִנּוּ? בְּן אָמַר רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב כֵּל דְּבַר שְׁהוּא לְבָא אֹמְרוּ בְּעִבּוּדָה, כֵּל דְּבַר שְׁהוּא לְשַׁעֲבַר אֹמְרוּ בְּהוֹדְיָה. מִתְּנִיתָא אֲמָרָה בְּן, נֹתֵן הוֹדְיָה לְשַׁעֲבַר וְצוּעֵק לְעֵתִיד לְבֹא.

אי זו היא שְׁבַע מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה? רַב אָמַר, סוּף כֵּל וּבִרְכָה וּבִרְכָה. וְשִׁמּוּאֵל אָמַר, רֹאשׁ כֵּל בְּרַכָּה וּבִרְכָה. אֵית תְּנִי תְנִי שְׁבַע מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. אֵית תְּנִי תְנִי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. מֵאן דְּאָמַר שְׁבַע מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה מְסִיעַ לְשִׁמּוּאֵל, מֵאן דְּאָמַר שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה מְסִיעַ לְרַב.

רַבִּי זְעוּרָה שָׁלַח לְרַבִּי נְחוּם גַּבִּי ר' יְנָאי כִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל, אָמַר לִיה אִי זֹו הִיא שְׁבַע מַעֲיִן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה דְשִׁמּוּאֵל? אָמַר לִיה תְּכִינְנָה, רַצְחָה תְּשׁוּבְתִינָה, סִלַּח לָנוּ גּוֹאֲלִינָה, רְפָא חוֹלִינָה, בְּרַךְ שְׁנוֹתֵינוּ – אָמַר רַבִּי חֲנַיִי אִם הָיוּ יְמוֹת גְּשָׁמִים אֹמַר גְּשָׁמֵי בְּרַכָּה, אִם הָיוּ טָלָלִים אֹמַר טָלְלֵי בְּרַכָּה, כִּי כְּמוֹזָרִים אֲתָה מְקַבֵּל וְתוֹעִים עֲלֶיךָ לְשִׁפּוּמֵי, וְעַל הַרְשָׁעִים תְּשִׁית יָדֶךָ, וְיִשְׁמַחוּ כֵּל חוֹסֵי כֶּךָ בְּבִגְדֵי עֵירֶךָ וּבְחִידוּשׁ בֵּית מִקְדָּשְׁךָ, כִּי טָרַם נִקְרָא אֲתָה תַעֲנֶה בְּאִמּוֹר (ישעיה סה) וְהָיָה טָרַם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע', בְּרוּךְ ה' כִּי שָׁמַע קוֹל תְּחִנּוּתֵי. בְּרוּךְ אֲתָה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. וְאֹמַר שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רֵאשִׁוֹנוֹת וְשְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת:

הַלְכָה ג מִתְנִי ר' יְהוּדָה אָמַר, לֹא הָיָה צְרִיךְ לֹמַר זְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, אֲלֵא אֹמַר תְּהִתִּיחֵם (מלכים א ח) וְרָעַב כִּי יִהְיֶה בְּאַרְצֵךָ, דְּבַר כִּי יִהְיֶה וְגו', (ירמיה יד) אֲשֶׁר הָיָה דְבַר ה' אֵל יְרֵמְיָהוּ עַל דְּבָרֵי הַבְּצֻרוֹת וְאֹמַר הוֹתְמִיחֵם:

גמרא כֵּל הַבְּרָכוֹת אַחַר הוֹתְמִיחֵן וְאִין אֹמַר בְּרַכָּה פְּסוּקֵי. הַתִּיב רַבִּי יִצְחָק בַּר אֲלֵעָזָר קוּפִי ר' יוֹסֵה, מְבִינֵן דִּי אָמַר אַחַר הוֹתְמִיחֵן, וְיֹאמַר בְּרַכָּה פְּסוּקֵי! אֲמַרִין חֲפִים הוּא הִדִּין מִלְּיָא?

[דף י' ע"ב]

דְּהוּא סְבוּר מַהוּ אַחַר הוֹתְמִיחֵן, שְׂאֵם הָיָה עוֹמֵד בְּשִׁחְרִית וְהַזְכִּיר שֶׁל עַרְבִית וְחֹזֵר וְהִתֵּם בְּשֶׁל שִׁחְרִית, וְצָא.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, כָּל הַפְּרָכּוֹת מַעֲיִן חוֹתְמוֹתֵיהֶן. וְאֵילִין דְּאִמְרִין (ישעיה יב) 'צִהְלִי וְרוֹזְנֵי יוֹשְׁבֵת צִיּוֹן פִּי גָדוֹל בְּקֶרֶב קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל', אֵינן בּוּ מִשּׁוּם בְּרַכָּה פְּסוּקִי:

הלכה ד מתני' על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם ביום הזה. ברוך אתה ה' גואל ישראל:

גמרא ולא יצחק נגאל? מפיון שנגאל יצחק, כמו שנגאלו כל ישראל.

רַבִּי בִּיבִי אָבָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן, אָמַר אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, גְּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵיךָ שֶׁבִשְׁעָה שֶׁאִמְרַתְּ לִי לְהַעֲלוֹת אֶת יִצְחָק בְּנִי הִיָּה לִי מִה לְהַשִּׁיב וְלֹאמַר לִפְנֵיךָ, אֲתָמוּל אִמְרַתְּ לִי (בראשית כא) 'כִּי בִי־צִחָק יִקְרָא לְךָ וְרַע' וְעַכְשָׁיו אֲתָּה אֹמֵר (שם כב) 'וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעוֹלָה?'! חָם וְשִׁלּוֹם לֹא עָשִׂיתִי כֵן אֲלָא כְּבִשְׁתִּי אֶת יִצְרָי וְעִשִׂיתִי רִצּוֹנָהּ. כֵּן יְהִי רִצּוֹן מִלִּפְנֵיךָ ה' אֱלֹהֵי, שֶׁבִשְׁעָה שִׁיָּהוּ בְּנִי שֶׁל יִצְחָק בְּנֵי נִבְנָסִים לִידֵי צָרָה, וְאֵינן לָהֶם מִי יִלְמַד עֲלֵיהֶם סְנִיגוּרֵיָא, אֲתָתָּה תְּהֵא מִלְּמַד עֲלֵיהֶם סְנִיגוּרֵיָא. (שם) וְיִ יִרְאֵהוּ, אֲתָּה נֹזֵקֵר לָהֶם עַקִּידָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִיהֶם וּמִתְמַלֵּא עֲלֵיהֶם רַחֲמִים.

מִה בְּתֵיב בְּתַרְיָה, (שם) וְיִשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וַהֲיָה אֵיל אַחֵר' וְגו'. מִהוּ 'אַחֵר'? אָמַר ר' יוֹדָה בִּי ר' סִימוֹן אַחֵר כָּל הַדּוֹרוֹת עַתִּידִין בְּנֵיךָ לֵיאָהוּ בְּעוֹנוֹת וְלַהֲסַתְּבָךְ בְּצָרוֹת, וְסוֹפֵן לְהִיגָאֵל בְּקֶרְנֵי שֶׁל אֵיל הַזֶּה. שְׁנַאֲמַר (זכריה ט) וְיִי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפֵר יִתְקַע וְהִלְךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימֹן.

רַבִּי הוֹנֵה בְּשֵׁם ר' חִינְנָה בַר יִצְחָק, כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה אַבְרָהָם רוֹאֵה אֶת הָאֵיל נֶאֱחָז בְּאֵילָן זֶה וְנִיתְאוּר וְיִוצֵא, נֶאֱחָז בְּהוֹרֶשׁ זֶה וְנִיתְאוּר וְיִוצֵא, נֶאֱחָז בְּסַבְּךָ זֶה וְנִיתְאוּר וְיִוצֵא. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַבְרָהָם, כִּךָ עַתִּידִין בְּנֵיךָ נֶאֱחָזִים בְּעוֹנוֹת וּמִסְתַּבְּכִין בְּמַלְכוּיּוֹת, מִבְּבַל לְמַדִּי, מִמְּדֵי לְיוֹן, וּמִיּוֹן לְאַדּוּם. אָמַר לִפְנֵי, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִיָּה כֵן לְעוֹלָם? אָמַר לִיה וְסוֹפֵן לְהִיגָאֵל בְּקֶרְנֵי שֶׁל אֵיל הַזֶּה ' וְיִי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפֵר יִתְקַע וְהִלְךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימֹן:

הלכה ה מתני' על השנייה הוא אומר, מי שענה את אבותינו על ים סוף, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם ביום הזה. ברוך אתה ה' זוכר הנשכחות:

גמרא אַרְבַּע פִּיתִים נַעֲשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ עַל הַיָּם. אַחַת אוֹמְרַת נְפּוֹל לַיָּם, וְאַחַת אוֹמְרַת נְחוּזֵר לְמַצְרַיִם, וְאַחַת אוֹמְרַת נַעֲשֶׂה עִמָּהֶן מַלְחָמָה, וְאַחַת אוֹמְרַת נַצּוּחַ כְּנַגְדָן. זֶה שֶׁאִמְרָה נְפּוֹל לַיָּם, אָמַר לָהֶן מוֹשֶׁה (שמות יד) 'הֲתִיַּצְבוּ וַיִּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְי' וְגו'. וְזֶה שֶׁאִמְרָה נְחוּזֵר לְמַצְרַיִם, אָמַר לָהֶן מוֹשֶׁה (שם) 'כִּי

את אשר ראיתם את מצרים היום הנה' וגו'. וזו שאמרה נעשה עמהן מלחמה, אמר להן משה (שם)
 'וי יחם לכם. וזו שאמרה נצווה כנגדן, אמר להן משה 'אתם תתירשון':

הלכה ו מתני' על השלישית הוא אומר, מי שענה את יהושע בגלגל, הוא יענה אתכם וישמע בקול
 צעקתכם היום הנה. ברוך אתה ה' שומע תרועה:

גמרא רבן שמעון בן לקיש בשם רבי יצאי, שיתם הקדוש ברוך הוא שמו הגדול בישראל. למלך
 שהיה לו מפתח של

[דף י"א ע"א]

פלמנמריא קמנה. אמר המלך אם אני מניחה כמות שהיא, אבידה היא. אלא הריני עושה לה
 שלשלת, שאם אבדה, השלשלת תהא מוכחת עליה. כך אמר הקדוש ברוך הוא, אם מניח אני את
 ישראל כמות שהם, נבלעין הן בין האומות. אלא הרי אני משתף שמי הגדול בהם והן חיים. מה
 טעמא (יהושע ז) 'וישמעו הפנעני וכל יושבי הארץ ונסבו עלינו והקריתו את שמינו מן הארץ, ומה
 תעשה לשמו הגדול' שהוא מושתף בנו. מיד (שם) 'ויאמר ה' אל יהושע קום לך. קם לך והוא
 דאדברת.

ר' יצאי זעירא בשם אבהתיה, כל מי שאינו בשר ביהושע, שאם יפול על פניו, ויאמר לו הקדוש ברוך
 הוא קום לך, אל יפול. ובלבד יחיד על הציפור:

הלכה ז מתני' על הרביעית הוא אומר, מי שענה את שמואל במצפה, הוא יענה אתכם וישמע
 בקול צעקתכם היום הנה. ברוך אתה ה' שומע צעקה:

גמרא פתיב (שמואל א ז) 'ויקבצו המצפתה וישאבו מים וישפכו לפני יי'. וכי מים שפכו? אלא מלמד
 ששפכו את לבם פתים.

'ויאמר שמואל קטאנו ליי', אמר ר' שמואל בר רב יצחק, לבי שמואל חלוקן של כל ישראל. אמר
 לפניו, רבון העולמים, כלום את דן את האדם אלא על שהוא אומר לפניך לא הטאתי (ירמיה ב) 'הנני
 נשפט אותך על אמרך לא הטאתי'. ואלו אמרים לפניך הטאנו:

הלכה ח מתני' על החמישית הוא אומר, מי שענה את אליהו בחר הפרמל, הוא יענה אתכם
 וישמע בקול צעקתכם היום הנה. ברוך אתה ה' שומע תפילה:

גמרא פְּתִיב (מלכים א יא) 'וַיְהִי בַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֱלֹהָיו הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל, הַיּוֹם יוֹדֵעַ וְגו'.

וְאֵלֵיהוּ מִקְרִיב בְּשַׁעַת אִיפּוֹר הַבְּמוֹתָ? אָמַר ר' שְׁמַלְיִי, דִּיבּוֹרָא אָמַר לֵיהּ. (שם) 'וּבְדַבְרֵךְ גְּשִׁיתִי, וּבְדִיבּוֹרֵךְ גְּשִׁיתִי. (שם) 'עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי, עֲנֵנִי בְּזִכּוֹתֵי, עֲנֵנִי בְּזִכּוֹת תְּלִמּוּדֵי:

הלכה ט מתני' עַל הַשִּׁישִׁית הוּא אֹמֵר, מִי שֶׁעֲנָה אֶת יוֹנָה בְּמַעֲי הַדְּגָה, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַעֲוֹנָה בְּעַת צָרָה. עַל הַשְּׂבִיעִית הוּא אֹמֵר, מִי שֶׁעֲנָה אֶת דָּוִד וְאֶת שְׁלֹמֹה בְּנֵי בִירוּשָׁלַם, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְרַחֵם עַל הָאָרֶץ:

גמרא פְּתִיב (יונה ב) וַיֹּאמֶר 'קְרָאתִי מִצָּרָה לִי אֵל ה' וַיַּעֲנֵנִי.

לֹא צוֹרְכָה דְלָא דָּוִד וְשְׁלֹמֹה וְאַחַר כֵּךְ אֵלֵיהוּ וַיִּוְנָה, אֲלֵא בְּשָׂבִיל לְהַתּוֹם בְּמַרְחָם עַל הָאָרֶץ:

עַל הַשְּׂבִיעִית: מִשׁוּם סוּמְכּוּס אֲמָרוּ, בְּרוּךְ מִשְׁפִּיל רְמִים. נִיחָא שְׁלֹמֹה, דְּכְתִיב בֵּיהּ (מלכים א ח) 'בְּנֵה בְּנֵיתִי בֵּית זְבוּל לְד'. דָּוִד לָמַד, עַל יְדֵי שְׂבִיקֵשׁ לְעִמּוּד עַל מַנְיִינָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר' אַבְהוּ, פְּתִיב (תהלים ד) 'בְּקִרְאֵי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צְדָקִי בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִי, אָמַר דָּוִד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, כֹּל צָרָה שֶׁהֵייתִי נִכְנָס לָהּ – אַתָּה הֵייתָ מַרְחִיבָהּ לִי. נִכְנַסְתִּי לְצָרָתָה שֶׁל בֵּת שֶׁבַע – וְנִתְתָּ לִי אֶת שְׁלֹמֹה. נִכְנַסְתִּי לְצָרָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל – וְנִתְתָּ לִי אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הַדָּא הִיא דְּכְתִיב (דברי הימים א כב) וַיֹּאמֶר דָּוִד זֶה הוּא בֵּית ה' הָאֱלֹהִים זֶה מוֹזֵבַח לְעֹלֹת לְיִשְׂרָאֵל:

[דף י"א ע"ב]

הלכה י מתני' מַעֲשֶׂה בִימֵי ר' הִלְפֵתָא וּבִימֵי ר' חֲנַנְיָה בֶן תֵּרְדִיּוֹן, שֶׁעֵבֵר אֶחָד לְפָנַי הַתִּיבָה וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָכָה וְעָנֵי אַחֲרָיו אָמַר, תִּקְעוּ הַכְּתָנִים תִּקְעוּ. מִי שֶׁעֲנָה אֶת אֲבֹרָהֶם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה, הֲרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הֲרִיעוּ. מִי שֶׁעֲנָה אֶת אֲבֹתֵיכֶם עַל יַם סוּף הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה. וּכְשֶׁבֵּא דָבָר אֲצַל חֲכָמִים אֲמָרוּ לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין בֶּן אֲלֵא בְּשַׁעַר הַמּוֹרָה:

גמרא תני, לא היו עונין אמן בבית המקדש. ומה היו אומרים? ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ומניין שלא היו עונין אמן במקדש? תלמוד לומר (נחמיה ט) 'קומו ברכו את ה' אלהיכם מן העולם ועד העולם'. ומניין על כל ברכה וברכה? תלמוד לומר (שם) 'ומרום על כל ברכה ותהילה':

הלכה יא מתני' שלש תעניות הראשונות, אנשי משמר מתעניין ולא משלימין, ואנשי בית אב לא היו מתעניין. שלש שניות, אנשי משמר מתעניין ומשלימין ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין. שבע אחרונות, אלו ואלו מתעניין ומשלימין, דברי ר' יהושע. והכמים אומרים שלש תעניות הראשונות אלו ואלו לא היו מתעניין. שלש שניות, אנשי משמר מתעניין ולא משלימין ואנשי בית אב לא היו מתעניין. ושבע אחרונות, אנשי משמר מתעניין ומשלימין, ואנשי בית אב מתעניין ולא משלימין.

אנשי משמר מותרין לשתות וזן בלילות אבל לא ביום, ואנשי בית אב לא ביום ולא בלילה. אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבב, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת:

גמרא מפני מה אנשי מעמד מותרין לשתות וזן בלילות אבל לא ביום? שאם תכבד העבודה על אנשי (משמר) [בית אב] יצטרפו אנשי (מעמד) [משמר] עמהן. אנשי בית אב לא ביום ולא בלילה, שהם תדירין בעבודה.

אנשי משמר ואנשי מעמד אסורין מלספר ומלכבב, בחמישי מותרין מפני כבוד השבת, הא שאר כל הימים אסורין. ר' יוסה ר' אבהו בשם ר' יוחנן, ר' אבון ר' יסא בשם חזקיה, גזרו עליהן שלא ייבנסו לשבתן מנוולין.

תמן תנינן, אילו מנגלהין במועד. הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורין, והמנוודה שהתירו לו חכמים. הא שאר כל בני אדם אסורין. אמר ר' סימח, גזרו עליהם שלא ייבנסו לרגל מנוולין.

תני, כל מי שהוא מכיר אנשי משמר שלו ואנשי בית אב שלו, ואינו מבתי אבות קבועין, אסור כל אותו היום. וכל מי שהוא מכיר אנשי משמר שלו ואינו מכיר אנשי בית אב שלו, (ואינו) [והוא] מבתי אבות קבועים, אסור כל אותה השבת. וכל מי שאינו מכיר לא אנשי משמר שלו ולא אנשי בית אב שלו, ואינו מבתי אבות קבועים, רבי אומר, אומר אני שהוא אסור לעולם, אלא שתפנתו קלקלתו שהוא מותר בהספד.

[דף י"ב ע"א]

כמה דתימר קלקלתו תקנתו שהוא אסור בהספד. ודכוותה קלקלתו תקנתו שיהא אסור במלאכה:

הלכה יב מתני' כל הכתוב במגילה 'די לא למיספד', לפניו אסור, לאחוריו מותר. רבי יוסי אומר לפניו ולאחוריו אסור. 'די לא להתענאח', לפניו ולאחוריו מותר. רבי יוסי אומר, לפניו אסור ולאחוריו מותר.

גמרא מתניתא דר' מאיר. דר' מאיר אומר די לא למיספד אסור להתענות. ודלא להתענות מותר בהספד. ודי לא סתם' כדי לא להתענייא. אומר ר' יונה אילין יומיא די לא למיספד בהון, מקצתן די לא להתענייא בהון. אומר רבן שמעון בן גמליאל מה תלמוד לומר בהון בהון שני פעמים? אלא מלמד שהלילה מותר ודיום אסור. כהדא דתני להון אינש דיהווי עלוהי ייסר בצלו. אומר ר' יוסי בי ר' בון שהוא צריך להזכירן מפערב. ואתייא פיי דאמר ר' זעורה בשם רב חונה, אומרה פלילי שבת וכיומו.

מתניתא, או באחד עשר פר' יוסי, או בשנים עשר פר' מאיר. וקשיא על דר' (מאיר) [יוסי] לא בן תני בתרין עשר ביה יום טיריון? ואמר ר' יעקב בר אחא, בטל יום טיריון, יום שנהרג לולינגוס ופופוס.

יום תלת עשר ביה, יום נקנור. מהו יום נקנור? שלמון משל מלכות ווון עובר לאלקסנדריא, וראה את ירושלים ודורף וגיידף וניאין, ואמר בשוכי בשלום אתוין את המגדל הזה. ויצא אליו אחד משל בית השמוני ויהיה הורג בחיילותיו עד שהגיע לקרוכין שלו, וכיון שהגיע לקרוכין שלו קטע את ידו והתך את ראשו ותחבן בעין, וכתב מלמון, הפה שדיבר באשמה והיד שפשטה בגאווה, ותליין בקונטס נגד ירושלים.

על דעתיה דרבי (מאיר) [יוסדה] ניהא, בא לומר לפניו. על דעתיה דרבי (יוסדה) [מאיר] מה בא לומר. לומר לפניו לית ליה, עצמו אסור מפני ארבעה עשר!

[דף י"ב ע"ב]

בא להודיעה שהוא אסור בהספד. ואפילו על דרבי (מאיר) [יוסדה] לית היא מקשייא? לא בן תני בתרין עשר ביה יום טיריון? ואמר ר' יעקב בר אחא, בטל יום טיריון, יום שנהרג לולינגוס ופופוס.

בארבעת עשר ובחמשת עשר פוריא די לא למיספד. בשית עשר ביה שרייו למבני שור ירושלים, די לא למיספד.

על דעתיה דר' מאיר ניהא, בא לוסר (לפניו) [עצמו]. על דעתיה דר' יוסה מה בא לוסר? לוסר לפניו לית ליה, עצמו אסור מפני המישה עשר? בא להודיעך שהוא אסור בהספד. ואפילו על דעתיה דר' מאיר לית הוא מקשייא, לא כן תני, בתרין עשר ביה יום מיריון ואמר ר' יעקב בר אחא במל יום מיריון יום שנתרג בו לוליינים ופפום.

בשבעת עשר ביה, קמוז עממיא על פלישת ספריא במדינת כולקים ובית ובידן והנה פרקו. על דעתיה דר' מאיר ניהא, בא לוסר עצמו. על דעתיה דר' יוסה מה בא לוסר. לפניו לית ליה, עצמו אסור! אמר ר' יוסה, כל אילין מיליאי לא מסייען ולא תברין לא על דר' מאיר ולא על דר' יוסה, לא בא אלא למנות ימים שנעשו בהן ניסים לישראל. תדע לך שהוא כן, דתנינן בריש ירחא דניסן דיתקון תמידא די לא למיספד. בלא כן אינו אסור מחמת ראש חדש?

אבל בשבתות ובמים טובים מתעניין לפנין ולאחריהן. מה ראיתה להקל באלו ולהחמיר באלו? שאלו דברי תורה, ואין דברי תורה צריכין היוזק. ואלו דברי סופרים, ודברי סופרים צריכין היוזק.

הדא דת' אמר עד שלא בטלה מגילת תענית, אבל משבטלה מגילת תענית בטלו כל אלו. ר' חנינה ורבי יונתן תריהון אמרין בטלה מגילת תענית, ר' בא ור' סימון תריהון אמרין בטלה מגילת תענית, ר' יהושע בן לוי אמר בטלה מגילת תענית.

אמר ר' יוחנן, אמש הייתי שונה, מעשה שגזרו תענית בהנוכה בלוד, ואמרו עליו על רבי אליעזר שסיפר, ועל ר' יהושע שרחיץ, אמר להם רבי יהושע צאו והתענו על מה שהתעניתם. זאת אמר בטלה מגילת תענית? אמר ר' בא, ואפילו תימר בטלה מגילת תענית, הנוכה ופורים לא בטלו.

מיליהון דרבנן אמרי בטלה מגילת תענית. רבי יונתן ציים כל ערוכת ריש שתא. רבי אבון ציים כל ערוכת שובא. רבי זעורה צם תלת מאון צמין, ואית דאמרי תשע מאון ולא חש למגילת תענית. רבי יעקב בר אחא מפקד לספריא אין אתת איתא מישאלינכון אימרון לה בכל מתענין, חוץ משבתות וימים טובים וראשי חודשים וחולו של מועד והנוכה ופורים:

הלכה יג מתני' אין גזרין תענית על הציפור בתחילה בחמישי, שלא להפקיע את השערים. אלא שלש תעניות הראשונות שני וחמישי ושני, ושלש שניות חמישי ושני וחמישי. רבי יוסי אומר, בשם שאין הראשונות בחמישי כן לא שניות ולא אחרונות:

[דף י"ג ע"א]

גמרא שמעון בר בא אמר, אתא עובדא קומי ר' יוחנן וחוורי בר' יוסה, וקוה ר' לעזר מצטער, אמר שקבין סתמא ועבדין פיהדייא? אשפח תני לה ר' חיייה בשם ר' מאיר. פד שמע דתני לה ר' חיייה בשם ר' מאיר, אמר יאות סבא ידע פרקי גרמיה.

ר' מנא בעא קומי ר' יודן, לא כן אמר ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' לעזר, כל מקום ששנה רבי מחלוקת וקוה ושנה סתם, הלכה כסתם! אמר ליה ולא רבי, דילמא חורן. מה הו, אין דאשפח רבי מתני מחלוקת וקוה ושנה סתם, הלכה כסתם. אתר דלא אשפח רבי מתני מחלוקת, אלא אחרים שנו מחלוקת ורבי שנה סתם, לא כל שכן שתהא הלכה כסתם! ואתא ר' חזקיה ר' יעקב בר אהא ר' שמעון בר בא בשם ר' לעזר, ואפילו אחרים שנו מחלוקת ורבי שנה סתם, הלכה כסתם, ולמה הוא מודה לה פיהדייא? ר' שמואל בר ינא בשם ר' אהא, הדיא דאת אמר בשאין מחלוקת אצל סתם, אבל אם יש מחלוקת אצל סתם, לא כדא הלכה כסתם. ר' יוסי בי ר' אהא, הדיא דת אמר ביהיד אצל יחיד, אבל ביהיד אצל חכמים, לא כדא הלכה כסתם:

הלכה יד מתני אין גזרין תענית בראשי חדשים בהנופה ובפורים, ואם התהילו אין מפסיקין, דברי רבן גמליאל. אמר ר' מאיר, אף על פי שאמר רבן גמליאל אין מפסיקין מודה הוא שאין משלימין. וכן תשעה באב שחל להיות בערב שבת:

גמרא כמה היא התהלה? ר' בא אמר אחת, ר' יוסה אמר שתים. וכן נפק עובדא כהדא דר' בא. ובמה קורים? ר' יוסה אמר קורין ברכות וקללות.

אמר ליה ר' מנא, בגין מודעתין דהוא תעניתא? רביעין על מעיהון, ולא ידעין דהיא תעניתא? אמר ליה, להודיעך שקורין

[דף י"ג ע"ב]

ברכות וקללות.

ר' יודן כפודקניא אמר קומי ר' יוסה בשם ר' יודה בר פאי, קורין בראש חדש. קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פאי, אמר ליה אתה שמעת מן אבוה דהא מילתא? אמר ליה, אבא לא אמר כן, אלא בעייניי טב, על ידי דאינון ידעין דהיא ריש ירחא, הן קורין בראש חדש, ושאר כל המקומות קורין ברכות וקללות.

תני, תשעה באב שחל להיות ערב שבת, אוכל אפילו ביצה אחת ושותה אפילו בום אחד, כדי שלא יבגם לשבת מעונתה, דברי ר' יודה. רבי יוסי אומר, מתענה ומשלים.

ר' זעורה בשם רב יהודה, ר' בא ר' אימי בר יהונקאל בשם רב, הלכה כמי שהוא אומר מתענה ומשלים. ולמה לא אומר הלכה כר' יוסה? אית תנני תני ומחלף דברי חכמים.

ר' זעורה בשם רב הונת, ואפילו יחיד שגזר על עצמו תענית בערב שבת מתענה ומשלים. כהדא, ר' ביבי הוה יתיב קומי ר' יסא, בעא מילף מיניה הדין עובדא. אומר ליה נימטי בייתא ציבחה? אומר ליה רומשא הוא? אומר ליה אית בתענה? אומר ליה אית גבי תורמוסין. אומר ליה ומשלימין כר' יוסי:

הדרן עלון פירק סדר תעניות ביצד

הלכה א מתני' סדר תעניות האלו האמור, ברכיעה הראשונה. אבל צמחים ששנו, מתריעין עליהן מיד. וכן שפסקו גשמים מגשם לגשם ארבעים יום, מתריעין עליהן, מפני שהיא מכת בצורת:

גמרא אי זהו מיד שלחן? רב אומר, שני וחמישי ושני. שנו בשיני, מהו להתריע עליהן בחמישי? ר' זעורה שמע לה מן הדא (דניאל י) ויאמר אלי אל תירא דניאל, כי מן היום הראשון אשר נתתה את לבך להבין ולהתענות לפני ה' אלהיך נשמעו דבריך, כבר נשמעו דבריך. וכאן מכיזב שנתנו בית דין נפשו לעשות, כמי שעשו.

תני, בשם שמתריעין עליהן בשאר ימי שבוע, כך מתריעין עליהן בשביעית – מפני פרנסת אחרים. מהו מפני פרנסת אחרים? חברייה אמרי מפני פרנסת גוויים, ר' זעירא אומר מפני פרנסת

[דף י"ד ע"א]

חשודים.

אתייה דר' זעורה כרבי, ודחברייא כר' פינחס בן יאיר. דר' זעורה כרבי, חד כפר הוה חשיד על פירות שמייטתא, איתגנייה גבי רבי. אומר לון ומה יעביד עליבא? ובגין חיינו הוא עבד. ודחברייא כר' פינחס בן יאיר, רבי בעא מישרי שמייטתא. סלק ר' פינחס בן יאיר לגביה, אומר ליה מה עיבורייה עבדין? אומר ליה עולשין פות! ומה עיבורייה עבדין? אומר ליה עולשין פות! ידע רבי דלית הוא מסבמא עימיה.

תּוֹסֶפֶתָא

הַשְּׁלֵם

מִסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק רְבִיעִי

הַשְּׁבוּיָה - הֲרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כָּנָס - לֹא יוֹצֵיא.

ד. הַמְבִיא גִט מִמְדִּינַת הַיָּם, וְאָמַר: 'בְּפָנַי נִכְתַּב בְּפָנַי נִחְתָּם' - לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. 'מֵת', 'הִרְגָתִיו', 'הִרְגָנוּהוּ' - לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: 'הִרְגָתִיו' - לֹא תִנָּשֵׂא אִשְׁתּוֹ. 'הִרְגָנוּהוּ' - תִּנָּשֵׂא אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֵׂה בַלְסֻטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקַפּוּטְקִיא, וְהָיָה יוֹצֵא לְהַרְג, וְאָמַר: צָאוּ וְאָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן בֶּר כַּהֲנָא: 'אֲנִי הִרְגָתִיו בְּכִנְיֻסָתוֹ לְלוּד', וְכֹא מַעֲשֵׂה לְפָנַי חֲכָמִים וְהִשְׂיֵאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מִשֶּׁם רְאִיָּה? שְׁלֵא אָמַר אֱלֵא 'הִרְגָנוּהוּ'.

ה. הַנֹּטְעֵן עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְהוֹצִיאָהּ עַל יְדוֹ, וְנִתְגַּרְשָׁה מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר - הֲרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כָּנָס - לֹא יוֹצֵיא. הַנֹּטְעֵן מִן הָאִשָּׁה - לֹא יִשָּׂא אִמָּה וּבִתָּהּ וְאֶחָתָהּ, אִם כָּנָס - לֹא יוֹצֵיא. גֵּר וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְעוֹבֵד הַבָּא עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל פִּי שְׁחֹזְרוֹ, עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּרְשֵׁר, עוֹבֵד וְנִשְׁתַּחֲרַר - הֲרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כָּנָס - לֹא יוֹצֵיא. יִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַשְּׁפָחָה, וְעַל הָעוֹבֵדֵת כּוֹכָבִים, אֵף עַל פִּי שְׁחֹזְרָה, שְׁפָחָה וְנִשְׁתַּחֲרָרָה, עוֹבֵדֵת כּוֹכָבִים וְנִתְגַּרְשָׁה - הֲרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כָּנָס - לֹא יוֹצֵיא. [וְאָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בַלְסֻטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקַפּוּטְקִיא, וְיִצָּא לְהַרְג, וְאָמַר: צָאוּ וְאָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן בֶּן כַּהֲנָא - אֲנִי הִרְגָתִיו בְּכִנְיֻסָתוֹ לְלוּד, וְכֹא מַעֲשֵׂה לְפָנַי חֲכָמִים וְהִשְׂיֵאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מִשֶּׁם רְאִיָּה? שְׁלֵא אָמַר אֱלֵא הִרְגָנוּהוּ. הַפּוֹדֵה אֶת הַשְּׁבוּיָה - מִתָּר לִישָׂא אוֹתָהּ.

א. שְׁנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ - זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶן - הַשְּׁנֵי אֲסוּר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָה אַחַת מֵהֶן - שְׁנֵי הֵן אֲסוּרִין בְּשִׁנְיָה. מֵתוֹ, וְלֹהֵן אֶחָד - אֶחָד חוֹלֵץ אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין חוֹלְצִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. אִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצֵאוּ מִי שֶׁקָּדֵשׁ אַחַת מִשְׁתֵּי נְכָרִיוֹת וְאֵין יוֹדֵעַ אִיזוֹ קֹדֶשׁ, כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן, מֵת וְלוֹ אֶחָד כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין כּוֹנְסִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶם - הַשְּׁנֵי אֲסוּר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָה אַחַת מֵהֶן - שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בְּשִׁנְיָה. מֵתוֹ וְלֹהֵן אֶחָד, אֶחָד חוֹלֵץ אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין - שְׁנֵיהֶם חוֹלְצִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. וְאִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצֵאוּ. שְׁנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי נְכָרִיוֹת, זֶה אֵין יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶם - הַשְּׁנֵי מֵתָר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָה אַחַת מֵהֶן - שְׁנֵיהֶן מֵתָרִין בְּשִׁנְיָה. כִּיצַד יַעֲשֶׂה? אֶחָד נוֹתֵן גִּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. מֵתוֹ, לְזֶה אֶחָד וְלְזֶה אֶחָד, זֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֵּז מִיבֶם, וְזֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֵּז מִיבֶם. אִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצֵאוּ. מִי שֶׁקָּדֵשׁ אַחַת מִשְׁתֵּי נְכָרִיוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ קֹדֶשׁ - כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. מֵת וְלוֹ אֶחָד - אֶחָד כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִים - כּוֹנְסִין אֶת שְׁתֵּיהֶן, מִצְוָה בְּגִדוֹל לִיבֶם וְלֹא לְגִדּוֹלָה לְהִתִּיבֶם, אֱלֵא מִיבֶם לְאִיזָה שִׁרְצָה.

ב. בּוֹר הַקְּרוּב לְאִמָּה - מִתְּמַלֵּא רֵאשׁוֹן. אִם קָדַם שְׁנֵי וּמְלֵא - הֲרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁכָּר. קָדַם זֶה וְהָעֵבֶר אִמַּת הַיָּמִים עַל גְּבִי בּוֹרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁכָּר.

ג. הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: 'צֵא וְקָדֵשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית'; הַלֵּךְ וְקָדְשָׁה לְעַצְמוֹ. 'צֵא וְקַח לִי מִפְּלוֹנִי'; וְהַלֵּךְ וְלָקַח לְעַצְמוֹ - מֵה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. אֱלֵא שְׁנֵיהֶם דְּרָךְ רְמִיּוֹת. הַפּוֹדֵה אֶת הַשְּׁבוּיָה - מִתָּר לִישָׂא אוֹתָהּ. הַמַּעֲדֵד עַל

הַמַּעֲיֵד עַל הַשְּׁבוּיָה – הֲרִי זֶה לֹא יִכְנַס, וְאִם כְּנַס – לֹא יוֹצִיא¹.

ו. חֲכָם שֹׁאֵסֵר אֶת הָאִשָּׁה בַּגִּדָר עַל בַּעֲלָהּ – הֲרִי זֶה לֹא יִשְׁאַנְהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְנֵי שְׂלֵא הִיתְהָ לֹּא אִשָּׁה, אוּ שְׁהִיָּה לֹּו וְגִרְשָׁה מִפְּנֵי זֶה, אַבְל אִם הִיָּה לֹּו אִשָּׁה וְמָתָה – מִתָּר לִישְׁאַנְהָ. וְכֻלְן שְׁנִשְׂאוּ לְאַחֲרִים וּמְתוּ – מִתְּרוֹת לְנִשְׂא לְהֵן, וְכֻלְן שְׁהִיָּה לְהֵם נָשִׁים וּמְתוּ – מִתְּרִין לְנִשְׂא לְהֵן. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר: כֻּלְּם שְׁנִשְׂאוּ לְאַחֲהֵם וּמְתוּ – מִתְּרוֹת לְהִתִּיבָם לְהֵן, עַדִּים הַחַתּוּמִּים עַל שַׂדֵּה מַקַּח וְעַל גִּט אִשָּׁה – לֹא חֲשָׁשׁוּ חֲכָמִים לְדַבֵּר זֶה.

ז. חֲכָם שֹׁדֵן אֶת הַדֵּינן, טִמְא וְטָהַר, אִסֵּר וְהִתִּיר, וְכֻן הַעַדִּים שֶׁהַעֲיָדוּ – הֲרִי אֵלֹו מִתְּרִין לְקַח. אַבְל אָמְרוּ חֲכָמִים: הַרְחַק מִן הַכַּעוּר וּמִן הַדּוּמָה לְכַעוּר. יֵשׁ זְרִיז וּנְשָׁכָר, יֵשׁ זְרִיז וְנִפְסָד, שְׁפַל וְנִשְׁכָּר, שְׁפַל וְנִפְסָד, לְעַרְב שְׁבֵט, לְעַרְב שְׁבֵט, לְמוֹצָאֵי שְׁבֵט, לְעַרְב שְׁבִיעֵית, לְשְׁבִיעֵית, לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעֵית, לִימֵי חוּלוּ שַׁל מוֹעֵד. וְכֻל מַקּוֹם שֵׁיֵשׁ בוּ דַגְנוּד עֲבָרָה – הֲרִי זֶה שְׁפַל וְנִשְׁכָּר.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. אַרְבַּעָה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֵן נִשְׂוֹאִין שְׁתֵּי אַחֲיוֹת וּמְתוּ, הַנִּשְׂוֹאִין אֶת הָאַחֲיוֹת – הֲרִי אֵלֹו חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. וְאִם קָדְמוּ וְכַנְסוּ – יוֹצִיאוּ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר – בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יְקִימוּ, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יוֹצִיאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: יְקִימוּ. אַבָּא שְׂאוּל אוֹמַר: קָל לָהֶם לְבֵית הֵלֵל בְּדַבְּרָא זֶה, שְׁבֵית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יוֹצִיאוּ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יְקִימוּ. הִיתְהָ אַחַת מֵהֵן חָמוֹת לְאַחַד מֵהֵן – אָסוּר בָּהּ וּמְתָר בְּאַחֲוֹתָהּ. וְהַשְּׁנַיִ – אָסוּר בְּשִׁתִּיהֵן. נִמְצָא, הָאָסוּר – מְתָר, וְהַמְתָּר – אָסוּר. הִיתְהָ אַחַת מֵהֵן חָמוֹת לְזֶה, וְהַשְּׁנַיִ חָמוֹת לְזֶה – זֶה אָסוּר בְּחָמוֹתָו

וּמְתָר בְּחָמוֹת אַחִיו. וְזֶה אָסוּר בְּחָמוֹתָו וּמְתָר בְּחָמוֹת אַחִיו. זֶהוּ שֹׁאֵמְרוּ – הָאָסוּרָה לְזֶה – מְתָרָה לְזֶה, וְהָאָסוּרָה לְזֶה – מְתָרָה לְזֶה. הִיתְהָ אַחַת מֵהֵן חָמוֹת לְשְׁנֵיהֶם, זֶה אָסוּר בָּהּ וּמְתָר בְּאַחֲוֹתָהּ, וְזֶה אָסוּר בָּהּ וּמְתָר בְּאַחֲוֹתָהּ, הִיָּי שְׁתֵּיהֵן חָמוֹת לְאַחַד מֵהֵן, הַשְּׁנַיִ – מְתָר בְּשִׁתִּיהֵן. זֶה הַכֻּלָּל, כֻּל זִמְנֵי שֹׁאֵין רְאוּיֹוֹת לוֹ מִשּׁוּם אָסוּר עָרוּה לֹו, מִשּׁוּם (וְיִקְרָא יַח, יַח): "וְאִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ", אִם הִיָּי אָסוּרוֹת לוֹ מִשּׁוּם אָסוּר עָרוּה אַחֲרָת – אָסוּר בָּהּ וּמְתָר בְּאַחֲוֹתָהּ.

ב. שְׁלִשָּׁה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֵן נִשְׂוֹאִין שְׁתֵּי אַחֲיוֹת, אוּ אִשָּׁה וּבִתָּהּ, אוּ אִשָּׁה וּבֵת בְּנָהּ, אוּ אִשָּׁה וּבֵת בַּתָּהּ – הֲרִי אֵלֹו חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר אֶת שְׁתֵּיהֵן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם.

ג. שְׁלִשָּׁה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֵן נִשְׂוֹאִין שְׁתֵּי אַחֲיוֹת וְאַחַד פְּנוּי, מִת אַחַד מִבְּעֻלֵי אַחֲיוֹת, וְעַמֵּד הַפְּנוּי הִזָּה וְכַנְסָהּ, וְאַחַר כֵּן מִת אַחִיו הַשְּׁנַיִ, אִשְׁתּוֹ עִמוֹ, וְהִלְזוּ תִצַּא מִשּׁוּם אַחֲוֹת אִשָּׁה. שְׁלִשָּׁה אַחִים, שְׁנַיִם מֵהֵן נִשְׂוֹאִין שְׁתֵּי אַחֲיוֹת וְאַחַד פְּנוּי, מִת אַחַד מִבְּעֻלֵי אַחֲיוֹת, עַמֵּד פְּנוּי הִזָּה וְלֹא הִסְפִּיק לְעֲשׂוֹת מְאָמֵר בִּיבֻמְתּוֹ עַד שְׁמַתָּה אִשְׁתּוֹ שַׁל קִיִּם, וְאַחַר כֵּן מִת. עֲשָׂה בָּהּ מְאָמֵר וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָהּ עַד שְׁמַתָּה אִשְׁתּוֹ שַׁל קִיִּם, וְאַחַר כֵּן מִת, כְּנִסָּה וּמְתָה אִשְׁתּוֹ שַׁל קִיִּם וְאַחַר כֵּן מִת – הֲרִי זֶה פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם. שְׁלִשָּׁה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֵן נִשְׂוֹאִין שְׁתֵּי אַחֲיוֹת, וְאַחַד נְשׁוּי נְכָרִית, מִת אַחַד מִבְּעֻלֵי אַחֲיוֹת, עַמֵּד נְשׁוּי נְכָרִית וְלֹא הִסְפִּיק לְעֲשׂוֹת מְאָמֵר בִּיבֻמְתּוֹ עַד שְׁמַת, נְכָרִית זֹו – אוּ חוֹלְצַת אוּ מְתִיבָמָת. עֲשָׂה בָּהּ מְאָמֵר וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָהּ עַד שְׁמַת, נְכָרִית זֹו – חוֹלְצַת וְלֹא מְתִיבָמָת. כְּנִסָּה וְאַחַר כֵּן מִת, נְכָרִית זֹו – פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבּוּם. מִת נְשׁוּי נְכָרִית, עַמֵּד אַחַד מִבְּעֻלֵי אַחֲיוֹת, וְלֹא הִסְפִּיק

¹ קִטֵּעַ זֶה אֵינוֹ בְּנִסְחַת הַסְּפָרִים, וְהַצָּג כָּאן עַל

פִּי הַגְּהוֹת הַגְּרָמָא.

מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אינו חייב אלא משום אשת אח בלבד.

ו. זר ששמש בשבת במקדש, ובעל מום ששמש בטמאה – חייב משום זרות, ומשום שבת, ומשום מקדש, ומשום טמאה; דברי רבי יוסי. רבי שמעון אומר: אינו חייב אלא משום זרות, ומשום בעל מום בלבד.

ז. שנים שקדשו שתי נשים, ובשעת כניסתם לחפה, החליפו את של זה לזה, ואת של זה לזה – הרי אלו חייבין. שש עשרה חטאות: משום אחים, ומשום אחיות, ומשום נדות, ומשום אשת איש. אם אינן אחים – חייבין שתיים עשרה. אם אינן אחיות – חייבין שמונה. אם אינן נדות – חייבין ארבע. היו הם גדולים והן קטנות – הן חייבין שנים. הן גדולות והם קטנים – הן חייבות ארבע. אם השיאן אביהן – חייבין שמונה. היתה אחד גדול ואחד קטן, הנבעלת לקטן – חייבת, שהיא אשתו של גדול. והנבעלת לגדול – פטורה שהיא אשתו של קטן.

מסכת יבמות פרק שישי

א. העושה מאמר ביבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא – אין מאמרו מאמר. הוא מתר בקרובותיה והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הכהונה. אין הולד של קימא – מאמרו מאמר, הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הכהונה. הכונס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא – יוציא, וחייבין בקרבן. אין הולד של קימא – יקים. ספק שהוא בן קימא ספק שאינו בן קימא – מטילין עליו שני חומרים. ספק בן תשעה לראשון, ספק בן שבעה לאחרון – הולד הראשון כשר לעשות כהן גדול, והשני ממזר בספק. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אין ממזר בספק. העושה מאמר ביבמתו, ונמצאת מעברת – הרי זו לא תנשא צרתה, עד שיודע שהוא עבר של קימא, שאין הולד פוטר עד שיצא לאויר העולם.

לעשות מאמר ביבמתו עד שמת, נכרית זו – או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לכנסה עד שמת, נכרית זו – חולצת ולא מתיבמת. כנסה ואחר כך מת, נכרית זו – פטורה מן החליצה ומן היבום. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבעלי אחיות, עמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת נשוי נכרית, נכרית זו – או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו, עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת, נכרית זו – חולצת ולא מתיבמת. כנסה, ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום. מת נשוי נכרית, עמד אחד מבעלי אחיות, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתיהן או חולצות או מתיבמות. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתיהן חולצות ולא מתיבמות. כנסה ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה. איזהו ספק קדושין? קדשה בדבר, ספק יש בו שוה פרוטה ספק אין בו שוה פרוטה.

ד. שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות, ומת אחד מהם, ועשה בה שני מאמרים – האחת חולצת ולא מתיבמת, זו היא צרת אשת אח מאב – שחולצת ולא מתיבמת; דברי רבי יהודה. רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: מיבם לאיזו שירצה וחולץ לשניה. ובלבד שתקדים ביאה לחליצה. כנסה ואחר כך מת – ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה.

ה. שני אחים נשואין שתי אחיות, ומת אחד מהן, ואחר כך מתה אשתו של שני – הרי זו אסורה עליו עולמית, הואיל ונאסרה עליו שעה אחת. אם בא עליה – חייב עליה משום אשת אח ומשום אחות אשה; דברי רבי

ז. הרי שהיתה רדופה לילך לבית אביה, או שהיתה לה כעס מבעלה, או שהיה בעלה זקן או חולה, או שהלך בעלה למדינת הים, או שהיה בעלה חבוש בבית האסורים. המפלת לאחר מיתת בעלה, עקרה, זקנה, אילונית, וקטנה שאינה ראויה לילד – צריכה להמתין שלשה חדשים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מתר להתארס ולהנשא מיד. אמר רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: אני שמעתי בכרם ביבנה, שכל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהו להן שלשה חדשים. הגיורת, והשבויה, והמשחררת – צריכה להמתין שלשה חדשים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי מתיר לנשא מיד. וכן היה רבי יוסי אומר: כל הנשים יתארסו, חוץ מאלמנה שלושים יום מפני האבול, וכלן לא ינשאו עד שיהו להן שלשה חדשים. היבמה שחלצו לה אחין בתוך שלשה חדשים – צריכה להמתין שלשה חדשים. שלשה חדשים שאמרו – לאחר מיתת בעלה, ולא לאחר חליצת יבמה.

ח. המשליש גט לאשתו, ואמר לו: 'אל תתנהו לה, אלא לאחר שלשה חדשים', כיון שהגיע גט לידה – מתרת לנשא מיד, ואינו חושש שמא גט ישן הוא. בת כהן שנשאת לישראל ומת בעלה – אוכלת בתרומה לערב, ואינה חוששת שמא מעברת היא.

ט. יבמה, כל שלשה חדשים הראשונים – נזונית משל בעלה. לאחר שלשה חדשים – אינה נזונית, לא משל בעלה, ולא משל יבמה. אם עמד יבמה בבית דין וברח – הרי זו נזונית מנכסיו. מעשה באחד שבא לפני רבי יוסי, אמר לו רבי: מהו לחלץ בתוך שלשה חדשים, קרא עליו מקרא הזה (דברים כה, ז): "ואם לא יחפץ האישי לקחת" וגו', הראוי ליבום – ראויה לחליצה. בתוך שלשה חדשים, הואיל ואין ראוי ליבום – אינו ראויה לחליצה. היבמה לא תחלוץ ולא תתיבם, עד שיהו לה שלשה חדשים, וכשם שאין אומרים לו ליבם, כך אין אומרים לו לחלץ. ומעשה בחיפה,

ב. שומרת יבם שמתה – מתר באמה, מה היא למזונות? כל זמן שנתחייב הבעל – היבמין חיבין. לא נתחייב הבעל – אין היבמין חיבין. הכונס את יבמתו – זכה בנכסי אחיו. רבי יהודה אומר: בין כך ובין כך, אם יש שם אב – הנכסין של אב, אם אין שם אב – הנכסים של אחין.

ג. ארבעה חיבין מן התורה, וארבעה שניה להן. אביו, ובנו, אחיו וכן אחיו – הרי אלו חיבין עליה. אבי אביו ואבי אמו, בן בנו וכן בתו – הרי אלו שניה להן. חמר בגרושה שאין בחלוצה, וחמר בחלוצה שאין בגרושה, גרושה – מתרת לחזור למגרוש, לפיכך חיב על קרובותיה. חלוצה – אסורה לחזור לחלוץ, לפיכך פטור על קרובותיה.

ד. שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה, או שקדשה היא את עצמה, משום רבי יהודה בן בתירה אמרו, ואמרים לו: המתן עד שיעשה אחיך מעשה, או עד שתחלוץ או עד שתתיבם. מת המקדש – המיבם חולץ שתייהן. מת המיבם – המקדש מוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה. משום רבי אליעזר אמרו: מוציא את אשתו, חולץ ליבמתו, מתה יבמתו – כונס את אשתו.

ה. מי שהיה נשוי שתי נשים ומת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה, היתה אחת מהן אסורה לאחד מן האחים אסור ערוה, וחלוץ לה – לא עשה כלום, ולא פטר את צרתה, אלא היא או צרתה מתיבמת לשאר אחים. היתה אסור מצוה ואסור קדשה, חלוץ לה או בא עליה – נפטרה צרתה.

ו. המחזיר את גרושתו משנשאת, הנושא את חלוצתו, והנושא את קרובת חלוצתו – אין לו בה קדושין, ואין צריכה הימנו גט, היא פסולה והולד פסול; דברי רבי עקיבא. וחקמים אומרים: יש לו בה קדושין, וצריכה הימנו גט. היא כשרה והולד כשר – כופין אותו להוציא.

באחת, שהלך בעלה למדינת הים, והיה לו שומרת יבם ולו אח קטן, משום רבי אליעזר בן רבי צדוק אמרו: תחלוץ שמה יארע בו דבר, ונמצאת זקוקה לקטן. וחכמים אומרים: כשם שאין אומרים לו ליבם - כך אין אומרים לו לחלוץ. יפת תאר - התורה נתנה לה שלושים יום. אבל אמרו חכמים: צריכה להמתין שלשה חדשים, מפני תקון הולד. רבי שמעון בן אלעזר היה מביאו מן המקרא, שנאמר (דברים כא, יג): "ירח ימים ואחר כן" וגו'.

י. אבא שאול אומר: הבא על יבמתו לשם נוי, לשם נכסים, רואין אותו כאלו פגע בערוה, וקרוב הולד להיות ממזר. וחכמים אומרים: "יבמה יבא עליה" (דברים כה, ה) - מכל מקום. היה רבי מאיר אומר: לא יבא אדם על יבמתו עד שתגיע לפרקה, וכן צרות וכן עריות - לא ינשאו ולא יתארסו עד שיגיעו לפרקן, שמה נמצאו אלו אילונית ונמצאו אלו פסולות. וחכמים אומרים: הרי הן בחזקתן וכשרות; מודה רבי עקיבה באלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, שאף על פי שהיא ב"לא יבא" - אין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר. מודה רבי שמעון התימני, בהבא על אשתו נדה, שאף על פי שיש בה כרת - שאין הולד ממזר, שאין ממזר אלא משאר בשר.

מסכת יבמות פרק שביעי

ז. העושה מאמר ביבמתו ומת - חולצת ולא מתיבמת. רבי שמעון אומר: או חולצת או מתיבמת, שאם מאמרו מאמר - תתיבם, שהיא אשתו של ראשון. כיצד מצות יבום? עושה בה מאמר ואחר כך כונסה, כנסה עד שלא עשה מאמר - קנה. העושה מאמר ביבמתו - קנאה לעצמו, ופסלה על ידי אחים, באו עליה אחים ועשו בה מאמר, נתנו גט וחלצו - פוסלים על ידו. העושה מאמר ביבמתו - נפטרה צרתה. הנותן גט ליבמתו - נפטרה היא וצרתה, חלוץ לה - נפטרה צרתה. וחכמים אומרים: יש גט אחר גט ומאמר אחר מאמר, מודה רבן גמליאל

לחכמים, שיש גט אחר מאמר, ומאמר אחר גט, גט אחר ביאת מאמר, וביאת מאמר אחר ביאת גט. כיצד היה רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ונתן גט לזו וגט לזו. רבן גמליאל אומר: חולץ לראשונה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים אומרים: אסור בקרובות שתייהן, וצריכות שני גטין וחליצה לאחת מהן. כיצד אמר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר? שתי יבמות שנפלו לפני יבם אחד, ועשה מאמר בזו ומאמר בזו, רבן גמליאל אומר: נותן גט לראשונה וחולץ לה, ואסור בקרובותיה, ומת בקרובות שניה. וחכמים אומרים: נותן גט לשתייהן, ואסור בקרובות שתייהן וחליצה לאחת מהן, וכן אתה אומר בשני יבמין, ויבמה אחת. בעל את זו ובעל את זו. בעל את זו ועשה מאמר לזו, בעל את זו ונתן גט לזו, בעל את זו וחלוץ לזו - אין אחר חליצה כלום, חלוץ לזו וחלוץ לזו, ועשה מאמר בזו, חלוץ לזו ונתן גט לזו, חלוץ לזו ובעל את זו - אין אחר בעילה כלום. אף על פי שאמרו: 'אין אחר בעילה כלום' - חליצה אחר בעילה פוסלת בכהונה, כיצד? שלש יבמות ויבם אחד, עשה מאמר בזו ובעל את זו, וחזר ועשה מאמר בזו, רבי נחמיה אומר: ראשונה צריכה גט ואין אחר בעילה כלום, מקל וחמר, ומה חליצה שפוסלת בכהונה, חליצה אחר בעילה - אין אחריה כלום, בעילה שאין פוסלת בכהונה - בעילה אחר חליצה, אינו דין שלא יהא אחריה כלום? וחכמים אומרים: צריכות שלשה גטין וחליצה לאחת מהן, אמת אמרו 'אין אחר בעילה כלום'? בזמן שהיא בתחלה, אינה בתחלה - הרי היא כמאמר.

מסכת יבמות פרק שמיני

א. בן תשע שנים ויום אחד, עמוני ומואבי, מצרי ואדומי, ועובד כוכבים, נתין וממזר שפא על בת כהן, ועל בת לוי ועל בת ישראל - פסלה מן הכהונה. רבי יוסי אומר:

(בראשית טז, ג): "מִקֵּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לְשִׁבְתָּ אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן", לְפִי דְרָכֵנוּ לְמַדְנֵנוּ, שְׂאִין יְשִׁיבַת חוּצָה לְאֶרֶץ עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן.

ה. מִי שֶׁהִיא בְּעֵלָה זָקֵן או חוֹלָה, או שֶׁהִיא בְּעֵלָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, או שֶׁהִלֵּךְ בְּעֵלָה לְמַדִּינַת הַיָּם, או שֶׁחִלְתָּהּ הִיא או שְׁנֵיהֶם חָבוּשִׁים בְּבֵית הָאֲסוּרִים – אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן, גְּרֻשָׁה – תִּלְךָ וְתִנְשָׂא לְאַחַר, שְׂמָא לֹא זָכְתָה לְבָנוֹת מִמֶּנּוּ, וְעַד כַּמָּה מִתְּרַת הַהִנְשָׂא? עַד שְׁלֹשָׁה. יְתַר עַל כֵּן, לֹא תִנְשָׂא אֱלָא לְמִי שֵׁישׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים. נִשְׂאֵת לְמִי שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים – תִּצָּא שְׂלֹא בְּכַתְּבָהּ, מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׂוֹאֵיהָ נִשְׂוֹאֵי טְעוּת. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: כָּל הַשּׁוֹפֵף דְּמִים – הָרִי זֶה מְבַטֵּל אֶת הַדְּמוּת, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ט, ו): "שׁוֹפֵף דָּם הָאָדָם בְּאָדָם – דְּמֹו יִשְׁפֹּף". רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר: כָּל שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה – הָרִי זֶה שׁוֹפֵף דְּמִים וּמִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת, שְׁנֹאֲמַר: "כִּי בְּצִלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם וְאִתָּם פְּרוּ וּרְבוּ". בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר: כָּל מִי שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה – הָרִי זֶה שׁוֹפֵף דְּמִים, וּמְבַטֵּל אֶת הַדְּמוּת, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ט, ו): "כִּי בְּצִלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם" וְכַתִּיב (שָׁם ט, ז): "וְאִתָּם פְּרוּ וּרְבוּ" וְגו'. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: נֵאִין דְּבָרִים כְּשֶׁהֵן יוֹצְאִין מִפִּי עוֹשִׂיהֶן, יֵשׁ נְאֻה דּוֹרֵשׁ וְאֵין נְאֻה מְקִים, נְאֻה מְקִים וְאֵין נְאֻה דּוֹרֵשׁ, בֶּן עֲזַרְיָה נְאֻה דּוֹרֵשׁ וְאֵין נְאֻה מְקִים! אָמַר לוֹ: מַה אַעֲשֶׂה? חֲשָׁקָה נִפְשִׁי בַתּוֹרָה! וְיִתְקַים הָעוֹלָם בְּאַחֲרִים.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. בַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִשְׂאֵת לְכַהֵן, וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֶבְדֵי מְלוֹג וְעֶבְדֵי צֹאן בְּרוּזֵל. עֶבְדֵי מְלוֹג – אוֹכְלֵין מִשְׁלָה, וְעֶבְדֵי צֹאן בְּרוּזֵל – אוֹכְלֵין מִשְׁלוֹ. אֵילוֹ הֵן עֶבְדֵי מְלוֹג: אִם פָּחַתּוּ או הוֹתִירוּ – הָרִי הֵן שְׁלָה. וְאֵילוֹ הֵן עֶבְדֵי צֹאן בְּרוּזֵל: אִם פָּחַתּוּ או הוֹתִירוּ – הָרִי הֵן שְׁלוֹ. הַכְּנִיסָתָן בְּדָמִים – נוֹטְלָתָן בְּדָמִים. יְלָדִים – נוֹטְלָתָן נְעָרִים. נְעָרִים – נוֹטְלָתָן זְקֵנִים. אֵלוֹ וְאֵלוֹ – פְּרוֹתֵיהֶן לְבַעַל. אֵלוֹ וְאֵלוֹ – הַבַּעַל

כָּל שְׁזָרְעוּ כֶּשֶׁר – הִיא כֶּשֶׁרָה, וְכָל שְׁזָרְעוּ פְּסוּלָה – הִיא פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כָּל שְׂאֵתָה מִתָּר לְשֹׂא בְתוֹ – אֵתָה מִתָּר לְשֹׂא אֲלִמְנָתוֹ, וְכָל שְׂאֵי אֵתָה מִתָּר לְשֹׂא בְתוֹ – אֵי אֵתָה מִתָּר לְשֹׂא אֲלִמְנָתוֹ, לְוִיָּה שְׁנִשְׁבִּיבַת – בַּתָּה כֶּשֶׁרָה לְכַהֵן, לְוִים הַמְזוּהָמִים בְּאֶמְן – לֹא חֲשָׁשׁוּ לָהֶם חֲכָמִים. לְוִיָּה שְׁנִשְׁבִּיבַת, וְשִׁנְבַּעְלָה בְּעִילַת זְנוּת – נוֹתֵינָן לָהּ אֶת הַמַּעֲשֵׂר. בַּת לְוִי מִן הַנְּתִיבָה וּמִן הַמְּמוּזְרָת – אֵין נוֹתֵינָן לָהּ אֶת הַמַּעֲשֵׂר. כִּהֵן הַדְּיוּט שְׁנִשְׂא אֶת אֵילוֹנֵית – הָרִי זֶה מְאֻכִּילָהּ בַּתְּרוּמָה, כִּהֵן גְּדוּל לֹא יִשָּׂא אֲנוּסָתוֹ וּמְפוֹתָתוֹ, אָכֵל נוֹשָׂא הוּא אֶת הַמְּמֹאֲנָתָה, כִּהֵן גְּדוּל שְׁמַת אַחִיו – חוֹלֵץ, אִם יֵשׁ שָׁם אַחִין – אֵין חוֹלֵץ, וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: 'כִּהֵן גְּדוּל שְׁעָשָׂה מֵאֲמָר בִּיבְמָתוֹ לֹא יִכְנָס?' שְׂאִין מֵאֲמָר קוֹנָה קוֹנֵן גְּמוּרָה.

ב. לֹא יְבַטֵּל אָדָם מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֱלָא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים, בְּנֵי בָנִים הָרִי הֵן כְּבָנִים, מִת אַחַד מֵהֵן או שְׁנַעֲשֶׂה אַחַד מֵהֵן, סְרִיס – אֵין רִשָׁאי לְבַטֵּל. אֵין הָאִישׁ רִשָׁאי לִישֵׁב שְׂלֹא בְּאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה רִשָׁאי לִישֵׁב שְׂלֹא בְּאִישׁ, הָאִישׁ אֵין רִשָׁאי לְשִׁתּוֹת כּוֹס עַקְרִין שְׂלֹא יוֹלִיד, וְהָאִשָּׁה רִשָׁאָה לְשִׁתּוֹת עַקְרִין שְׂלֹא תִלְדַּה.

ג. הָאִישׁ אֵין רִשָׁאי לִישָׂא עַקְרָה וּזְקָנָה, אֵילוֹנֵית, קִטְנָה, וְשְׂאִינָה רְאוּיָה לִילְדַה. הָאִשָּׁה רִשָׁאָה לְהִנְשָׂא אֶפְלוֹ סְרִיס, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַמְּסָרָס אֶת הַזְּכָרִים – תִּיב, וְאֵת הַנְּקִבּוֹת – פְּטוּר. רַבִּי נִתָּן אָמַר, בֵּית שְׂמַאי אָמְרִים: שְׁנֵי בָנִים כְּבָנֵי שְׁל מִשָּׁה, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים א-כג, טז): "וּבְנֵי מִשָּׁה גְּרִשׁוּם וְאֵלִיעֶזֶר". בֵּית הַלֵּל אָמְרִים: זָכָר וּנְקִבָּה, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ה, ב): "זָכָר וּנְקִבָּה בְּרָאִם". רַבִּי נִתָּן אָמַר, בֵּית שְׂמַאי אָמְרִים: זָכָר וּנְקִבָּה. וּבֵית הַלֵּל אָמְרִים: או זָכָר או נְקִבָּה.

ד. נִשָּׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה עִמָּה עֶשְׂרֵי שָׁנִים וְלֹא יְלָדָה – אֵינוּ רִשָׁאי לְבַטֵּל, אֱלָא יוֹצֵיא וְיִתֵּן כְּתָבָהּ, שְׂמָא לֹא זָכָה לְבָנוֹת מִמֶּנָּה, וְאִף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר – זָכָר לְדָבָר, שְׁנֹאֲמַר

פקחת הנשואה לאחיו חרש - צרתה פטורה
 מן החליצה ומן היבום, מקל וחמר, אם
 נשואי בתה נשואין - נשואי צרתה נשואין,
 אין נשואי בתה נשואין - לא יהו של צרתה
 נשואין?

ז. בתו החרשת הנשואה לאחיו פקח -
 צרתה חולצת ולא מתיבמת, חרשת
 שהשיאה אביה - הרי היא כפקחת לכל
 דבר. בת ישראל פקחת שנשאת לכהן חרש
 - אין אוכלת בתרומה, עברה - לא תאכל,
 ילדה - תאכל. נתחתף העבר במעיה -
 תאכל. בת ישראל חרשת שנשאת לכהן
 פקח - אינה אוכלת בתרומה. עברה - לא
 תאכל. ילדה - תאכל.

ח. בת כהן פקחת שנשאת לישראל שוטה -
 טובלת מחיק בעלה ואוכלת בתרומה לערב.
 עברה - לא תאכל. ילדה - לא תאכל, כל
 שיש לה זרע מכהן, בין זכרים בין נקבות,
 אפלו זרע מזרע - הרי זו אוכלת בתרומה.

ט. היתה בתה מישראל נשואה לכהן - אינה
 אוכלת בתרומה, עד שיהא לה זרע מכהן
 תחלה. כהנת שמת עברה בתוך מעיה - הרי
 זו אוכלת בתרומה. האשה שמקשה לילד -
 מחתכין את העבר במעיה, ואפלו בשבת,
 ומוציאין אותו אברים אברים, מפני שחיייה
 קודמין לו. יצא ראשו, אפלו ביום השני -
 אין נוגעין בו, שאין דוחין נפש מפני נפש.

מסכת יבמות פרק עשירי

א. בת ישראל פקחת, שנתארסה לכהן פקח,
 ולא הספיק לכנסה עד שנתחרש - אינה
 אוכלת בתרומה. מת והניחה לפני יבם,
 אפלו חרש - אוכלת. יפה כח היבם להאכיל
 מכח הבעל. בת ישראל פקחת שנתארסה
 לכהן פקח, ולא הספיק לכנסה עד
 שנתחרשה - אינה אוכלת בתרומה. מת
 והניחה לפני יבם, אפלו חרש - אוכלת. יפה
 כח היבם להאכיל מכח הבעל, בת ישראל
 פקחת שנשאת לכהן חרש - אין אוכלת. מת
 והניחה לפני יבם פקח - אוכלת. חרש -
 אינה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחפה

חייב במזונותיהן, וזה וזה - אין יכולין
 למכור. האיש אין יכול למכור - מפני
 שמשעבדים לאשה, ואשה אינה יכולה
 למכור - מפני שפירותיהן לבעל.

ב. מת, והניחה כמו שהיא, עבדי מלוג -
 אינן אוכלין, כדרך שאינה אוכלת, עבדי
 צאן ברזל - אוכלין, מפני שהן בחזקת
 הירושין, עד שעה שינתנו לה. הניח לה
 בנים - אלו ואלו אוכלין. הניחה מעברת -
 אלו ואלו אין אוכלין. הניח לה בנים והניחה
 מעברת, עבדי מלוג - אוכלין כדרך שהיא
 אוכלת, עבדי צאן ברזל - לא יאכלו מפני
 חלקו של עבר כהן; דברי רבי יהודה. רבי
 ישמעאל בן רבי יוסי אומר משום אביו:
 הבת מאכלת ואין הפן מאכיל. רבי שמעון
 בן יוחאי אומר: כלם לא יאכלו, שמא יהא
 עבר זכר, ואין לבנות במקום כלם.

ג. בת כהן שנשאת לישראל והכניסה לו
 עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל, מת, והניחה
 כמו שהיא, עבדי מלוג - אין אוכלין, כדרך
 שאינה אוכלת. עבדי צאן ברזל - אוכלין,
 מפני שהן בחזקת הירושין, עד שעה שינתנו
 לה.

ד. חרש שוטה וקטן שקנו עבדים - אין
 אוכלין בתרומה, אבל אם קנו להן בית דין,
 או שמנו בית דין להן אפוטרופין, או שנפלו
 להם בירושה ממקום אחר - הרי אלו
 אוכלין בתרומה.

ה. כהן שקנה עבד ולישראל, אפלו אחד
 ממאה בו - אינו אוכל בתרומה. אשת כהן
 שקנתה עבדים, ועבדיה שקנו עבדים - הרי
 אלו אוכלין בתרומה. עבד כהן שפרח,
 ואשת כהן שמרדה - הרי אלו אוכלין
 בתרומה. לא יצא הרוצח מחוץ לגבול עיר
 מקלטו - בחזקת שפחה גדול קים.

ו. העבר והיבם והארוסין והחרש, ובן תשע
 שנים ויום אחד - פוסלין ולא מאכילין. אמר
 רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה, שאם יש
 מעשה לפסל - יש מעשה להאכיל, אם אין
 מעשה להאכיל - לא יהא מעשה לפסל. בתו

ד. איזהו כרות שפכה? כל שנכרת הגיד, מן העטרה ולפנים. אם נשתיר מן עטרה לפנים, אפלו כחוט השערה סמוך לראש ומקיף את כלה - כשר. נקב מלמטה - פסול, מפני שהוא שופך. נסתם - כשר, מפני שהוא מוליד, וזהו פסול שחזור להכשרו. מעוף וכתות, נתוק וכתות - כלם בביצים; דברי רבי יהודה. רבי אלעזר בן יעקב אומר: כלם בגיד. רבי יוסי אומר: מעוף וכתות - בביצים, נתוק וכתות - בגיד.

ה. איזה הוא סריס חמה? כל ששהה עשרים שנה ולא הביא שתי שערות, אף על פי שהביא לאחר מכאן - הרי הוא כסריס לכל דבריו. ואלו הן סימניו: כל שאין לו זקן, ושערו לקוי, ובשרו מחליק. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהודה בן איר: כל שאין מימיו מעלין רתיחות, ויש אומרים כל שמטיל מים ואינו עושה כפה, ויש אומרים: כל ששכבת זרע דוחה. ויש אומרים: כל שאין מי רגליו מחמיצים. אחרים אומרים: כל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולו לקוי, ואין נכר בין אשה לאיש.

ו. ואיזו היא אילונית? כל שהיא בת עשרים שנה ולא הביאה שתי שערות, ואפילו הביאה לאחר מכאן - הרי היא כאילונית לכל דבריה. אלו הן סימניה: כל שאין לה ידים, ומתקשה בשעת תשמיש. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין לה שפולי מעים כנשים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שקולה עבה, ואין נכרת בין אשה לאיש.

לשם נשואין, ותבעל לשם אשות. בת ישראל חרש שנשאית לכהן פקח - אין אוכלת בתרומה. מת והניחה לפני פקח - אין אוכלת. בת ישראל פקחת שנתאנסה לכהן פקח ונכנסה לחפה לשם נשואין, ולא הספיק לכוועלה עד שנעשה פצוע דכא וכתות שפכה - הרי זו אוכלת בתרומה, הואיל ובאת לכלל התר אפלו שעה אחת. עודה ארוסה ונעשה פצוע דכא וכתות שפכה - הרי זו אינה אוכלת. אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שנכנסה לחפה לשם נשואין, ולא הספיק לכוועלה עד שמת - הרי זו כשרה לכהנה וכשרה לאכל בתרומה. בא עליה - פסלה מן הכהונה, ופסלה מלאכל בתרומה.

ב. טמטום - אין אוכל בתרומה, אשתו ועבדיו - אוכלין, משוף ומי שגולד כשהוא מהול - הרי אלו אוכלין בתרומה. אנדרוגינוס - אוכל בתרומה, אבל לא בקדשים. טומטום - אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים. מי שחציו עבד וחציו בן חורין - אינו אוכל לא בתרומה, ולא בקדשים. אמר רבי אלעזר: שמעתי באנדרוגינוס שחביבין על משכבו סקילה כזכר. במה דברים אמורים? בזמן שפא עליו דרך הזכרות, לא בא עליו דרך הזכרות - פטור.

ג. איזה הוא פצוע דכא? כל שנפצעו הביצים שלו, שנמוקו, שנקבו, ושחסרו. אמר רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה: שמעתי בכרם ביבנה, מי שאין לו אלא ביצה אחת - זהו סריס חמה, וכשר. אמר רבי יוסי: מעשה באחד בכפר מנדון, שעלה לראש הזית, ונפל, ונפצעו אחת מביציו, ובא ובעל את אשתו, ומת, ובאו ושאלו את רבי יוחנן בן גורי: אשתו, מה היא שתתיבם? אמר להן: עד שאתם שואלין אותי 'מה היא שתתיבם', שאלוני: 'מהו שתאכל בתרומה?' שנפסלה מן הכהונה ופסולה מלאכל בתרומה.

<p>16</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כו</p> <p>26</p>	<p>6:08 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:04 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין ז • ירושלמי: תענית ז • תוספתא: יבמות ד נ"ך: ויאל ד - עמוס א • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ב</p>	<p>עלות השחר _____ 4:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה: _____ 7:52 בבלי: ערובין ז • ירושלמי: תענית ז • תוספתא: יבמות ד נ"ך: ויאל ד - עמוס א • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ב</p>
<p>17</p> <p>שני Monday</p>	<p>כז</p> <p>27</p>	<p>6:09 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:03 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין ח • ירושלמי: תענית ח • תוספתא: יבמות ה נ"ך: עמוס ב-ג • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:57 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה: _____ 7:50 בבלי: ערובין ח • ירושלמי: תענית ח • תוספתא: יבמות ה נ"ך: עמוס ב-ג • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ג</p>
<p>18</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>כח</p> <p>28</p>	<p>6:10 _____ נץ החמה 9:34 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:01 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין ט • ירושלמי: תענית ט • תוספתא: יבמות ו נ"ך: עמוס ד-ה • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ד</p>	<p>עלות השחר _____ 4:58 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה: _____ 7:49 בבלי: ערובין ט • ירושלמי: תענית ט • תוספתא: יבמות ו נ"ך: עמוס ד-ה • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ד</p>
<p>19</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>6:11 _____ נץ החמה 9:34 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:00 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין י • ירושלמי: תענית י • תוספתא: יבמות ז נ"ך: עמוס ז • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ה</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 4:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה: _____ 7:47 בבלי: ערובין י • ירושלמי: תענית י • תוספתא: יבמות ז נ"ך: עמוס ז • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ה</p>
<p>20</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ל</p> <p>30</p>	<p>Rosh Chodesh Elul 6:12 _____ נץ החמה 9:35 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:58 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין יא • ירושלמי: תענית יא • תוספתא: יבמות ח נ"ך: עמוס ח-ט • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ו</p>	<p>א' דראש חודש אלול עלות השחר _____ 5:00 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:18 שקיעה: _____ 7:46 בבלי: ערובין יא • ירושלמי: תענית יא • תוספתא: יבמות ח נ"ך: עמוס ח-ט • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ו</p>
<p>21</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:27 הדלקת הנרות</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>Rosh Chodesh Elul 6:13 _____ נץ החמה 9:35 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:57 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין יב • ירושלמי: תענית יב • תוספתא: יבמות ט נ"ך: עובדיה א - וינה א • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ז</p>	<p>ב' דראש חודש אלול עלות השחר _____ 5:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה: _____ 7:44 בבלי: ערובין יב • ירושלמי: תענית יב • תוספתא: יבמות ט נ"ך: עובדיה א - וינה א • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ז</p>
<p>22</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:55 זמן מוצש"ק</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>6:14 _____ נץ החמה 9:35 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:43 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:55 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: ערובין יג • ירושלמי: תענית יג • תוספתא: יבמות י נ"ך: וינה ב-ג • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ח</p>	<p>שופטים, פרק ו עלות השחר _____ 5:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:19 שקיעה: _____ 7:43 בבלי: ערובין יג • ירושלמי: תענית יג • תוספתא: יבמות י נ"ך: וינה ב-ג • רמב"ם: עובדי כוכבים וחקותיהם ח</p>

ווען אן מענטש איז מתפלל ביי קברי צדיקים, העלפט אים דער אייבערשטער אפילו ווען עס קומט זיך אים נישט.

(ספר המדות אות צדיק סימן קע"א)